

Opinia

Numerele 292-293 (serie nouă: 1-2) 25-31 oct. 2000,
24 pagini, 1.500 lei. Apare joia.

Săptămânal
de cultură
și atitudine,
editat de Fundația
România de Mâine

națională

Director fondator:
Aurelian Bondrea

Director:
Adrian Păunescu

Citiți în celelalte pagini:

- Grigore Vieru: RĂZVRĂTIREA LIMBII ROMÂNE
- Dinu Săraru: OPINIA UNUI ALEGĂTOR
- Răzvan Theodorescu: EUROPELE NELINIȘTEI NOASTRE
- V. Râpeanu: UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI SĂ POARTE NUMELE LUI N. IORGA
- Dumitru Radu Popescu: UN EXMATRICULAT DÂMBOVIȚEAN – MEMBRU AL ACADEMIEI FRANCEZE
- Hajdu Győző: BARTÓK, APOSTOL AL FRĂȚIEI
- Dan Zamfirescu: UN ASASINAT ÎN NUMELE „EUROPEI”: ROMÂNIA LA SFÂRȘITUL MILENIULUI AL II-LEA
- Mihai Ungheanu: ANUL SCADENȚEI
- Andrei Păunescu: SUPRAVIEȚUIREA PRIN TRANSPLANT: UN MEDIC ȚĂRĂNIST ȘI UN MEDIC PEDESERIST, ÎMPREUNĂ PE FRONTUL TRANSPLANTULUI
- Alexandru Mironov: 100 DE IDEI PENTRU ROMÂNIA: FONDUL „ROMÂNIA PROFUNDĂ”
- George Pruteanu: DOAR O VORBĂ DE NĂDUF: TREI FECIORI FECIORELNICI
- Romulus Vulpescu: IN MEMORIAM DEM RĂDULESCU
- Adrian Păunescu: DIALOG CU DIALOGURILE MELE

Sabin Bălașa: „Nașterea poporului român”
(Colecția Adrian Păunescu)

Ioan Alexandru, în eternitate

COINCIDENTĂ, PENTRU ÎNVIERE

Printr-o coincidență semnificativă, fotografia de primă pagină a regretatului mare poet român, Ioan Alexandru, este realizată, cândva, parcă în protoistorie, exact în fața picturii marelui pictor, Sabin Bălașa, „Nașterea poporului român”. Pictura aceasta, la care independent de poza poetului, ne gândisem să ocupe pagina noastră de gardă, a rămas un splendid unicat, după ce artistul și-a văzut năruit tabloul mural, de la „Muzeul Militar”, o dată cu clădirea. Acum, pe primul perete al construcției, de care ne vom învrednici, se regăsesc „Nașterea poporului român” și „Îngerul poporului român”.

Opinia, ca drept și ca datorie

Se deschide astăzi o serie nouă în viața publicației „Opinia națională”, editată de Fundația România de Mâine. Încercăm să transformăm acest titlu în propriul său renume. Căci nimic nu e mai important, într-o democrație reală, decât exercițiul opiniei. Dreptul la opinie. Aș zice chiar datoria opiniei. Este obsesia întregii mele vieți: **opinia**. Coincidența fericită face ca, tocmai în acest sens, să fi venit propunerea, pe care mi-a făcut-o mai de mult și pe care mi-a reiterat-o, la începutul acestei toamne, profesorul Aurelian Bondrea, președintele Fundației care scoate această gazetă și rectorul Universității Spiru Haret, la care lucrez eu însumi, ca profesor: preluați direcțiunea „Opiniei naționale!”

O preiau. Dreptul și datoria opiniei mă înflăcărează. Îmi amintesc, emoționat, că scriam, în urmă cu aproape două decenii și publicam, în cartea mea „Locuri comune”, din 1985 sau 1986, tocmai această pledoarie, pentru dreptul și datoria de-a avea opinii. Ziceam chiar că „**omul e om cât mai are opinii./aceasta-i opinia mea!**”. Și nu era cel mai simplu să susții asta, în epocă. Și nici astăzi nu e o bagatelă să încurajezi opinia. Nu e un fleac să determini atitudinea. Nu e un ingredient de doi bani să impui activizarea energiilor creatoare, ale

omului și ale comunității, prin crearea unui mecanism de ieșire din indiferență. Din nenorocita contemplare a răului. Din apologia lipsei de speranță. Dar cum suna oare, cu 4-5 ani, înainte de răzvrătirea pentru dreptul și datoria de a avea opinii, textul poeziei „Opinia mea”. Să recapitulăm!

Au trecut anii. Dreptul și datoria de a avea opinii sunt rezolvate teoretic. Dar numai teoretic. E rar prilejul exprimării opiniei, din 4 în 4 ani. Postura de hamali ai urnelor de vot, în care ne aflăm, din când în când, nu rezolvă maladiile de fond ale epocii noi. Opiniei îi lipsește, acum, suportul

material. Cine are mijloace de exprimare (electronice, poligrafice) se aude mai tare (uneori se aude numai el) decât fiecare cetățean, care are de spus ceva și are și dreptul la opinie. E primejdioasă blocarea, prin dictat economic, a democrației sociale. E urât jocul marionetelor animate de păpușari. E mortală

înmulțirea tribală a vârfurilor între ele, când întreaga societate, sărăcită și tristă, suferă de neputința de a-și trimite copiii în școli și în locurile unde se învață, împreună cu profesiunea, și strategia opiniei eficiente.

O asemenea tribună a opiniei, în beneficiul intelectualului român, al țărânului român, al muncitorului român, al capitalistului român, în beneficiul acestei țări în derivă, dorește să fie, de azi încolo, până când se va putea, „Opinia națională”, pe care o conduc, din acest moment.

O tribună a adevărului și a valorii!

O tribună a dreptului și datoriei de a avea opinii!

O tribună a strădaniei pentru competență și eficiență!

O tribună a performanței!

Studentii și profesorii, scriitorii și cititorii, intelectuali și țărani, muncitori și patroni, funcționari și șomeri vor putea scrie aici, vor putea să recapituleze, dacă au talent și curaj, bătălia pentru România Mileniului III.

O școală de gazetărie pentru cei tineri, o provocare la noi fapte, pentru cei maturi, o chemare la luciditate și îndrăzneală, o siglă a Renașterii Române, de care trebuie să ne învrednicim. Și nu pentru că vremurile ne sunt favorabile. Ci din contră. Tocmai pentru că avem de înfruntat toate dificultățile. Inclusiv pe acestea două: dreptul la opinie și dreptul de a crede în nația ta.

ADRIAN PĂUNESCU

Opinia mea

*Eu sunt lucrătorul cinstit și tenace,
Măreață mi-e fapta și truda mi-e grea,
De-aceea, eu am despre tot ce se face
Opinia mea.*

*În coarne de-aș lua pentru ea lumea toată,
Cedarea ca lupta mi-ar fi mult mai grea,
Pe viață o dată, pe moarte o dată,
Opinia mea.*

*Și singur de-aș fi pe a mea baricadă
Și-n rest milioane cu tifla mi-ar da,
Păstrez, chiar când capul vor alții să-mi cadă,
Opinia mea.*

*Respect instituții, opinii celebre,
Cultiv disciplina și-s gata de ea,
Sunt om social, dar conserv în vertebre
Opinia mea.*

*Eu pot să și râd dacă hoții-mi sparg casa,
Flegmatic mă las depășit pe șosea,
Mai am, când pe front îmi luați și mireasa,
Opinia mea.*

*Acolo e sudul, acolo e nordul,
Am dreptul la nu, dacă vreți să fiu da,
Vitală e lupta, normal dezacordul,
Opinia mea.*

*Furnică pot fi și accept să fiu greier,
Chiar limba din gură de mi s-ar tăia,
Întreagă-mi rămâne, zidită în creier,
Opinia mea.*

*Nu caut comori, nu râvnesc la avere,
Din cerul întreg mi-am ales doar o stea,
Eu și de la cer o favoare aș cere,
Opinia mea.*

*Cât om mă socot, duc pe frunte toți spinii
Și crucea mi-o port, ca și când aș zbura,
Căci omul e om cât mai are opinii,
Aceasta-i opinia mea.*

1982

Propunere pentru Parlamentul României:

Universitatea din București să poarte numele lui Iorga

Se vor împlini chiar în dimineața zilei de 28 noiembrie, șazececi de ani de când, pe marginea unei șosele comunale din apropierea Ploieștiului, a fost aflat trupul neînsuflit al unui bărbat ucis cu sânge rece câteva ore mai înainte. Cel care își începuse somnul de veci în împrejurări a căror amintire ne înfioară și ne cutremură nu era altul decât Nicolae Iorga. Una din crimele care au zguduit conștiința românească și uni-versală se produsese. Ceea ce nimeni nu credea că se poate întâmpla – se întâmplase. Ceea ce nimeni nu credea că va fi de domeniul posibilului trecuse – vai – în domeniul faptei.

Vor fi, peste o lună și câteva zile, șazececi de ani. Știu, suntem prea ocupați cu altele și preocupați de altele ca să ne gândim și la semnificațiile acestui moment tragic. Suntem prea dezbrinați, ne căutăm pricinii unul altuia, ne pândim pe la colțuri și ieșim la drumul mare, ca să ne mai gândim la cel care, decenii de-a rândul, întemeiat pe argumente istorice, a predicat cu ardoarea neîmitată a verbului său și cu frumusețea neîntrecută a scrisului său, ideea solidarității naționale.

Și totuși... Noi, față de N.Iorga avem numai datorii. Încă, avem mari datorii. Pentru că, dacă moartea i-a fost cumplită, nici posteritatea nu i-a fost liniștită. Dimpotrivă, timp de două decenii, a fost așezată sub semnul unei strașnice interdicții, care făcea imposibilă orice retipărire a operei iar pronunțarea numelui nu era cu puțință decât însoțit de epitețe în cel mai fericit caz înjositoare.

Una din datorii este bineînțeles retipărirea operei. Și acum editori din diferite orizonturi se dedică acestei nobile misiuni. Cărți aparținând inestimabilei sale opere apar și sunt în curs de apariție. Dar se cuvine să facem mai mult, mult mai mult. Se cuvine să începem tipărirea *Bibliotecii Naționale Nicolae Iorga*. O întreprindere spirituală de mari proporții care să adune selectiv tot ce dăinuiește din opera lui N.Iorga, tot ce a înfruntat timpul. Și câte pagini au rămas, spre paguba celor de astăzi, prin colecții de ziare din ce în ce mai greu accesibile și câte cărți nu sunt uitate prin biblioteci publice sau particulare care-și așteaptă un nou drum. O *Bibliotecă Națională N.Iorga* care să înglobeze multe din edițiile valoroase tipărite până acum și să deschidă calea retipăririi marilor direcții ale operei lui: ziaristica, oratoria parlamentară și câte alte domenii fragmentar sau poate nici atât tipărite.

O *Bibliotecă Națională N.Iorga* care să devină o Bibliotecă Națională a Istoriei, unde să apară tot ce a produs mai de seamă istoriografia noastră de la N.Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, B.P.Hasdeu, A.D.Xenopol, Gheorghe I.Brătianu, C.Giurescu, C.C.Giurescu, P.P.Panaitescu, I.Nistor, Al.Lapedatu, Ion Lupaș, Victor Papacostea și n-am dat decât câteva nume.

Dar ceea ce putem face acum, ceea ce trebuie să facem acum este un deziderat mai vechi, primit cu entuziasm, dar nepus în practică. Și anume, **UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI SĂ POARTE NUMELE LUI NICOLAE IORGA**.

Ce ne împiedică pe noi cei de astăzi să restituim ceea ce se cuvine, ceea ce corespunde adevărului istoric subliniat de toți cei ce au trecut pragul Universității bucureștene timp de mai bine de patruzeci de ani, fie că mai târziu l-au admirat sau nu, au fost alături de el sau împotriva lui? N. Iorga nu a fost numai cel mai mare profesor al Universității, a fost **Profesorul**, a fost cel care a dus pe culmi această magistratură a vieții românești.

Când s-au împlinit 120 de ani de la nașterea lui N.Iorga, deputatul Mircea Ionescu Quintus a propus Camerelor reunite ca numele Universității din București să fie Nicolae Iorga. Nimeni n-a fost împotrivă. Deputații și senatorii au aplaudat îndelung propunerea. Întreaga presă a reluat-o și a susținut-o. Și ...după zece ani...nimic.

De aceea, propun, cum am mai făcut-o și cu zece ani în urmă, în paginile ziarului *Adevărul*, ca Universitatea din București să poarte numele care i se cuvine de drept: **Nicolae Iorga**. Îmi imaginez un gest de toată frumusețea, care ar înobilă sfârșitul unui mandat parlamentar: **DEPUTAȚII ȘI SENATORII SĂ VOTEZE O LEGE CU UN ARTICOL UNIC: DIN ZIUA DE 27 NOIEMBRIE 2000, UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI SĂ POARTE NUMELE LUI NICOLAE IORGA**. Un gest care ar arăta că parlamentarii de astăzi recunosc valoarea nepereche a Profesorului Nicolae Iorga, că recunosc în el pe cel ce a fost mândria Parlamentului României timp de mai multe decenii rostind, în această calitate, Discursuri nemuritoare, adevărate capodopere ale gândirii și limbii românești, și ar împlini gândurile înaintașilor lui care în 1936 au votat ca N.Iorga să fie, împreună cu savantul Gh. Marinescu, profesor pe viață.

Parlamentarii de astăzi ar dovedi astfel, la sfârșitul mandatului lor, că știu să omagieze pe cel ce a avut ca ideal sfânt al vieții și gândirii sale – **unitatea și solidaritatea națională**.

VALERIU RĂPEANU

Sesiunea științifică din acest an a cadrelor didactice de la Facultatea de limbi și literaturi străine a Universității Spiru Haret a debutat printr-o reuniune a tuturor participanților (peste 50 cadre didactice), în deschiderea căreia au rostit scurte alocuțiuni prof. univ. dr. **Elena Bălan**, prorector al Universității *Spiru Haret*, și prof.univ.dr. **Teodora Cristea**, două personalități în domeniile limbilor, literaturilor și civilizației europene. Alocuțiunile au fost scurte, dar dense, substanțiale, prilejuind analiza retrospectivă a cercetării științifice de specialitate de la Universitatea *Spiru Haret* și proiecția anticipativă a bogatului potențial de creație existent aici. Potențial de creație pe care doamna prof. univ. dr. **Elena Bălan** l-a înfățișat ca pe unul dintre argumentele în baza cărora comisiile de evaluare academică au înscris Facultatea de limbi și literaturi străine a Universității *Spiru Haret* pe lista instituțiilor de învățământ superior acreditate.

Prof. univ. dr. **Teodora Cristea** a evidențiat evoluția ascendentă, mai cu seamă sub raport calitativ, a sesiunilor de comunicări de la Facultatea de limbi și literaturi străine, sesiuni ajunse acum la cea de-a 5-a ediție.

După aceste cuvinte de deschidere, sesiunea științifică anuală a cadrelor didactice de la Facultatea de limbi și literaturi străine a Universității *Spiru Haret* a continuat în șase secțiuni, trei dintre ele având drept generic **Limbă, cultură și civilizație**, iar celelalte, **Lingvistică**. Am fost prezent la lucrările celei de-a 3-a secțiuni din profilul **Limbă, cultură și civilizație** și pot depune mărturie în sprijinul adevărului că toate comunicările de aici, urmate de interesante comentarii și dezbateri, au un caracter exemplar de cercetare interdisciplinară, cu idei de largă interferență culturală care atestă, între altele, că unitatea europeană spirituală deține o bogată tradiție, ce nu poate fi ignorată în demersurile politice și

După o perioadă de trei ani de experiență, cum a precizat în deschiderea lucrărilor sesiunii lector.univ.dr.Ortansa BREZEANU, în care studenții s-au implicat în studii și cercetări criminologice, ale căror rezultate au fost concretizate în cele două volume apărute, sub coordonarea sa, în Editura Fundației *România de Mâine*, s-a ajuns acum la crearea unui **nucleu de cercetare științifică**, care va conferi activității un pregnant caracter sistematic, permanent, benefic pentru performanța acestei activități. Există un număr de studenți în anul II cu perspectiva de a lucra în acest nucleu cel puțin doi ani. Se speră într-o colaborare și cu alte facultăți ale Universității *Spiru Haret* (Sociologie-Psihologie) și chiar cu facultăți de drept din alte universități. Idealul constituirii acestui nucleu este de a se ajunge la realizarea unor studii interdisciplinare, ceea ce, cu siguranță, va amplifica și calitatea unor manifestări științifice. De asemenea, activitatea științifică a nucleului de cercetare urmează a fi valorificată în tot cursul anului de învățământ prin posibilitățile pe care le oferă Universitatea *Spiru Haret*, revistă, editură, tipografie etc. Aceasta se va desfășura pe baza unor programe de cercetare, în care vor fi înscrise teme de acută actualitate, ele însele reprezentând continuarea unor studii și investigații, precum și abordarea unor teme de acut interes ce privesc atât facultatea, cât și societatea românească.

Cu atât mai relevante sunt aceste rezultate dobândite într-un asemenea efort care îmbogățește, munca și viața universitară, pregătindu-i și pentru o astfel de provocare, cu cât comunicările oferă și multe soluții cu aplicabilitate practică, propunându-se modalități noi de prevenire a actelor de criminalitate, de întărire a

economice contemporane, iar potențialul românesc de cercetare are, în acest spirit, valoarea unui argument de referință. Și cum știu, inclusiv din rezumatele comunicărilor, introduse în programul tipărit al sesiunii, că asemenea atribute au fost evidențiate și în celelalte 5 secțiuni, cum de altminteri pot fi remarcate în întregul orizont al cercetării umaniste din Universitatea *Spiru Haret*, fie-mi îngăduite câteva sugestii de natură strict organizatorică.

Este bine cunoscut astăzi că, spre deosebire de alte discipline științifice, sistematic aprofundate în institute de profil, disciplinele umaniste găsesc în structura universitară principala bază de susținere, grație tocmai alcătuirii complexe, multidisciplinare specifice instituțiilor noastre universitare. Aici

LA IZVORUL PERFORMANȚEI

demersurile științifice corelate, interdisciplinare și cu o largă finalitate educațională nu au nevoie să fie anume invocate, deoarece, prin însăși personalitatea autorilor, ele întruiesc prin definiție asemenea atribute. Realitate cu atât mai evidentă în cazul Universității *Spiru Haret*, angajată prin profesorii, dar și prin studenții ei, în realizarea mai multor proiecte de cercetare, de la cele locale la cele de însemnătate națională. Așa stând lucrurile, este firesc, cred, ca într-o facultate de valoarea celei de Limbi și literaturi străine, asemenea sesiuni științifice să aibă loc nu doar anual, ci **cel puțin semestrial**, dacă nu chiar cu o frecvență sporită. În aceste condiții, viitoarele sesiuni științifice, axate fiind pe tematici care, în succesiunea lor, să se complinescă și să fie aprofundate, ar putea ocaziona elaborarea unor studii de și mai largă amploare și însemnătate. Iată un prim exemplu: în secțiunea a 3-a din recenta sesiune științifică a fost prezentată o foarte interesantă comunicare,

rolului social în diminuarea sentimentului de insecuritate.

Un asemenea accent pus pe folosirea mijloacelor moderne de investigație s-a detașat din multe comunicări, printre care se numără cea susținută de studenta Olgața Benescu, care, cu ajutorul unui chestionar, a efectuat un relevant sondaj de opinie, implicând 200 de subiecți proveniți în proporție de 78% din mediul urban și 22% din mediul rural, urmărind să definească locul comunității în activitatea de control și prevenire a criminalității. Asociat cu incitante interviuri, sondajul de opinie a pus în evidență posibile căi de eliminare a fenomenului infracțional – intensi-

PREVENIREA CRIMINALITĂȚII ÎN DEZBATEREA VIITORILOR JURISTI

ficarea educației moral-civice pe toate planurile, pornindu-se de la cea a minorilor, până la schimbarea mentalității comunității (40% din subiecți); înăsprirea pedepselor de detenție (25%); implicarea societăților civile și organizațiilor nonguvernamentale în această activitate.

Pornind de la situația dramatică pe care o traversează acum societatea românească – pauperizarea, alterarea valorilor familiale căpătând dimensiuni fără precedent, în multe comunicări s-a ajuns la concluzia că, în pofida faptului că, din punct de vedere legislativ, s-au pus bazele unui sistem modern de protecție a copilului, în care se acordă prioritate reintegrării copilului în familia naturală, înființarea centrelor de plasament oferind asemenea condiții,

viața universității

intitulată **Influențe ale civilizației arabe asupra civilizației hispanice**. Cum într-o sesiune precedentă, o comunicare asemănătoare a avut ca obiect de investigație apropierea spirituale româno-hispanice, cercetate în baza teoriei similitudinilor lingvistice și, mai larg, culturale din ariile laterale ale romanității, iată deja un program de cercetare ce s-ar putea realiza tocmai printr-o mai frecventă și sistematică succesiune a sesiunilor științifice. Și dacă unui astfel de exemplu îi asociem pe un al doilea, concretizat într-o cercetare asupra **Renășterii italiene**, avem dintr-o dată perspectiva unui program de cercetare în dimensiuni mult mai ample, consacrat, eventual, culturii și spiritualității latine, în devenirile și în conexiunile ei cu alte influențe culturale, până și după constituirea inclusiv a culturii române.

De ce n-am raporta, mai frecvent, și la cultura noastră adevăratele de însemnătate majoră, pe care prestigiosul corp profesoral de la *Spiru Haret* le desprinde din cercetarea culturilor europene occidentale? Cu atât mai mult cu cât tradițiile remarcabile ale comparatismului românesc, prea puțin dezvoltate astăzi și evaluate nu o dată de pe poziții subalterne pentru cultura noastră, sunt în căutarea unor factori noi de expresie și aceștia pot fi localizați, încetățeniți, integrați în noile universități ale țării. În orice caz, potențialul de creație al cadrelor didactice de la Facultatea amintită de limbi și literaturi străine este mult mai bogat, cu o paletă de cercetare mult mai largă, cu perspective interdisciplinare inculcate în însăși substanța studiilor elaborate aici pentru a nu-și găsi căile de valorificare nu doar în comunicări strălucite, ci mai cu seamă în **sinteze de referință națională**.

MIHAI IORDĂNESCU

totuși, punerea în aplicare a acestuia este dificilă.

Convingătoare pledoarie pe care viitorii juriști au făcut-o în comunicările științifice susținute pentru ca accentul în complexa activitate de combatere a criminalității să fie transferat pe activitatea de prevenire, pe controlul social nu a reprezentat un scop în sine. Dimpotrivă. Studiile și investigațiile întreprinse de aceștia cu sprijinul și supravegherea cadrelor didactice au conturat soluții viabile care vizează completarea reglementărilor în vigoare, instituirea unor programe speciale unitare la nivel național și local, convingerea permanentă a factorilor educaționali-psihologi, medici de familie, biserică, familie, mass-media –, crearea unor structuri adecvate, cum ar fi căminele și cluburile, de către organizațiile nonguvernamentale, dar și de către stat, pentru tinerii cu comportamente deviate, cu dificultăți în integrarea socială, a unor cursuri de inițiere a tinerelor familii în „tainele” educației, de perfecționare a pregătirii cadrelor didactice în general, a diriginților în special, pentru depistarea din vreme a elevilor mai vulnerabili, aflați în pericol, lărgirea cooperării internaționale.

ADELA DEAC

O capodoperă a lui Brâncuși: SĂRUTUL

Europele neliniștii noastre

Printre neroziile proclamate cu mult pană în ultimii zece ani, de către lideri de opinie improvizati, se numără și „teză” reunificării

Europei, a unei Europe care nu a fost niciodată unită, care nu a existat niciodată altfel decât sub înfățișarea a două părți divergente de continent – cu rare divergențe întemeiate pe spiritualitatea creștină comună, pe realitatea negoțului, pe circulația unor motive literare, plastice sau muzicale – născute o dată cu triumful noii credințe a lui Hristos, acum 16 veacuri, o dată cu apusul imperiului „Imperium Romanorum”.

În pofida faptului că ideea imperiului unic a durat până către anul 1000 sau a celui că aceiași barbari asiatici au amenințat, deopotrivă, Orientul și Occidentul european, istoria post-romană a ceea ce a fost

„pars Orientis” și „pars Occidentis” a cunoscut căi diferite, la nivelul spiritului și la cel al evenimentului.

În realitate, al IV-lea secol, consemnând la sfârșitul său extrem triumful creștinismului ca unică credință a lumii romane, a fost și momentul îndepărtat al unui clivaj mental, al unui început de divorț spiritual între Apusul roman și Răsăritul roman, dincolo de o diviziune administrativă a imperiului în două părți distincte. Dacă prima generație de intelectuali europeni orientali – mă gândesc la părinții conciliari de la Niceea și Constantinopol – a simțit nevoia unei definiții dogmatice printr-un „credo”, simbol al credinței întemeiat pe un echilibru al telogiei trinitare – același pe care, foarte curând, Occidentul îl va sfârâma prin instituirea faimosului „Filioque” separator de Orient -, fundamentul acestei rupturi creștine va fi rezultatul unei receptări diferite a antichității păgâne. În timp ce Occidentul Părinților Bisericii precum Augustin – precursor îndepărtat al lui Luther, al lui Kirkegaard și al pesimismului

existențialist – va rămâne definitiv atașat apologeticului care demonstrează logic, aristotelic, existența lui Dumnezeu, Orientul european va cristaliza tipul său contrar de afirmare apofatică a ceea ce nu este Dumnezeu; era o cale subtilă și negativă de a defini divinitatea tocmai prin ceea ce ea nu reprezintă, cale preferată de ortodoxie pentru misterul său plenar, regăsit din icoane până în catapetesme ce repară, la creștinii răsăriteni, vizibilul cristologic și mariologic al naosului de invizibilul euharistic din altar. Era această apofază orientală o modalitate superioară de „non-cunoaștere” descinzând din Platon care, în „Republica” sa, vorbea de „binele de dincolo de ființă”.

Un Occident atașat de „res”, pragmatic, puțin sofisticat – și tocmai de aceea „arian”, cântând pe Iisus omul, adorându-i rănilor – înaintea unui Orient metafizic – atașat Logos-ului, crezând în Hristos cel divin, monofizit, – înseamnă tocmai începutul divorțului intelectual al celor două Europe, la debutul Evului Mediu, înainte chiar de formarea popoarelor și a statelor.

Aristotel pentru Occident, Platon pentru Orient au fost într-o oarecare măsură, cei doi „balcanici” ai păgânismului care au întemeiat Europele noastre creștine – aceea catolică, aceea protestantă și aceea ortodoxă – așa cum există până astăzi.

RĂZVAN THEODORESCU

A murit și Petre al lui Toma

Petre al lui Toma, penultimul dintre personajele în viață ale romanului „Niște țărani”, a murit, pe neașteptate, acum trei săptămâni, la mijlocul acestei toamne atât de frumoase încât, dacă n-ar fi sărăcia care să ne amenințe dușmănoasă din toate părțile, am putea spune că ne-a lăsat-o Dumnezeu intenționat, ca să ne pară rău să murim. Adevărul e că Petre al lui Toma începuse mai din primăvară să tănjească și să se plângă că i se tot împăienjenesc ochii. Ostenise și să se mai bărbiească, așa cum avea obiceiul, agățând de la Paști, din Săptămâna Patimilor, într-un cui bătut în zarzărul de lângă fereastra căsuței lui, cu un pridvor mai încăpător decât camera și bună și rea, oglinda în care i se vedea lui mai bine până la Sfântul Dumitru. Nu l-a mai apucat pe Sfântul Dumitru. Când vrea să se radă îl cheamă pe Laurențiu și se lasă în mâna lui și acesta se tot chinuia cu un brici vechi să-i scoată barba la lumină. Nene Petre, n-am unde să mă mai strecur cu briciul, de sbărcituri. De, mă băiete, mai rabdă și tu până la primăvară fiindcă, până la primăvară, mai vreau să văd o dată cum ninge. Mie, când ninge, mi se pare că sunt copil.

A apucat, însă, la începutul lui septembrie, o căciulă de zăpadă pe vârful Păpușa.

Să știi, îmi spunea, ca va fi toamnă frumoasă și lungă. Și cum nu prea mai am nimic de făcut, am să stau intenționat la soare, să bag căldura în oase pentru toată iarna. N-a mai apucat nici fărâma asta de bucurie. Îi mai rămăsese, dintr-ale vieții, drumul la biserică, de sărbători. Cum bătea clopotul dumineca, ieșea iute, în mijlocul bătăturii, se întorcea cu fața la răsărit și se închina tacticos, de trei ori la rând. Pe urmă se premenea, își lua subsuoară o nuia de alun și cu căciula în cap, oricât ar fi fost soarele de dogoritor, o pornea ușurel spre biserică.

M-am gândit să învăț drumul fiindcă s-apropie timpul. Altădată, zicea el, rânjind pezevenghiul până de curând, mă sculam pe-ntunerice, uitam și căciula, uitam și nuiaua, uitam și muierea în așternut și nu mi-ajungeau potecile lumii, fiindcă mie mi-a plăcut să trăiesc. Curgeau numai oftături pe urmele mele și aveam și un mers ușor, ca de nevăstuică, deschideam porțile ca în vis, băteam în ferestre cu dește de catifea când cânta întâi primăvara mierla a bătrână, eu mă lăsasem de mult cu capul pe umerii fetei, sau nevestei, sau văduvei, sau miresei din săptămâna aia, și mă uitam la cer cum se uscau lacrimile pe obrazul stelelor.

Acum merg singur, pe pipăite mai mult, mă țin cu urechea după dăngănitul clopotului și vorbesc cu cine nu aș fi gândit mai de mult, fiindcă am rămas singur cuc, dintre ai mei, când ajung în dreptul caselor lor parcă i-aș lua cu mine și n-aud zicând decât atât „Să trăiești, Petre”, fiindcă eu le dau lor bună dimineața întâi. „Să trăiești, Petre” aud, și ei sunt morți demult, săracii, „Să trăiești, Petre”, și eu: De, de, să vedem, să mai vedem, să ajungem întâi la Sfântul Dumitru.

N-a mai ajuns.

Terminaseră în vecini, niște meșteri, o casă, le rămăsese acoperișul pentru primăvară și el care fusese toată viața lui, și zidar, și dulgher, și tâmplar, și vestit în acoperișuri, s-a urcat pe o scăriță îngustă să vadă cum ar veni căpriorii ca să încheie cu tot rostul o muncă de-o vară.

Mă băiete, a zis, nu mi se mai vede neam, mi s-a împăienjenit ochii rău, ori m-a orbit soarele. Și a întins mâna spre stâlpul din mijloc al acoperișului, unde ar fi trebuit să fie el, însă stâlpul nu fusese ridicat, de fapt stătea cu piciorul pe el.

Mă băiete, a mai zis, mă ia din senin cu o amețeală. S-a clătinat și a întins iar mâna după stâlp, să se sprijine, însă, cum am mai spus, stâlpul nu era, iar în partea aia nu era decât pustiul și până jos n-a avut în ce să se oprească.

Zâmbea când l-au ridicat.

Nu era rostul meu acolo, sus, a zis el, rostul meu ar fi fost unde mă află acum.

Era în ziua când aduseseră clopotul cel nou de la Viorești și cineva s-a apucat să-l încerce și l-a tras în mijlocul zilei, făcând zărire să răsună și răsunet era dulce, fiindcă nu se zgărciseră la argint.

De unde au știut ei să tragă clopotul, a întrebat tresărind. Aș mai avea nițel față de cum m-am angajat eu. Doamne, și cum ninge, a zis, lăcrimând.

Mă, să-mi scoată cineva căciula din cap fiindcă nu se face să stau, om bătrân, cu căciula în cap, înaintea lui Dumnezeu.

A mai rămas, în viață, dintre eroii mei, Gena lui Năiță Lucean.

Eu vreau să mai apuc Prohodul, în Vinerea patimilor. Nu vreau mai mult. Când eram eu fată și mă urcam cu copiii, toți în balconul unde cântam noi Prohodul. Upleam balconul cu Floarea Paștelui, o băgam în sân și nemernicii de băieți băga mâna în sân, să ne ia Floarea Paștelui. Åsta săracul, de muri acu, Petre a lui Toma, era cel mai rău, până nu rupea el două cămăși nu se lăsa: cobora din balcon cu un braț de Floarea Paștelui și era foarte iscusit la ruptul cheutorilor și la furatul Florii Paștelui din sânul fetelor.

Și uite, se duse și el.

DAN ZAMFIRESCU

DINU SĂRARU

Mai avem foarte puțin și vom lăsa în urmă mileniul al doilea și secolul douăzeci, adică acel interval istoric și spiritual care a văzut poporul român pășind din cel mai deplin anonim direct în istoria universală cu peste opt secole în urmă, o dată cu răscoala anti-bizantină din sudul Dunării a fraților Petru și Asan, și cultura română străbătând, în șase secole, drumul de la *Tetraevangelul* din 1405 al Popii Nicodim de la Tismana la gloria europeană a lui Dimitrie Cantemir și la aceea – mondială – a lui Mircea Eliade. Oricâte drame, tragedii umane și avalanșe istorice prăvălite peste noi ni se ridică la orizont atunci când privim înapoi, peste zece secole încheiate, dominante rămân **înaintarea și ascensiunea**. Dominante sunt, mereu, triumful asupra celor mai vrăjmașe conjuncturi, supraviețuind la atâtea imperii acum moarte (nu și-a intitulat oare Lucien Romier o carte de răsunet despre România **La răscrucea imperiilor moarte?**), și pășirea ca sub porunca unei voine sfinte de dincolo de noi, care ne poartă spre un țel numai de ea știut. Întrebat în ultimii ani de multe ori „în ce sferă de influență vom fi rămas noi oare?” „am răspuns invariabil: în sfera de influență în care ne-am născut ca popor; în sfera de influență a lui Dumnezeu. Altfel am fi pierit de mult”

Pentru prima oară, în două mii de ani, poporul român este obligat să-și pună cu seriozitate problema posibilei sale **dispariții**, nu numai din istorie, ci de pe fața pământului pe care s-a născut și pe care trăiește până astăzi. Am cerut, ori de câte ori am avut prilejul, să decretăm anii 2001-2006 ani de meditație gravă asupra viitorului nostru, deoarece se împlinesc 19 secole de la dispariția **dacilor** din istorie. Ei au dispărut ca **daci** spre a reîntra ca **români** pentru un nou ciclu de existență, ajuns în acest secol pe culmile ascensiunii sale politice – în 1918 – și spirituale. Noi suntem amenințați să fim – după o vorbă românească teribilă – „șterși de pe fața pământului”.

În 11 ani am devenit din 23, numai 22 de milioane. Întregului „Est fost comunist” i se prognoza, recent, o scădere cu 30% a populației în prima jumătate a secolului ce vine, datorită mizeriei și lipsei de asistență medicală. Și dacă la noi lucrurile mai merg după cumplitele versuri ale poetului „*Vai de biet român săracul / Îndărât tot dă ca racul*” s-ar putea ca, în ceea ce ne privește, prognoza să fie optimistă. S-ar putea ca generațiile ce vin să nu mai apuce sfârșitul secolului următor, necum al mileniului al treilea!

Ceea ce s-a petrecut cu România și cu poporul român, începând din fatidicul 1940, când s-a prăbușit Țara de la 1918, a fost un veritabil program de exterminare **sui generis**. Pus în aplicare mai întâi împotriva **statului**. S-a extins apoi împotriva unei mari părți a locuitorilor lui, băgați în pușcării, deportați la Canal, și în totalitate legați la gură, timp de aproape o jumătate de secol. Că, totuși, am reușit să străbatem din acest 1940 până în decembrie 1989 drumul calvarului fără a putea fi anihilați, ba dimpotrivă (pentru a căta oară?!), asistând la scufundarea în neant a „partenerilor” dictatelor din vara tragică, și reușind să facem **istorie și cultură**, în felul lor la înălțimea etapelor anterioare, aceasta ține de „miracolul istoric românesc”. Oamenii acestui miracol n-au intrat cu toții în pământ, și este de datoria lor să dea mărturie și să povestească urmașilor.

Ceea ce se întâmplă acum, din nou, după ce o clipă s-a trăit fericirea și iluzia unui **eon** de omenie și solidaritate universală, de triumf al celui bine la care a visat fiecare în felul lui atâtea amar de ani, este un veritabil asasinat. Un asasinat căruia îi suntem ținte și

victime zi de zi, ceas de ceas, pe toate planurile, de la cei **un milion** de inși dispăruți din statistici, la acele îngrozitoare **opt milioane** de nenăsuți, și la recordurile de mortalitate și boli, cu care suntem înregistrați. Și de la imaginea de coșmar a unei Românie de bolnavi de SIDA și aurolici, adevărat infern uman, cu care suntem „mediatizați” pretutindeni pe Terra, spre nedumerirea conaționalilor ce trăiesc pe alte meleaguri, care nu înțeleg de ce se procedează cu noi așa, până la înregistrarea noastră, la pășirea în anul 2000, drept **„cel mai deznădăjduit popor al Europei!”**

Ceea ce apare mai straniu decât toate este că acest asasinat este organizat și pus în practică în numele ... „integrării europene și euroatlantice”, iar măsurile sinucigașe sunt înfățișate ca programe și pretenții ale Fondului Monetar Internațional și ale Băncii Mondiale. Atunci când s-au aruncat majoritatea voievozilor gloriei noastre medievale din manualele de istorie, așa încât bacalaureatul român nu mai aude de existența unor Neagoe Basarab, Petru Rareș, Alexandru Lăpușeanu (despre cine o fi scris oare Negruzzi?), Matei Basarab, Vasile Lupu, Șerban Cantacuzino (de ce i s-o fi zicând Bibliei de la București „Biblia lui Șerban”?), Constantin Brâncoveanu, sau îi găsește – în alt „alternativ” – înșirați, toți, la grămadă, într-un singur rând; că și atunci când se scot din programa analitică de liceu trei secole de istorie culturală – așa-zisa „literatură veche” – se arată spre ... exigențele formulate la Bruxelles!

UN ASASINAT ÎN NUMELE „EUROPEI”: ROMÂNIA LA SFÂRȘITUL MILENIULUI AL DOILEA

motivul că „Uniunea Europeană” nu agreează asemenea „secții”.

Să fie oare „UE” pentru români un fel de „gaură neagră” cosmică, în care nu se „intră” decât dispărând? Să fie „Europa” pentru România și locuitorii ei numele unui cimitir? **Iată întrebările capitale cu care vom păși peste mai puțin de 100 de zile în secolul 21 și în mileniul al treilea**. Cu o singură certitudine, deocamdată: că, precum Fata Morgana, data „intrării noastre în Europa” (cea mai stupidă sintagmă pentru un popor locuind din moși-strămoși în spațiul Sud-Est european, care a izvodit **spiritul grec și sufletul plin de muzică al traco-geților lui Orfeu!**) se îndepărtează pe măsură ce ne apropiem de ea.

Un motiv să sperăm că vom avea răgazul spre a găsi răspunsul la întrebările de mai sus, și dacă avem de a face, într-adevăr, cu un asasinat în numele „Europei”, să mai avem timpul de a face cale-ntoarsă. Nu de alta, dar ne-am descurcat singuri câteva secole, atunci când „Europa” ne-a „vândut turcilor” (cuvintele-i aparțin lui Petru Rareș!) și, mai aproape de noi, la Teheran, Yalta și Potsdam – cui știm prea bine!

Dacă studenții merg să-și caute un loc de muncă, iată ce găsesc!

Lipsa de orizont, de încredere în profesionalismul tinerilor absolvenți ai învățământului superior, șomajul care însoțește cu tot mai mare agresivitate existența noastră îi marchează profund, traumatizându-i pentru întreaga lor carieră. Pentru a evita un asemenea handicap, studenții din Universitatea Spiru Haret beneficiază de programe de testare a pieței forței de muncă, de cunoaștere a ofertei, organizându-se sistematic întâlniri cu potențialii angajatori, cu manageri ai unor agenți economici, firme private, cu reprezentanți ai unor institute de cercetare. Faptul că facultățile cu profil economic, de exemplu, oferă șansa studenților de a efectua o parte din orele de practică la ROMEXPO, încheindu-se contracte, că ei înșiși sunt implicați în efectuarea unor studii de marketing, în elaborarea unor strategii de management pentru anumiți agenți economici aflați în dificultate, deschide perspective acestora.

Și totuși, există o psihoză a locurilor de muncă. Pentru a afla cum s-ar putea depăși această atmosferă aproape copleșitoare, ne-am adresat unor profesori și studenți ai universității noastre.

Siguranța locului de muncă – o iluzie

Monica PLEȘCA, studentă, anul III, Facultatea de Management Financiar-Contabil:

Ce pot să vă spun? Lucrurile par a fi foarte complicate. Dar există ceva care nu ne face să ne pierdem orice speranță. Participarea la „Târgul forțelor de muncă”, de job-uri, organizat de Agenția Municipală pentru Ocupare și Formare Profesională, ne pune în contact direct cu viitorii ofertanți ai locurilor noastre de muncă, ajutându-ne să cunoaștem tendințele, dimensiunile crude ale unor realități nu tocmai generoase pentru noi. Prezenți și noi, studenții, la cea de-a VIII-a a acestui târg am constatat că, spre deosebire de alți ani, oferta s-a subțiat dureros de mult. Deși inițial s-au anunțat 67 de agenți economici din toate ramurile economiei, cu o ofertă de 2033 locuri vacante, efectiv nu s-au prezentat decât 48 de agenți economici, cu 1000 de locuri de muncă vacante. Majoritatea vizau însă munci necalificate, pază, industria textilă, iar pentru cei ce au absolvit o facultate șansele fiind foarte mici, posibilitățile derizorii.

O adevărată psihoză se creează în rândul nostru și nevoia pregătirii pentru o eventuală alternativă devine acută. Concluzia? Este vorba de o mai mare flexibilitate în pregătire, de absolvirea unor cursuri de pregătire pentru o a doua profesie, cum ar fi pentru **cariera didactică**, formulă recent pusă în aplicare la Universitatea Spiru Haret, chiar de cursuri de recalificare. Dar oare am putea să ne abandonăm atât de ușor profesia pentru care am optat, să acceptăm cu dezinvoltură ca dintr-un jurist să devenim contabil, iar dintr-un economist un simplu agent de vânzări? Acest spectru este un adevărat coșmar, iar mult trâmbițata siguranța a locurilor de muncă o iluzie.

Să faci numai ce vor managerii firmei!

Laura Mihaela NĂSTĂSESCU, studentă, anul IV, Facultatea de Marketing și Comerț Exterior:

Este exact sentimentul pe care-l încerc ori de câte ori îmi pun problema viitorului loc de muncă. Să mă explic. Practica de vară am efectuat-o la diferite firme, de noi depistate, fără un sprijin special din partea facultății, cum ar fi fost normal. Așa-i în economia liberă de piață și, probabil, din această cauză și din multe prejudecăți, nu am avut acces la surse de informații, la date, fiind împiedicată să ne implicăm în activitatea firmei respective. Nu m-am complexat și nici n-am renunțat. Tot pe cont propriu, am încercat să ne întâlnim cu foștii noștri colegi, absolvenți, pentru a afla câte ceva din experiența lor. Stupoare! Am înțeles că, de fapt, nimic nu contează – nici nota de la licență, nici prezența de spirit la interviuri, ci mai ales **perioada de probă, în care trebuie să faci numai ce vor managerii firmei.**

Oricum, reticența firmelor unde am putea să ne angajăm rămâne infinit mai mare față de proaspeții absolvenți, în raport cu cei cu o oarecare experiență.

Participând la interviuri am descoperit la un test psihologic că sunt total vulnerabilă. Pentru că, în facultate, n-am beneficiat de o îndrumare specială în acest sens.

„Școala vedetelor” a primit angajament

Elena VRABIE, studentă, anul III, Facultatea de Filosofie și Jurnalistică:

Trăim într-o perioadă în care găsirea unui loc de muncă devine o problemă stringentă și dificilă. Apar în diverse cotidiane anunțuri cu locuri de muncă șocante și concursuri pentru ocuparea unui anumit post. Foarte bine și îmbucurător acest lucru. Dar, din nefericire, în România, aici unde orice este posibil și corupția este la ea acasă, din ce în ce mai înfloritoare, se cunoaște în prealabil cine va ocupa postul vacant respectiv. Adică, ai relații, poți beneficia de un loc de muncă și unul foarte bun chiar. Nu ai, nu-ți rămâne decât să sperî că, într-o bună zi, competența va învinge și-ți vei găsi un loc de muncă pe care-l vizezi, îl meriți, în care să te afirmi și, bineînțeles, să practici ceea ce ți-ai dorit (... de aceea faci o facultate, nu?). Spre exemplu, anul trecut, la concursul de la televiziune am fost 10, pentru ocuparea postului de prezentator.

A fost, bineînțeles, foarte mare concurența. Cel care ne-a interviuat zărise printre noi o domnișoară care i se părea cunoscută. A întrebat-o senin: Tu ai fost în „Școala vedetelor”, nu? Aceasta a răspuns afirmativ. Și ați ghicit: fără să mai prezinte curriculum vitae, și fără să mai dea interviul a fost singura angajată. E simplu, nu?

Numai 6 din 160 de studenți

Conf.univ.dr. Sultana CRAIA, Facultatea de Filosofie și Jurnalistică:

Cine sunt și cine vor să fie studenții la jurnalistică? Explazia de după 1990 a mass-media în România a adus în fața publicului o nouă generație de oameni în presă, radio, televiziune. Oricine părea că poate deveni peste noapte – și unii chiar au devenit – om de presă, fără o formație specială, numai cu liceul. Meseria de ziarist este nominalizată în topul **aspirațiilor profesionale**, de foarte mulți tineri (la fete imediat după cea de... Top-model). Dialogul cu studenții și răspunsurile lor la chestionarele care aveau în vedere identificarea unor caracteristici comune (în cadrul cursului de Teoria comunicării) indică

o viziune mult simplificată: cei mai mulți declară că își doresc să lucreze ca reporterii de televiziune. Mai puțin se arată atrași de posturile de radio. Mai mulți, pe de altă parte, s-ar dori reporteri – neapărat reporteri – la un cotidian de mare tiraj. Aproape nimeni nu mai aspiră la un post la o revistă de cultură, ceea ce ilustrează deprecierea statutului acesteia în ochii marelui public și, de altfel, corespunde stării precare a acestui gen de perioadă în societatea românească de azi. Nimeni nu își pune problema să lucreze la o revistă pentru copii – alt capitol în suferință al pieței presei la români – deși este vorba despre formarea publicului viitor. În schimb, atrage meseria de comentator sportiv (pentru băieți) și aceea de redactor la o revistă pentru femei (pentru fete).

Studenții ignoră existența revistelor savante, ale organizațiilor profesionale, publicații de mic tiraj, lipsite de spectaculozitate, deci nu vizează locuri de muncă în asemenea sectoare. Nu și-ar dori nici să se întorcă în localitățile natale sau în județele din care provin, deci presa locală nu li se pare atractivă (de altfel nici nu o prea cunosc). Altfel spus, elevul de liceu devenit student aduce cu sine o ficțiune – personală, dar și colectivă – de care își leagă iluziile. Chestionat, orice student afirmă că ziaristul trebuie să fie un intelectual, dar, pe de altă parte, nu poate nominaliza decât publicații de prim-plan (mai exact „Adevărul” și „Evenimentul zilei”, urmate de „Ziua”) și publicații comerciale, de divertisment și sportive. Obișnuit cu un consum relativ mare de audio-vizual, nu are capacitate de concentrare pentru lectură, iar studenții din

ANCHETĂ – OPINIA

localități mici nu resimt ca pe o necesitate frecventarea spațiilor culturale (bibliotecă, muzeu, expoziție, teatru, sală de concert). Unilateral, ei manifestă frecvent lipsă de curiozitate intelectuală și ajung să termine facultatea fără a fi intrat vreodată la Ateneu, de exemplu. O ultimă constatare: întrebați dacă au un model intelectual și care anume, din 160 de studenți au declarat că au un model, numai șase. Trebuie notat că toate erau din perioada interbelică. No comment, cum se spune acum.

Învățătoare și studentă

Simona DIACONU – ȚIGĂU, studentă, anul III, Facultatea de Filosofie și Jurnalistică:

Chiar așa: dimineața – învățătoare, după amiază – studentă. Absolvind Liceul Pedagogic din București am rămas fidelă primei chemări, în sensul că și în prezent sunt învățătoare la Școala generală nr. 64. Dar, cum să vă spun? Făcând practica la Radio România Internațional, m-a cucerit tot ce se întâmplă aici: avalanșa de știri, diversitatea, contactul cu tot mapamondul.

O atracție aproape irezistibilă și o ofertă pe măsură. Dar concurența este atroce. Sunt mulți colaboratori care au absolvit deja facultatea – deci, un atu – și care așteaptă o asemenea oportunitate. Așa încât am decis: voi continua să-mi păstrez profesia de învățătoare, luptând, în același timp, pentru pregătirea mea cât mai bună în următorii ani de facultate, apropiindu-mă de specificul cu totul special de la radio. Deci, într-un fel, locul meu de muncă este asigurat: la catedră, cu copiii. Dar visul meu rămâne audiovizualul.

Asistăm neputincioși la drama lor

Manuela EPURE, conf.univ.dr., Facultatea de Marketing și Comerț Exterior:

Adevărul este că nu de noi depinde în primul rând și decisiv atitudinea viitoarelor locuri de muncă pentru absolvenți. Intervin o multitudine de factori care pot mări sau micșora șansele acestora, de a se putea angaja imediat după absolvire: starea economică – în creștere sau în regres vizibil, gradul de deblocare financiară, conjunctura pieței forței de muncă, ritmul privatizării etc. Totuși, la fel de adevărat este faptul că nu așteptăm momentul despărțirii de studenți pentru ca apoi să asistăm neputincioși la drama lor. Vrem să contribuim prin mijloacele didactice de care dispunem, la estomparea șocului produs uneori de contactul cu realitatea. Ce am făcut pentru ca imaginea asupra nivelului de profesionalism, capacității de adaptare la condițiile de muncă, mereu altele, a gradului de cooperare, receptivității să fie cât mai bună, mai convingătoare? Le-am oferit posibilitatea de a participa la târgurile și expozițiile specializate ca operatori de interviuri, la realizarea unor studii privind oferta de mărfuri, concurența, la prelucrarea cu ajutorul programelor informatice specializate a bazei de date acumulate. Rezultatul? Venind în contact cu directorii de firme, cu reprezentanți comerciali, asistenți de mark, calitățile unor studenți au putut fi remarcate și, ca atare, au fost nu numai solicitați să mai colaboreze și cu alte prilejuri asemănătoare ci, nesperat, au și fost angajați, alții trăind acest moment imediat după absolvire. Și satisfacția a fost mare și pentru ei și pentru noi, la întâlnirile pe care le realizăm de obicei, după primul an, cu absolvenții facultății fiind evocat „norocul” pe care l-au avut.

Dar trebuie să recunoaștem că împreună am trăit și alt gen de experiențe. De exemplu, o grupă de studenți din anul II a efectuat documentarea la standurile firmelor

producătoare de motoare electrice. Lipsa unui minim de cunoștințe tehnice privind acest produs – motoare electrice – i-a pus în dificultate atunci când au dorit să elaboreze descrierea ofertei. Am înțeles, din acest punct de vedere, că s-ar impune participarea studenților mai degrabă la târgurile specializate în bunuri de consum (TIBCO, INDAGRA) decât la târgurile tehnice (TIB, CONSTRUCTEXPO etc.).

Dificultăți au apărut la angajare și datorită faptului că un anumit segment de studenți nu au formate abilități de comunicare. Prezentarea incompletă a ceea ce sunt și ce doresc, o insuficientă explicare a necesității informațiilor solicitate au avut drept replică, din partea reprezentanților de firmă, o lipsă de cooperare (colaborare) motivată prin: „Nu pot acum ... nu dispunem de astfel de informații, ... sunt date confidențiale etc.).

Dar studiul efectuat de ROMEXPO în rândul vizitatorilor români și străini, pe bază de chestionar, având ca operatori de interviu și studenți ai facultății noastre nu a fost afectat de „stângăciile” studenților. Poate și pentru că s-a insistat, în mod deosebit, la orele de curs și seminar (disciplina CERCETĂRI DE MARKETING) pe latura aplicativă, studenții fiind deja puși în ipostaza de operatori de interviu, chiar dacă cercetările inițiale și finalizate de aceștia în proiecte de an, nu au avut amploarea și diversitatea inițiate de ROMEXPO SA.

Lipsa de experiență – o absurditate

Mihai RĂDUCAN, student, anul II, Facultatea de Management Financiar-Contabil:

Viitoarele locuri de muncă pentru studenți există, dar lipsesc cu desăvârșire. Nu numai pentru noi. Se știe lait-motivul, în ceea ce ne privește: lipsa de experiență. O absurditate. Dacă nu mi se oferă o șansă să capăt experiență, cum Dumnezeu s-o obțin? Am încercat să mă angajez în contabilitate, dar neavând ceea ce se înțelege prin experiență, una câte una ușile mi s-au închis. Dar nu chiar toate. Mi s-a întins o mână de ajutor. Am acceptat, devenind încărcător-descărcător marfă la aceeași firmă. Pentru asemenea muncă se pare că aveam experiență. Dar în câteva săptămâni am renunțat. Mi-am zis: n-a fost să fie și vreau să vă asigur că nu condamn pe nimeni. Este ca o fatalitate.

Nu poți zbura cu aripile tăiate

Ramona TURTOI, studentă, anul II, Facultatea de Sociologie-Psihologie:

Visez cu ochii deschiși că, după absolvire, să-mi deschid un cabinet particular de psihologie. Dar cu aripile tăiate nu poți. Șansele sunt minime datorită situației mele financiare. Nu-mi rămâne nimic altceva de făcut decât să mă angajez într-un alt loc de muncă. Pot fi concesivă,

dar se pare că și pentru această alternativă am nevoie de ajutor din partea unor persoane influente, cu poziție socială solidă și care, evident, ar putea crede în capacitatea mea intelectuală.

Unde să le descopăr? În care colț de țară? Până acum n-am aflat.

Cine se mai gândește la demnitate?

Daniela FEDOR, studentă, anul II, Facultatea de Management Financiar-Contabil:

Caut cu înverșunare un loc de muncă. Nu am voie să aștept până la absolvirea facultății. De ce să nu-mi pun în valoare cunoștințele postliceale de contabilitate? Mă gândeam că am un atu față de ceilalți colegi și mai multe șanse Dar am beneficiat de același tratament stupid. Toți evită să „se-neurce” cu studenții. Pur și simplu când rostești acest cuvânt și cea mai palidă speranță se spulberă. Nu mi-a fost rușine să mă angajez pe un post de vânzătoare. Interesul meu este deasupra oricărui orgoliu. Cine se mai gândește la demnitatea noastră? M-am întâlnit cu mulți absolvenți ai facultății noastre. Sunt deprimiti. Debusolați. Fiecare dintre aceștia se-

ntreabă de ce au mai învățat. Este greu, apăsător. N-a contat nimic la angajare, nici măcar nota mare de la examenul de licență. Doar relațiile. Sublimele relații.

Între receptie și deceptie

Ana-Maria PREDA, studentă, anul III, Facultatea de Filosofie și Jurnalistică:

Încă din primii ani petreceți pe băncile facultății, studenții sunt preocupați de găsirea unui loc de muncă. Motivațiile sunt, desigur diferite.

Obținerea unui loc de muncă reprezintă o problemă reală, de viață, chiar și pentru absolvenții învățământului superior care, din contră, ar trebui să aibă prioritate. E trist și, totodată, îngrijorător că, după atâtea eforturi depuse pentru terminarea unei facultăți, studenții așteaptă, cu diploma în buzunar, ani de zile angajarea pe un post în domeniul respectiv. Cei mai mulți, din motive financiare, ajung să presteze diferite activități, să lucreze în domenii care nu au nimic comun cu profilul facultății absolvite. Până acum am încercat de câteva ori să mă angajez, dar fie nu am reușit, fie condițiile oferite de cei la care puteam să mă angajez nu corespundeau exigențelor mele.

În urmă cu 6 luni, mi-am depus C.V.-ul la sediul firmei **Procter & Gamble**, pentru funcția de agent de publicitate, dar mi-a fost respinsă cu duritate pentru că sunt încă studentă. Mi s-a părut straniu: de ce ar putea deranja statutul meu de studentă? Dar n-am dezarmat. De trei ori am fost la interviuri pentru posturile de agent de publicitate și șlefuitor de diamante naturale, de trei ori am fost acceptată, dar, din cauza condițiilor am renunțat.

O singură dată am fost la un târg de locuri de muncă, organizat la Sala Palatului de **Marriott Grand Hotel**. Am participat la un interviu pentru postul de recepționeră, dar (și de această dată) am primit răspuns negativ. Nu m-am demobilizat, dar, cel puțin pentru o perioadă, mi-am propus să las deoparte zărele de oferte de locuri de muncă și să mă dedic, așa cum îmi doresc, facultății pe care o urmez. Practica, în cei doi ani pe care i-am terminat, am efectuat-o la „Opinia națională”, „România Liberă” și „Universul Cărții”. Singurii care au fost dispuși și domici să-mi ofere tot sprijinul și să mă inițieze în tainele scrisului au fost cei din echipa „Opinii naționale”.

Nu sunt ipocrită să spun că nu-mi pasă

Monica Dinu, studentă, anul III, Facultatea de Marketing și Comerț Exterior:

Aș fi ipocrită să spun nu-mi pasă, mai exact că am încercat măcar să-mi imaginez noul loc de muncă. De ce să-mi ofer un plus de disonfort? Doar singură, din start, am ales această facultate care prin profil asigură posibilități mai generoase de a ne angaja imediat după absolvire. De aceea m-am înhamat, cum se pune, la două specializări – marketing și relații internaționale. Și muncesc cu credință, că astfel voi putea învinge prejudecățile de orice fel.

Învăț limbi străine în speranța că, oricum, dacă nu reușesc să obțin un post la orice firmă oricum îmi va surâde mai mult în domeniul relațiilor internaționale. Vom trăi și vom vedea. Până atunci mă „blindez” cu cât mai multe cunoștințe, în ambele domenii.

INTERNET – singura soluție?

Mihaela Țârleanu, studentă, anul II, Facultatea de Sociologie-Psihologie:

Întotdeauna a fost greu ca numărul de locuitori al unei țări să fie egal cu numărul de locuri de muncă. Acum, trăind în această lume bulversată, nebulă, nebulă, îmi dau seama că este și mai greu să-ți găsești un loc de muncă. Aproape imposibil să te angajezi în domeniul pentru care te-ai pregătit prin truda ta și, mai ales, a părinților.

Nu mă refer numai la studenții care urmează Facultatea de Sociologie-Psihologie, ci la toți studenții care, dacă urmează o facultate rămân fără locuri de muncă în țară și atunci caută cu disperare pe INTERNET o ofertă. Și, cu informații sumare, pornesc în marea aventură de a se angaja în străinătate. Unii au reușit, alții au fost nevoiți și acolo să facă munci sub calificarea lor. Este dureros că asistăm neputincioși la un asemenea spectacol sinistru. Și pentru noi, și pentru societatea românească.

S-a rupt relația cu nevoile societății

Prof. univ. dr. Nicolae RADU, decanul Facultății de Sociologie-Psihologie:

Încădrarea absolvenților în muncă este una din marile probleme ale societăților moderne. Acestea au avut de ales între „pregătirea în raport cu nevoile sociale” (culturale, economice, administrative etc.), în sensul strict al cuvântului, cu țintă precisă, și „pregătirea în raport cu nevoile sociale concepute nespecific” (adică fără evidența locurilor libere pe societate și repartizărilor cu țintă precisă). Societățile evaluate s-au împărțit în două categorii, din acest punct de vedere: cele comuniste, în care pregătirea tinerilor se făcea în funcție de dezvoltarea fiecărui sector de producție, iar locurile de muncă erau gândite cu anticipație și cele capitaliste, în care încadrarea absolvenților rămânea în seama spontaneității pieței muncii.

Postcomunismul nu a realizat sinteza acestor tendințe, preluându-le avantajele, ci a rupt pur și simplu relația învățământ superior-nevoi sociale curente și de perspectivă. Este vorba despre o dublă ruptură: **conceptuală** (nu s-a dat răspuns la întrebarea: în baza cărei strategii este gândită dezvoltarea învățământului superior?) și **practică** (nu s-a elaborat nici un model empiric de rezolvare a problemei). Actuala conducere MEN abia anul acesta și-a stabilit ca sarcină să abordeze ministerele interesate pentru a rezolva această problemă (când să mai rezolve? Sfârșitul mandatului ministerial se va produce în curând).

Pe scurt, de la concepția bine articulată privind relația absolvenților de muncă, caracteristică perioadei comuniste, s-a trecut la o etapă marcată prin lipsa oricărei concepții. Sincronia mimetică cu Occidentul, specifică ministeriatului Marga, a anarhizat deplin rezolvarea acestei probleme și a lăsat în sarcina viitorului guvern clarificarea unor lucruri esențiale. **Care trebuie să fie, în fond, politica școlară a țării în ceea ce privește învățământul superior și de ce trebuie să aibă caracteristicile respective? Cum se încadrează această politică în evoluția societății românești de azi și de mâine și în ce relație este ea cu politica de dezvoltare a societăților avansate economice?**

Nepunerea la timp a acestor probleme a făcut din CNEAA un instrument de amplificare a anarhiei educaționale, iar din MEN o instituție fără orizont conceptual, specializat în activități mimetice, fără preocupări reale în sfera pregătirii și înfăptuirii studenților pentru viitoarele locuri de muncă.

Oricine ar veni la conducerea acestor instituții, după alegerile din noiembrie a.c., va trebui să-și pună aceste probleme și nu oricum, ci pornind de la diagnoza a ceea ce a rezultat din conducerea neprofesionistă a întregului învățământ și, în special, a relației învățământ – locuri de muncă. Și nu va fi ușor pentru nimeni să accepte faptul că tranziția noastră, în sfera învățământului, a fost eșecul cel mai profund și mai nescuzabil al societății românești postcomuniste, manifestarea acută a acestui eșec a apărut tocmai la punctul de inserție al absolvenților cu locurile de muncă, considerate de societate ca fiind necesare (MEN a avut la dispoziție peste 400 de mii de intelectuali pentru a-și rezolva problemele de concepție, dar, dacă nu a dorit, sau nu s-a priceput să le rezolve, rămâne o problemă deschisă și, în altă ordine de idei). Oricum, reamintim faptul elementar că muncitorul epocii „care vine din viitor” nu este absolutul a patru clase primare și nici măcar al celor profesionale, ci al învățământului superior, deoarece numai acest absolvent este în stare să lucreze cu unelte inteligente ale epocii „care vine” și să coopereze în sfera activităților sociale atât de complexe pe care trebuie să le desfășoare. Problema relației studenți – viitoarele locuri de muncă rămâne astfel deschisă și plină de tensiuni potențiale.

Pagină realizată de ADELA DEAC

opinii în opinia

Cacialmaua istoriei, în loc să apună nițel în preajma friguroasei ierni ce se vede în zare rânjindu-și măselele albe de ger, își revigorează tunurile lirice cu scuipați, cu gogoși electoraliști și cu apa sfințită a globalizării. După pantalonada cu cei cinsprezece mii specialiști în gaura covrigului, care chiar au halit prin privatizări tribale și găurile din covrigi, iată-ne puși din nou în fața altarului electoral danubiano-pontic și în fața măicuței vitrege Europa și somați (șomați!) să conjugăm teribilul verb danez „afisauanufi” în ograda borțoasă de bunăstare a superintegrării euro-afro-asiato-australiano-americană numită simplu globalizare... Sigur, noi nu ne aflăm nici măcar în Canada, unde oamenilor nu le pasă nici ca-cât dacă ninge sau dacă plouă, fiindcă își iau imediat canadiană nouă! Nu ne aflăm nici în Rusia lui Gogolea, unde sufletele moarte erau resuscitate, spălate nițel cu basamac (vodcă!) și puse să voteze cu spor! Ne aflăm în țara lui Pastramă Trufanda Fudulea, cel care zilnic dacă nu e fudul, parcă nu e prost destul, cel cu fudulii de iepure politic regional, iute la picior, văr de vară cu clanul poponaut din Fundulea-Europeană și nepot de soră cu Fudulea Taichii.

Un exmatriculat dâmbovițean — membru al Academiei Franceze

Ei, bine, boieri dumneavoastră, până a apune cu desăvârșire toamna patriarhilor algoritmici ce-au lăsat țara lefteră și muritoare de foame, să ne prefacem măcar o clipită că nu ne interesează carnavalul cacialmalei politice și să ne apropiem de oile noastre culturale de pe Jii!... Să poposim la Craiova, orașul banilor (a, cândva, când se potocneau puricii!), și să vedem ce se petrece prin preajma Teatrului Național — în afară de demisia pe care și-a dat-o directorul Emil Boroghina, aflat cu sabia ninja la beregată, cu sula algoritmică în coaste, gata să strige în fața lui Cacamiladze precum Maiacovski: „Nu trageți, tovarăși camarazi!”...

Ei, bine, boieri dumneavoastră, editura „Aius”, din Craiova, condusă de profesorul Nicolae Marinescu, ne oferă „Istoria Teatrului Național din Craiova” (1850-2000), o carte excepțională, uriașă (70 coli tipo) scrisă de doi vrednici teatrologi, Alexandru Firescu și Constantin Gheorghiu. Iatoria Teatrului Național din Craiova nu putea fi alcătuită, firește, decât în strânsă legătură cu începuturile manifestărilor teatrale din Țara Românească, Moldova și Transilvania. Autorii nu uită, astfel, primul spectacol de teatru cult dat în limba română, în 1819, la Teatrul de la Cișmeaua Roșie din București, cu „Hecuba”, de Euripide, tradusă de A. Nanescu, în interpretarea unor elevi ai Liceului „Sfântul Sava”, îndrumați de eminentul patriot și om de cultură Gheorghe Asachi. În fruntea distribuției se afla Ion Heliade Rădulescu! Tot cu participarea elevilor avusese loc în Decembrie 1816, la Iași, prima reprezentație teatrală în limba română, „Mirtil și Hloe”, tradusă, prelucrată și montată de Gh. Asachi — numai că această reprezentație nu avusese loc într-un teatru, ci în casele hatmanului Ghica. Din lucrarea lui Alexandru Firescu și Constantin Gheorghiu, dolda de informații fascinante, vom reține acum doar

piesele intrate în repertoriul Teatrului Național din Craiova — în anul Domnului 1928. De ce? Fiindcă în 1928 viitorul membru al Academiei Franceze, Eugen Ionescu, exmatriculat de la Liceul „Sfântul Sava” din București, din cauza numeroaselor absențe nemotivate, își continuă studiile la Liceul „Carol I” din Craiova. Aici, aflăm dintr-o însemnare tipărită în „Mozaic”, de Marius Dobrin, Eugen E. Ionescu va „deveni și bacalaureat, arhivele păstrând prețioase semne ale trecerii sale prin Bănie”

Ce se mai jucase la Craiova, înainte de 1928? „Tulburarea apelor”, de Lucian Blaga, „Meșterul”, de Adrian Maniu, „Manechinul sentimental”, de Ion Minulescu, „Omul de zăpadă”, de A. de Herz etc. Și „George Dandin”, de Molière, „Așa e (dacă vi se pare)”, de Pirandello, „Puterea întunericului” de Lev Tolstoi etc.

Ion Dongorozi, ca nou director, propune în repertoriul Teatrului Național din Craiova trei piese de Shakerspeare, trei comedii de Molière, piese de Ibsen, Gorki, Tolstoi, Alphonse Daudet, Alecsandri... precum și piese semnate de următorii dramaturgi români: Camil Petrescu, G. M. Zamfirescu, N. Kirițescu, Victor Ion Popa, Mircea Ștefănescu, Al. O. Teodorescu! Iată și piesele jucate în 1928: „Crimă și pedeapsă”, „Comoara de aur”, „Cuiburi sfărâmate”, „Trandafirii roșii”, „Irena”, de

Adrian Pascu, „Ispita”, de Charles Meré, „O scrisoare pierdută”, „Omul de zăpadă”, „Pavilionul cu umbre”... Opereta „Mam'zelle Nitouche”. Repertoriul întocmit de no ul director, Dumitru Tomescu, pentru stagiunea 1928-29, cuprinde piese de Marivaux, Beaumarchais, Molière, Shakespeare, Schiller, Goldoni, Gogol, Adreev, Cehov, Tolstoi, Gorki, Björnson, Ibsen, Pirandello, Caragiale, Delavrancea, I.M. Sadoveanu, Gib Mihăescu, Nicolae Iorga, Horia Furtună, Vasile Voiculescu! Extraordinari erau atunci oltenii — și nici nu le trecea prin cap o secundă cuvântul magic globalizare...

Dar să nu-l uităm pe elevul Eugen E. Ionescu, născut la Slatina, în 13 Noiembrie

VEZI ȘI TU CĂ

vine iarna în Capitală

E tocmai bine să vină iarna, pe-aici, prin București, din moment ce continuă și se întinde războiul de o sută de ani, dintre RADET, Dabela și Termoelectrica. E tocmai potrivit să fie ger. Că de murit, în acest război, murim noi, cetățenii unui oraș care s-a nimerit, tocmai pe-aici prin zona temperată. Continentală sau capitală? Pedeapsa?

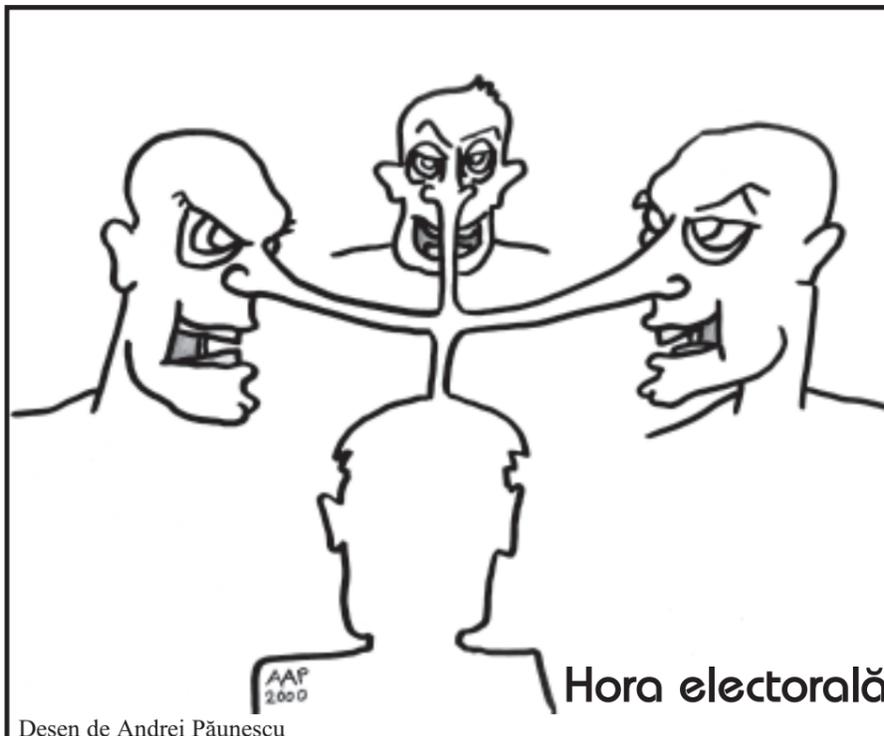
MARIUS TUCĂ

1909! La Arhivele Naționale, Filiala Dolj, Fondul Liceul ui „Carol I”, într-o notă către directorul Liceului „Carol I”, directorul din Direcția Generală a Învățământului Particular spune că a aprobat elevului Eugen E. Ionescu să depună în sesiunile iunie și septembrie 1928 examen de clasa a VII-a. Există, de asemeni, ne informează Marius Dobrin, o cerere adresată directorului Liceului „Carol I” — scrisă de mână și semnată — prin care Eugen E. Ionescu îi cere directorului să dispună eliberarea diplomei de bacalaureat

În 27 martie 1928 Eugen E. Ionescu fusese eliminat de la liceul „Sfântul Sava” pentru absențe nemotivate. Dar iată și câteva date din foaia matricolă, anul școlar 1926-27, eliberată de Liceul „Sfântul Sava”, la plecarea din București a elevului Eugen E. Ionescu. Purtarea — 8. Frecvența — puțin regulată. Forma exterioară — înrijită. Situația în iunie: corigențe, Latină și Elenă. Media la religie — 5,33; la română, 8,17; la matematică — (4-4,6 la examinare, 5); la istorie — 5; la franceză — 9; la desen — 5. La gimnastică — 5. La muzică vocală — 5,67. Note suficiente, desigur, pentru Academia Franceză.

Ce piese a văzut Eugen Ionescu la Craiova ne vor spune cândva Alexandru Firescu și Constantin Gheorghiu. Sigur este faptul că între „Hecuba”, jucată de Ion Heliade Rădulescu, de la Liceul „Sfântul Sava” din București și piesa „Rinocerii”, scrisă la Paris de un alt elev al Liceului „Sfântul Sava”, n-au trecut decât o sută și câțiva ani... O clipită! Dar ce salt în cultura mondială, boieri dumneavoastră! Și ce luare în răspăr a cacialmalei istoriei — cea care schimbă oamenii în fiare, ca pe vremea lui Ovidiu, unchiul nostru de la Pontul Euxin, cel care dărdăia de ger și se consola cu veșnica metamorfoză a oamenilor în păsări, lighioane, stele etc.etc. Bine că Eugen E. Ionescu a avut nota 5,67 la muzica vocală, altfel...oh, ce babă cheală - istoria asta care acum ne cântă pre la urechi noi melodii, jucând bărbuncul și țipurind!..

DUMITRU RADU POPESCU

Hora electorală

Desen de Andrei Păunescu

Răzvrătirea Limbii Române

Ritmul gândirii, simțirii și ființării noastre ca națiune nu poate fi altul decât ritmul Limbii Române. Răzvrătirea pâinii, mai exact răzvrătirea puținătății ei, poate împăca foamea trupească, dar nu ne poate salva ca Neam așa cum o poate face răzvrătirea Limbii Române.

În una din cugetările sale, Cioran spunea că, potrivit unei legende de inspirație gnostică, s-a dat o luptă între îngeri, cei aflați de partea Arhanghelului Mihail învingându-i pe cei ai balaurului. Aceia dintre îngeri care, nehotărâți, s-au mulțumit să privească, au fost alungați pe pământ spre a face aici alegerea la care nu se puteau hotărî acolo sus; alegere cu atât mai anevoie de făcut cu cât ei nu păstrau nici o aducere-aminte despre luptă și mai puțin încă despre atitudinea lor echivocă.

Sunt atâția „îngeri” la noi în Basarabia, care nu au voit și nu vor să se implice în bătăliile naționale, între care cea mai înverșunată este lupta pentru Limba Română. După mine, nu cei care stau de partea Balaurului reprezintă cel mai grav pericol, ci nehotărâții, mai exact indiferenții împotriva cărora nu poți lupta.

Mi-am iubit și îmi iubesc frații, dar nu erau și nu sunt toți. Am adorat și ador Limba Română, dar nu era și nu este încă toată prin părțile noastre. Mi-am iubit și îmi iubesc Țara, dar nu era și nu este întregă nici ea.

Acum 5 ani, după ce multă vreme credeam greșit că nu avem un tineret basarabean, scriam următoarele lucruri: „Și iată că ați venit voi-copiii, tinerii, profesorii — care ați ieșit în stradă întru apărarea Limbii Române și a Istoriei noastre. Ați venit voi, răzvrățiții, hotărâții luptei cu Balaurul. Abia cu voi vor fi frații toți, abia cu voi va fi întreagă Limba Română, iar prin ea și Țara. Voi veți fi cei care veți conduce mâine lupta pentru dezrobirea definitivă a Verbului matern, lupta împotriva a tot ce, până mai ieri, credeam că este fără-de-scăparea noastră, lupta împotriva celor pentru care Limba Română este un coșmar, un vis urât. Iar noi, cei vârstnici și bătrâni, cei care am cutezat să ne luăm de piept cu mânia Balaurului, vom muri împăcați în noua respirație a Basarabiei noastre atât de tragic înstrăinată, dar niciodată pierdută.

Sunt atâtea lucruri de taină în cuprinsul Limbii Române pe care nu le-a cunoscut niciodată, nu le cunoaște și nu le va cunoaște nicidecum Balaurul. Să nu uităm că numai pe ele, pe-aceste misterioase căi, putem merge, în deplină siguranță, spre Nemurire”.

Peste 5 ani, în septembrie 2000, vin alți minunați tineri care, întruniți în Clubul absolvenților din România și Occident, acționează în judecată păienjeniișul de posturi rusești de radio din Basarabia, posturi care sfidează în modul cel mai obraznic Legea Audiovizualului Moldovenesc. Iar Legea acordă 65% Limbii Române din spațiul de emisie al posturilor rusești de radio. Curtea de apel a dat câștig de cauză tinerilor români, calificați de reacțiunea șovină rusă, dar și de comuniștii moldoveni, drept „fasciști, extremiști, tâmpiți”. Mai mult chiar, Tricolorul a fost numit fascist.

Acesta-i destinul nostru de ostateci. Viețuim, după cum vedeți, între barbari, iar proverbiala blajinătate moldovenească s-a întors în cele din urmă împotriva noastră. Și după toate astea se zvonește că vor veni degrabă peste noi și vizele. Ne rugăm Domnului să nu fie adevărat.

GRIGORE VIERU

Anul scadenței

La sfârșitul mileniului doi, locuitorii României trăiesc un aspru final de partidă. Fabuloasele promisiuni din decembrie 1989 crapă explodând cu zgomot. După toate semnele, revoluția din decembrie n-a fost revoluție, ci un spectacol cu mulți scenariști și regizori. Procesul cu care s-a inaugurat intrarea în democrația proclamată s-a dovedit a fi un simplu asasinat. Salvarea țării a fost mai mult o îngropare a ei. Partidele care au avut cuvântul „salvare” în titlu s-au lepădat de el ca de un bagaj toxic. Reforma n-a fost reformă, ci o poartă deschisă pentru jaf. Europa liberă, în care atât de mulți oameni fără acces la informație au crezut, s-a văzut că nu e liberă. A fost, de fapt, un instrument CIA. Dizidența, prezentată drept cinstită și eroică, s-a înfățișat drept ceea ce e: o grupare cu trecut dubios, însetată de satisfacții foarte pământești.

Denunțatorii securității au fost descoperiți ca slujitori ai ei.

Armata care „a fost cu noi” în decembrie este dezafectată, deși în jur sunt războaie civile. Românii sunt deznaționalizați și azi în județele Harghita și Covasna, precum cei din Ungaria. Limba română nu se mai predă în școlile din Harghita și Covasna, încât unguri simpli transmit apeluri disperate: vor profesori români pentru ca fiii lor să învețe românește.

Clasa muncitoare, care a ieșit în stradă în decembrie, dărâmand prin forța ei dictatura, a fost adusă în postura de cerșetoare stradală. Intellectualitatea a fost redusă la o condiție mizerabilă. Grupul pentru dialog social n-a susținut nici un dialog social. Biserica ortodoxă a fost mereu pusă la zid.

Ziua de 1 Decembrie, Ziua Națională a României, este tratată fără respectul cuvenit, în timp ce zilei de 15 martie, ziua revoluției ungare, i se conferă un statut de excepție. Locurile și oamenii pentru care a luptat Ștefan cel Mare au fost părăsite în mâinile unui vecin abuziv printr-un tratat laș, fără precedent. S-a vorbit cu gura mare despre Europa, dar marii investitori străini au fost alungați și înlocuiți cu investitori de două mâni, mai maleabili față de interesele guvernanților algoritmici.

Acesta să fi fost scopul ridicării din decembrie 1989? Sângele nevinovat și de multe ori tânăr, pentru toate acestea s-a scurs?

Departate de a fi un bilanț, aici sunt aruncate, aproape la întâmplare, fraze care arată că românii li s-a pregătit o sinistră cacialma, ai cărei reprezentanți sunt în mare măsură și astăzi la vedere. Vin alegerile și mulți candidați se buzieu cu prea multă ușurință pe memoria scurtă a românului. Dar răsturnarea din decembrie 1989 și-a avut „eroii” ei vizibili, figurile de prim plan, oratorii marilor promisiuni, agitatorii salvării. Despărțirea de tarele regimului comunist, fără îndoială, necesară, dar, tot fără îndoială, că se putea face mai cinstit. Tineretului din România i s-au făcut promisiuni cu nemiluita. A fost scos în stradă, manipulat, dar la ora de față se află în fața unui viitor cu semne de întrebare neliniștitoare. Dorința lui de a se instrui și adapta unei vieți moderne ne-o arată aportul numărului de studenți în România, mulțimea facultăților de stat și particulare. Acest tineret trebuie însă să constate că „revoluționarii de profesie” l-au amăgit și l-au mințit.

Puține voci au răsunat clar și cinstit în această confuzie bine întreținută. Mă bucur să constat faptul că ele sunt ale unor scriitori. Cel mai critic discurs față de evenimentele petrecute în România ultimului deceniu este cel al lui Comeliu Vadim Tudor. Așezat sub tot felul de etichete, stigmatizante, discursul acestuia se impune însă prin marea număr de adevăruri pronunțate, prin voința de a dezvălui corupția, fraudă, justiția, situația grea a majorității românilor. Altă voce limpede, superioară, constructivă, capabilă de dialog, de rezonanță la realitățile cele mai dure, rămâne a poetului Adrian Păunescu. Atât în Parlamentul României, cât și în gazetele unde și-au tipărit gravele constatări, pe micile ecrane, în întâlniri publice, cei doi lideri de opinie au oferit un discurs de explicabilă rezonanță. Furia cu care sunt contestați cei doi lideri, ca și mijloacele ignobile folosite contra lor, ne arată că discursul închinat adevărului și ideii de justiție socială este supărător prin audiența lui. În acest final de partidă, gogorițele confecționate cu patos și interes pocnesc precum baloanele sparte. Unde e salvarea națională? Unde sunt salvatorii României? Unde este dreptatea promisă? Cine are grijă de cetățeanul de rând? Cine se va ocupa, până la urmă, de România?

Alte marionete sunt scoase din dulapul păpușarului, pentru a ameți cu ele publicul. Anul 2000, anul unor noi alegeri prezidențiale și parlamentare, este și anul unui examen politic tăios, examenul alegătorilor. Înșelați mereu din 1989 încoace, reduși la condiția „cetățeanului turmentat”, alegătorii au epuizat totuși o experiență gravă și au șansa să învingă turmentarea. Condiția este să-și dea seama de marele evantai de minciuni cu care a fost îmbrododit de peste 15 ani cu fervoare. E un final de partidă, care poate fi câștigată de foștii perdanți.

MIHAI UNGHEANU

Doar o vorbă de năduf

TREI FECIORI FECIORELNICI

Am urmărit cu atenție câteva din figurile mai marcante ale acestor alegeri. Cel mai mult m-au pus pe gânduri unii candidați la președinție. (Apropo! Atenție, speakeri, crainici, moderatori și oratori: se spune corect „președinție”, nu „preșidenție”!). M-am uitat, de pildă, la dl Stolojan (care zice „președinție”). Dumnealui candidează din partea liberalilor. Adicăte! liberalii au redevenit virgini și neprihăniți. Nu ei au luat șapte piei de pe dumneata, cititorule, prin taxele și impozitele puse de miniștrii lor...! Nu ei au organizat harababura aceea infernală la plătitul dărilor către stat, când s-a-ntâmpnat că au murit și oameni la cozile nesfârșite...! Nu ei au guvernat acești patru ani de groază, nu, nici vorbă, ei tocmai au picat, puri și nevinovați, de pe planeta Marte, în frunte cu acest domn Stolojan cu frizură drăgălașă și cu aerul nițel cam lunatic.

Fără nici o glumă: băgat într-o treabă profund neserioasă, dl. Stolojan are o figură de somnambul, placid și molatec, aerian și domol, împleticit și șui. Are dumnealui legătură cu Cotroceniul câtă am eu cu Papa de la Roma. Dumnealui e bun, probabil, la Banca aceea Mondială, să stea într-un birou cu aer condiționat, să mestece gumă și să numere dolarii care-i pică de la hotelurile pe care le deține.

Mă uit și la dl Isărescu. Domnia-sa are, inexorabil, o figură de super-contabil spilcuit, delicat și firav. Când se mișcă, parcă ar fi de sticlă subțire, stai cu teamă să nu se spargă. Când vorbește, parcă tace; emite flacs și sibilinic, cu un pisoai nemâncat. De fapt, e limpede că el nu e absolut deloc convins de ceea ce face, a „intrat în horă” și trebuie să joace, deși n-are nici cea mai vagă speranță că va ieși ceva. Colac peste pupăză, în treaba asta penibilă pe care o are de executat,

mai e și stânjenit de tovarășia compromițătoare a țărăniștilor, cu damful lor de perdanți iremediabili. Dl Isărescu încearcă să se tot scuture pretinzând că e „independent”, dar e tot atât de independent ca o muscă înglodată în murdărie. Iar dacă mergem la fond, ne amintim că sub veșnica d-sale oblăduire bancară și guvernamentală am ajuns de nu mai avem, practic, monedă națională, iar instituțiile din sistemul bancar românesc se prăbușesc ca popicele. Leul e hârtie igienică, iar inflația ne roade zilnic portofelele. Dar dl. Isărescu, suav și dulce ca o garofiță, trăgându-și seva din solul țărănist-ufedist, se face că vrea la Cotroceni.

Dar de dl Roman, ce ziceți? El e un fel de „coada care dă din câine”. Orice puteri s-ar schimba în România, d-lui cade mereu în picioare. Oricâtă apă ar curge pe Dunăre (și oricât ar curge, degeaba, navigația fluvială fiind la pământ), el iese curat și uscat și face șapte la sută. În străinătate, românii sunt batjocoriți în aer, pe pământ și pe mare – dar grija d-lui ministru al nostru de Externe e să dea indicații armatei iugoslave, iar băieții șmecheri din partidul d-sale împreună cu băieții șmecheri de la țărăniști, spun gazetele, fac niște afaceri pe spatele țării de stă motanu’ în mustăți. Acum, dl Roman are idei mărețe și „poate”! Dar de ce oare n-a putut și în răstimpul celor patru ani care au trecut și în care țara a fost adusă la disperare – rămâne un mister care miroase a gogoasă...

Cei trei reprezintă forțele care te-au tras tot mai în jos cititorule, în ultimii patru ani: „săgeata” otrăvită, „ochiul chior” și „trandafirul” singuratec. Poți să fii atât de naiv încât să mai mergi o dată pe mâna lor?

GEORGE PRUTEANU

MONUMENT PENTRU PAULESCU

Una dintre cele mai mari descoperiri medicale, din secolul nostru, este descoperirea insulinei. Pentru această mare

descoperire, făcută integral de ilustrul nostru fiziolog Nicolae Paulescu (1869-1930), doi canadieni, Banting și McLeod, au primit, în anul 1923, Premiul Nobel pentru medicină. Chiar la acea vreme, premiera a fost îndelung contestată, întrucât distincția a fost atribuită, celor doi, în grabă, luându-i-se autorului real al descoperirii prioritatea sa. Autorul este, o repetăm, românul Nicolae C. Paulescu. Problema a fost, timp de patru decenii, uitată, și abandonată de către istoriografia medicală românească, de cea mondială nici nu mai vorbim, pentru a fi adusă, din nou, în discuție, de către diabetologul scoțian Ian Murray, cu ocazia semicentenarului descoperirii insulinei, ce trebuia să aibă loc în anul 1971. Britanicul a constatat, cu surprindere, că, înaintea canadienilor, Paulescu descoperise deja insulina, pe care o caracterizase magistral, din punctul de vedere al proprietăților sale fiziologice.

Murray este cel care a publicat, în reviste de profil, de reputație internațională, documentele care demonstau indubitabil meritul lui Paulescu, în această mare descoperire. Printr-un gest, pe care Ian Murray l-a auto-caracterizat drept expresia necesarului „fair play”, care ar trebui să domnească în știință, el a fost acela care a readus în discuție „Cazul Paulescu”, pe care, apoi, l-a preluat întemeietorul diabetologiei românești, profesorul Ion Pavel (1895-1991), care a publicat două importante lucrări, în care au fost adunate documentele ce atestau indubitabil prioritatea lui Paulescu, în descoperirea insulinei. Alte două lucrări au fost tipărite la aniversarea a 75 de ani de la descoperirea insulinei, una sub titlul „Insulina - Descoperirea medicală a secolului, aparține românului N.C. Paulescu”, și o

alta în limba engleză „Rediscovery of Insulin”, care a adus noi dovezi, în sprijinul priorității lui Paulescu, în descoperirea

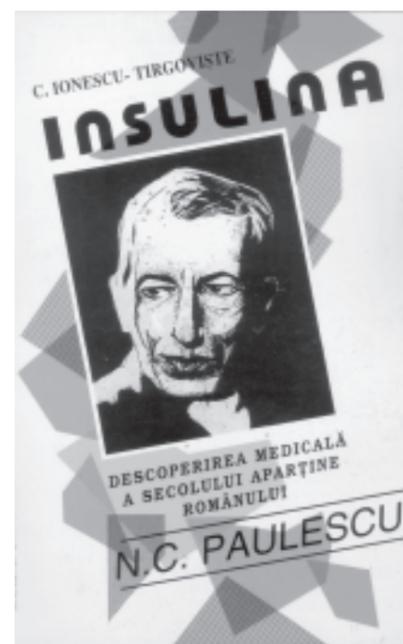
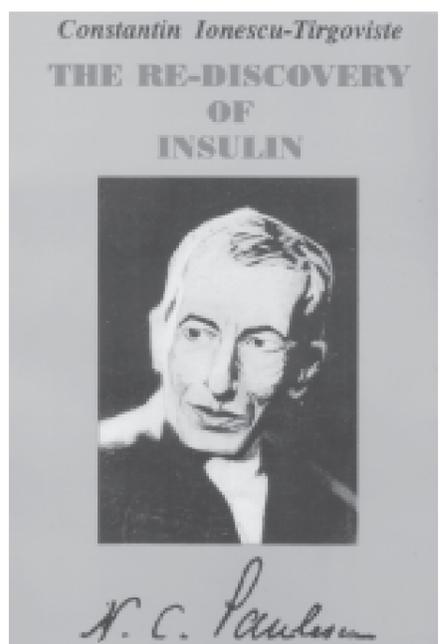
insulinei, publicându-se, pentru prima dată, și textul Brevetului de invenție, de Paulescu, în 10 aprilie, anul 1922, la Oficiul de Invenții din București. Precizări: Paulescu a brevetat insulina cu un an înaintea celor care aveau să primească nemeritat Premiul Nobel.

În urma acestor eforturi, cele mai prestigioase tratate de diabetologie menționează contribuția ilustrului nostru fiziolog la descoperirea insulinei, fără, însă, ca acest lucru să fie acceptat, mai ales în America de Nord, și evident, cel mai puțin, în Canada. Descoperirea insulinei se apropie de centenar. Când va fi acest centenar? În anul 2021. Să nu ne închipuim că e foarte departe. Trebuie să fim pregătiți pentru a

relua lupta, pe plan internațional, luptă care va trebui precedată de cinstirea, așa cum se cuvine, în țara lui, de realizarea unui Monument pentru Paulescu, care să imortalizeze figura marelui fiziolog și care ar fi ideal să fie dezvelit, anul viitor, în 2001, când se împlinesc o sută de ani, alt centenar, de când Paulescu a revenit în țară (după 12 ani petrecuți la Paris), pentru a înființa prima catedră de Fiziologie, la Facultatea de Medicină, din București, pe care a condus-o până la moartea sa, în anul 1930.

Recapitulând în mod necesar-didactic, trebuie să spunem că marile realizări ale medicinei, în acest secol, au fost: descoperirea insulinei, descoperirea antibioticelor și descoperirea corticoterapiei. Evident, una din creațiile de vârf ale veacului 20 este insulina lui Paulescu. Un Monument pentru Paulescu!

C. IONESCU TÂRGOVIȘTE

Dialog cu dialogurile mele

PESTE VIAȚĂ ȘI MOARTE, IOAN ALEXANDRU

Adrian Păunescu 2000: Aș fi vrut, în această toamnă halucinantă, în care marele meu coleg și prieten, fratele meu din anii facultății, omul cu chip de mânz de lapte, poetul de geniu, Ioan Alexandru, s-a stins din viață, după o lungă suferință, departe de țară, în Germania, de care a fost atât de legat, și înainte de boală, și în zilele suferinței, să-l pot întreba, cum l-am întrebat acum trei decenii, într-un interviu deschizător al volumului meu „Sub semnul întrebării”, ce face acolo și cum se simte acasă. N-a mai fost posibil. Am finit legătura, pe cât ne-a dat Dumnezeu noroc, prin admirabilul său băiat, Ioachim Alexandru, cu care am conlucrat, în câteva ocazii, pentru a-l păstra viu pe Ioan, în opinia publică românească, în vremea în care el era imobilizat într-un fotoliu, dintr-un apartament, situat undeva la Bonn, în Germania.

Pe neașteptate, m-a sunat într-o dimineață, mi-a vorbit luminos și nădăduitor, mi-a mulțumit pentru ceea ce am încercat să fac pentru el, atâta timp cât a fost absent și m-a rugat să transmit toate cele bune, din partea lui, lui Grigore Vieru și lui Corneliu Vadim Tudor, cărora le era recunoscător, de asemenea, pentru felul cum s-au străduit să-l ajute. Și ne-am dat întâlnire, pe curând.

Pe foarte curând, Ioane!

Pe foarte curând, Adriane!

Și iată că întâlnirea noastră n-a mai avut, deocamdată, loc. Ioan a murit, într-o zi de toamnă a anului 2000, cu capul sprijinit de biroul de lucru și cu Biblia lângă tâmplă. La telefon, el îmi mărturisise, că n-ar fi supraviețuit, toți acești ani, de după atacul cerebral, fără Isus Cristos. Ioan nu vorbea despre credința lui în Isus Cristos, pentru că, în această privință, lucrurile erau limpezi încă din anii noștri de colegialitate, de la Facultatea de Litere din București. Ioan vorbea direct despre Isus.

N-am putut să merg să-l văd mort. Ca unui om viu, astăzi, îi adresez întrebările pe care i le puneam atunci, când după trei semestre, se întorcea la București.

proptite în trupul lui mort. E o întâmplare reală, din Maramureș. Miorița nu este un basm, ci un adevăr care se repetă cu fiecare generație. În jurul păstorului celui bun, oile vor plânge până la sfârșitul veacurilor; ele se vor aduna, mereu, acolo unde păstorul cel bun s-a desprins pentru nunta care începe abia odată cu renunțarea la turma pământescă.

A. P. 2000: Așa cum eram, la sfârșitul anilor '60 și la începutul anilor '70, aveam să și rămânem. Tonul profețiilor marelui poet din Topa Mică nu s-a schimbat, în anii care aveam să vină.

— Vorbeai deci despre credința ta...

— Pășind mai departe apare Meșterul Emanuel.

— De ce-l germa-nizezi?

— Emanuel este mai vechi decât Germania și variantele noastre spun și Meșterul Manole, și Meșterul Emanuel. El se zidește pe sine însuși. Pentru că, după câte știm, în spiritualitatea noastră, eul spiritual era bărbatul, iar eul carnal - femeia. Manole se dă pe sine însuși, pentru ca altceva să se poată întruchipa.

— Ești totuși prea departe, în veacuri, și mi-e greu să te urmăresc. Nu vrei să mergem împreună în secolul XIX?

— Secolul XIX este un noroc românesc. Dacă ne uităm la nemți și la francezi, întunericul plutește pretutindeni. La noi, din această întunecime, se desprinde norocul aceluia pe care îl numim, cu toții, Mihai Eminescu. După umila-mi părere, unul dintre puținii mari poeți ai lumii, din toate vremurile. Alături de el ar mai încăpea numele lui Roman Melodul, San Joan de la Cruz și Holderlin. Dar asupra acestor oameni voi reveni, cu anii, ca să fac cunoscut spiritul lor în graiul nostru, care practic nu-i cunoaște aproape deloc.

Și poate că trebuie să mergem și mai departe, să facem o scurtă ședere la Lancrăm, unde încep să se audă, din nou, clopotele oilor de pe plai. Noi avem o respirație spirituală, care mereu trebuie să revină, de unde a plecat. Ai văzut turnul sucit, de la Curtea de Argeș, cum se-nșurubează în Univers? Fără îndoială că Brâncuși s-a născut privindu-l. Blaga este o întoarcere de cap spre trecutul nostru de aur, întoarcere de cap, care, după părerea mea, abia cu generația noastră se întâmplă desăvârșit.

Adrian Păunescu — Te afli de câteva zile acasă. De câte zile ești în RFG? Ce faci acolo?

Ioan Alexandru — Sunt de trei semestre plecat de acasă. Acolo continui ceea ce am început să fac aici, aprofundându-mi cunoștințele în domeniul filosofic. Ți-aduci aminte, când eram la "Amfiteatrul", că mă bătea gândul să străbat bibliografia lui Eminescu și a lui Blaga.

Socot că o a treia mișcare spirituală românească, după momentul Eminescu și momentul Blaga, care include nume pe care le știi...

— Nu știu dacă aceste nume, pe care le știu eu, coincid cu ale tale...

— O a treia mișcare poate izvorî numai în măsura în care ne putem lua rămas bun cu liniște, de la aceste două momente spirituale din cultura românească. Germania, pe care au cunoscut-o Eminescu și Blaga, e alta astăzi și înțelesul spiritual al ei este străduința mea de aproape doi ani de ședere acolo. Eu cred foarte mult în soarta spiritualității noastre, o insulă divină în peșterile Carpaților, o insulă de unde pot apărea iluminări, cu prelungă putere de acțiune, care nu se uită ușor. Pentru mine, preoții daci, din templele săpate în piatră carpatică, păstorul din Miorița...

— Zici păstorul. Ușiți că mai erau încă doi păstori lângă el?

— Zic: păstorul. Pentru că ceilalți au pierdut totul, câștigând oile pământesti. Ei s-au ales cu oile acelea, el s-a ales cu cosmosul întreg. Mi-aduc aminte ce-mi povestea un om însingurat, din Maramureș, despre un om care a murit, mai anii trecuți, în munți. Seara, bătrânul s-a dus să stea peste noapte, să păzească oile pe plai. Și a doua zi dimineață, oamenii din locașul acela, văzând că bătrânul nu se mai întoarce cu oile, s-au dus să-l caute. Și pe plai au văzut oile adunate laolaltă, în jurul bătrânului, care peste noapte murise și oile, toate, stăteau lângă el, cu capetele

Ne răsucim mereu îndărăt, pentru că nu mai este posibilă creșterea. Pentru mine, Miorița și textele monahilor din Moldova negurilor medievale sunt mai importante decât toate textele filosofico-estetic-critice ale iluminismului clasic-pseudo-umanist european. Când mă voi întoarce cu totul acasă, vreau să-mi dezbrac căbatul...

— Ce e căbatul?

— Sumănică.

— Și sumănică ce e?

— Veștmânt. Vreau să-mi dezbrac veștmântul la graniță, ca să pot pași cu umilință, aici, unde oamenii știu să poarte umilința, fără a se umili.

Dacă nu-i așa, trebuie să fie așa. Și dacă trebuie, se poate. Și dacă se poate, este deja așa.

Mi-e dor de Dosoftei, patriarhul Ierusalimului, de Petru Movilă, mitropolitul Kievului, de Antioh Cantemir, întâiul poet slav, de predicile lui Varlaam și ale lui Antim, de psalmii chirilici și de desăgilele cu manuscrisele Școlii Ardelene. Mi-e dor de învățăturile lui Neagoe, de podul cu fân, de la Putna și de săgețile lui Ștefan cel Mare, de clopotul lui George Coșbuc și de oasele lui Nicolae Bălcescu. Și, mai ales, mi-e dor de clopotele care, de la Mare până-n piatra

sub semnul întrebării

munților Carpați, anunță în fiecare dimineață un nou răsărit.

• **Intervin eu, Adrian Păunescu, de astăzi, dintr-o seară a anului 2000, în acest dialog străvechi, întâmplat într-un secol, care tocmai trece. Vorbeam cu Ioan despre prezența lui la înmormântarea lui Lucian Blaga. Și deodată observă că Ioan a trebuit să moară mai tânăr decât Blaga, care a murit el însuși foarte tânăr, la 66 de ani. I-am consacrat lui Ioan niște versuri inspirate tocmai de prezența degetelor lui pe scrierile lui Blaga.** „Și mâinile lui N. Steinhardt./ jurând pentru libertatea lui Vasile Voiculescu./ cununându-se cu flacăra patriei./ renăscînd în legea ei./ eroicul Steinhardt și mâinile lui lunatice.// Și mâinile lui Ioan Alexandru./ un copil care se agăța ilegal/ de oblonul camionului./ plecat de la Cluj către Lancrăm/ cu trupul lui Blaga./ mâinile lui Ioan Alexandru învățând adevărul/ despre tăcerea lui Blaga/ și despre mâinile lui.// Și palide mâini, peste tot./ mâini calcaroase în depresiuni/ ca frunzele din copaci/ cad mâinile din literatură.

Tabăra de mâini geniale

Mâinile uscate ale unei generații care a fost tânără, până ieri alaltăieri, dau lumină, pete de lumină, câte unei biserici părăsire din cartiere, mâinile lor luchianice.

Mâinile acestea, de vergură palidă sunt condamnarea ce li s-a dat să tacă până la mâini.

Ele au lucrat în acest timp în care ei au tăcut.

Erau tinere și aveau aură aproape trandafirică, acum sunt uscate și tremurâ.

Mâinile lui Ion Barbu, la Capșa, făcând socoteli matematice și așteptând dreptul să scrie literatură.

Voievodale mâini de cronicari, ai unor vremuri cumplite, în care Vasile Voiculescu murea și-n care a domnit tăcerea.

Mâinile acestea și tăcerea aceasta prin altare se mai regăsesc și, vai, suntem bătrâni.

Nimic n-ar mai putea ele realiza, oasele sunt slăbite, calcii puțin, și de obicei anorganic, mulți spasmodici.

Doar prin biserici, pete de alb și de taină, mâinile aceste, impregnate de paloarea lui Blaga, mâinile acestea închinându-se asupra bărtiei, mâinile acestea, pe care am fi vrut să le vedem totdeauna vii, peste noaptea lungă, peste noaptea de luptă, pentru păstrarea Mâinilor din Umeri.

Și mâna lui Arghezi recuperat din putrefacție, ținând o țigară între degete, înainte de stingere.

Mâinile lui Constantin Noica adormind sub umbra Păltinișului, lângă schit, la ruga iluminatului Antonie, în vreme ce iarba, într-adevăr, pare a fi scris mărunt, neincovoit al lui Noica, spre lume, iarba izbucnind tragic din mâinile lui, pe toți munții.

Și, nemaivăzute, mâinile lui Mircea Eliade închinându-se în toate credințele în ultima clipă, înainte de a intra definitiv în foc, mâinile lui Eliade, cu câte cinci degete ca niște cinci continente, mereu, unificatoare mâinile lui ca niște stele de cenușă căzând peste continente, jertfă românească pecetluitoare.

Miron Paraschivescu la Văleni: "Ca un vreasăc îi este mâna care scrie aste șire".

Și mâinile lui Nicolae Labiș neputându-se ține de bara tramvaiului, vlăguite.

Mâinile lor, o tabără de mâini geniale, în plaiul pustiu, așteaptă picătura de sânge, în stare să le miște din nou.

Dar, vai, nici mâna mea, aceasta, care scrie, nu poate duce mai departe încărcătura de lacrimi peste dealul paginii cu mâini triste, de scriitori români.

Cu poetul Grigore Vieru

AP. 2000: Haide, dragul meu Ioan, mai răspunde-mi o dată, de acolo, din depărtările timpului, din anii când eu începeam să cred și să afirm deschis despre tine că ești cel mai bun, cel mai pur și mai împlinit dintre noi, haide, scumpul meu Ioan, răspunde-mi!

Răspunde-mi în felul tău pătimaș, așa cum aveai să înfrunți vitregiile și să ridici fragilitatea la rang de putere învingătoare, în atâtea momente ale vieții, în care părea că vei fi înfrânt și te-ai ridicat contra numărului și contra brutalității, tu, omul care n-a lovit niciodată pe nimeni, ai biruit, pentru că te anima credința. Erai iubire.

— Ceea ce m-a tulburat și m-a legat de tine, trebuie să ți-o spun acum, e faptul că ești între puținii scriitori români care au urmat la Lancrăm, sicriul lui Blaga. Îți amintești în ce zi erai și ce simțeau atunci?

— Știu că bătea vântul și țăranii veneau de la plivitul holdelor și clopotul bătea tot timpul, că ereau numai câțiva oameni acolo, că popa care ne-a primit era sărac și ne-a dat o bucată de pâine și un pahar de vin, în drum. Ne-am suit în camionul care-l duse pe Blaga și, cu portsicriul și o damigeană, care se bălăbănea mereu, m-am întors la Cluj.

Blaga rămâne pentru mine omul acela bătrân de pe Dealul Feleacului, cu gulerul măcinat, cu cap cărunt, care ne sfătuia pe noi, liceenii care mergeam să-l vedem, să învățăm nemțește și să începem să citim lucrări străvechi. — Ceea ce tu faci.

— E o tradiție în Ardeal, la noi, cărturărească, de a ne apropia de textele celor vechi. Strămoșii mei au fost dieci la biserică și ei știau ceea ce făceau diecii din alte sate. Poate că nu e exagerat să spun că România e un sat care vrea să afle ceea ce fac celelalte sate, încotro se duc și de unde vin. Nici Germania nu e altceva, precum nici satele din jurul ei și nici satele de peste ocean și nici satele din jurul nostru. Și sunt și câteva sate care, din nenorocire, își asmut câinii, unul împotriva celuilalt, dar care la miezul nopții se odihnesc toate, sub același luceafăr nefericit, ce tremură în singurătate.

— Cu deosebirea că nu e noapte dintr-odată pe tot pământul.

— Eu nu pot gândi decât noaptea. Și acum, când povestim laolaltă, e tot noapte. Și nu pot să-mi închipui pământul decât în nesiguranța nopții, așteptând liniștea unui soare răsărit, care să nu mai obosească.

Însă poate că ar fi bine să pășim peste război încoace, să vedem cum stăm noi astăzi, ce nădejdi și pe ce teme ne clădim alcătuirea. Pentru că, drept să spun, dragă poet și prieten, eu am o mare nădejde, că toate își urmează calea lor, purtate de un destin luminos.

A.P. 2000: Și mai scrisesem, altcândva, pentru Ioan Alexandru o poezie, care mi se pare că se numește

Cățărătorii

Generația lui Zaharia Stancu s-a împușinat,
Generația lui Dimitrie Stelaru s-a înjumătățit.
Generația lui Marin Preda are capul tăiat.
Generația lui Fănuș are un Nichita cu
obrajul albit.

Ioane Alexandre, genialule băiat,
S-o luăm prudent pe această muchie de cuțit.

— Și pe ce teme crezi tu că ne aflăm?

— Eu cred în om, ca în cea mai minunată și puternică făptură din Univers. Ți-aduci aminte că, într-o noapte, cu ani în urmă, am povestit noi ce trebuie să facă un poet tânăr în România. Atunci bănuiam ceea ce începe să-mi fie astăzi limpede. Fundamentul culturii noastre trebuie căutat dincolo de era noastră, în liniștea Orientului. Asta înseamnă însușirea Greciei. Și însușirea Europei până la secolul XVII. Și cel mai important lucru: descifrarea spiritualității noastre, care se oprește în viitor.

— Ce simțăminte te încearcă pe tine, Ioan Alexandru, ca român aflat în străinătate?

— Mi-e foarte urât în străinătate. Am nimerit într-o Europă obosită, măcinată de complexe și îndoieli. Mi-e frică să mă gândesc prea mult că Europa e o casă bătrână pe care un vânt puternic ar putea-o zmulge din temelii.

Nu m-am regăsit acolo decât între bătrâni. Tineretul e sleit și nehotărât și fără putere de muncă. Eu nu pot să stau o seară întreagă, între acești băieți plecați de acasă, fără nici o avere lăuntrică și fără nici o nădejde viitoare. Pentru mulți de acolo, eu par un bătrân conservator, un țăran încuiat, venit dintr-o lume prea aspră, ca ei s-o poată înțelege și prea grea ca s-o poată purta.

A.P. 2000: N-am vorbit prea mult cu Ioachim, sau cu alți compatrioți, care l-au văzut, în anii suferinței, care l-a ținut departe de noi toți, pe Ioan, despre dorul de țară al marelui poet. Eu cred, într-adevăr, că pe Ioan l-a ajutat Isus Cristos să suporte distanța de țară, căci el credea despre țara lui că e maica lui și mormântul lui. Și așa a fost. Așa s-au orânduț toate. Că maica lui Ioan a fost și mormântul lui Ioan. El, cel care se îndoia că totul începe și se sfârșește aici în materialitate, a rămas, acum, numai spirit și s-a adăugat spiritului ordonator al Universului.

— Cum ți se pare țara, privită de acolo?

— Dacă vrei, pot să-ți spun că ea este maica mea și mormântul meu, fără ea sunt de neconceput, pentru că eu o concep pe ea. Mi-e milă de oameni, de acești oameni, care se mulțumesc cu puțin și care poartă în ei strălucirile unei bucurii care o să fie.

Numai scriitorii mi se par obosiți, uneori și disperați, așa putea spune. Oamenii, însă,

Între Ioan și Grigore, minunatul și regretatul muzician clujean Harry Maiorovici

siguranța că totul sfârșește și începe aici, în materialitate.

— Și de cine ți-e dor cel mai mult?

— De invizibil.

— Scrii?

— Scriu mereu poeme. Și tot umplu niște caiete care nu se mai termină, cu însemnări de lectură. Și fac traduceri din nemții mai răsăriți și încerc să mă apropiu de textele grecești, atât de puțin cunoscute de către generația noastră.

Aș vrea să-mi retipăresc un volum antologic, cu poemele mele de care sunt mai legat, aș vrea să-mi pot publica jurnalul de poet, pe care mi-l tot amână editura. Nădăduiesc să pot da un prim volum cu texte traduse din Heidegger. Și, cum poate știi, lucrez la lucrarea de doctorat, despre Blaga și Nietzsche.

A.P. 2000: Totuși, nu e devărat.

Ioan Alexandru n-a murit. Reiau această înfiorătoare banalitate a tuturor celor ce iubesc viața: moartea e imposibilă. Ioan Alexandru există. N-avem noi puterea de a-l mai vedea, dar el există. El lucrează. El dă semne de viață. Și nu se poate ca semnele de viață să fie date din moarte. El, îngerul generației noastre, știa, încă de acum 30 de ani, că "nu se poate ca totul să fie o iluzie". Ioane, fratele meu, pierdutul meu, dragul meu, mai spune-mi o dată, acum la sfârșitul mileniului, care trebuia să fie nădejdea noastră, haide, nu-i face pe plac morții, ridică receptorul și citește cu voce tare ce spuneai acum treizeci de ani, când nici unul dintre noi nu împlinise treizeci de ani. S-au strâns toate toamnele și toate iernile, Ioane scump, la poarta grădinii

noastre dinspre tăcerea absolută și miroase, irepetabilele Ioan, a frunză arsă, dincolo și dincoace de Carpați. Și într-adevăr, nu se poate ca totul să fie o iluzie.

— Care e - vād că repeși des cuvântul - nădejdea ta cea mai mare?

— Nu se poate ca omul, aceste mâini, acești prieteni, acești poeți, aceste clopote, acest neam, acești părinți, aceste mame, aceste drumuri, aceste lumini, să n-aibă o destinație. Nu se poate ca totul să fie o iluzie. Iar dacă toate acestea sunt o iluzie, înseamnă că iluzia însăși este calea și adevărul. Eu cred în ceea ce au crezut păstorul din Miorița și Manole, Dosoftei și Eminescu, Coșbuc și cronicarii. Cred în ceea ce crede crinul care are curajul să scânteie în miezul nopții, deși nu-l vede nimeni, niciodată.

Cu Ioan Alexandru începea cartea mea de dialoguri "Sub semnul întrebării" și cu Ioan Alexandru începe noua mea carte "Dialog cu dialogurile mele", pe care o voi publica în serial, în această revistă, căreia îi asigur direcția. Și reiau aici poezia, pe care am scris-o într-o zi în care mi-am amintit că, cu puțin timp în urmă, fusesem împreună cu celălalt mare poet al generației '60, Grigore Vieru, în Ardeal, și trecusem prin satul lui Ioan. Satul lui Ioan? El e, acum, Ardealul. Nimeni n-a scris Ardealul pe dinăuntru ca Ioan Alexandru, aflat, după opinia mea, în acest moment, lângă Coșbuc, Goga și Blaga. Și, vai, atunci când îi scriam versurile care urmează, el încă era viu și noi speram să-l revedem, pe picioarele lui, la București.

Scrisoare către Ioan Alexandru

Ioane, tot aud că nu ți-e bine și mă rog să nu-ți fie mai rău și mi s-a făcut un dor de tine și-am luat-o către satul tău.

Ca prin plâns am traversat Ardealul dinspre sat nu se-avea nimic, pe un deal murea în ploaie calul despre care-ai scris, când erai mic.

Cimitire, multe cimitire, iar pe câmp, cu moartea în asalt, oameni, în grăbită-mbătrânire, ca născuți în veacul celălalt.

Preoți sunt, credința e puțină, crimele prosperă peste tot, cârma-altor zei li se închină, cei săraci și barnici nu mai pot.

Te-am visat și cred că mi-a fost frică să nu fie-un semn că vrei să mori, și m-am închinat la Topa Mică să-mi apari, de tot mai multe ori.

Ești prea viu, ca să te-ncape cerul și ți-am scris, n-am mai putut răbda și-am cinstit Ardealul, cu Vieru, care-a plâns și el, de mila ta.

Ioane, țării noastre nu-i e bine, cancerul i-ajunge și-n idei și e mai săracă fără tine și fără atâția fii ai ei.

Unde-i banca noastră studentească, unde-i dreptul ultimului dor, să mai poată să ne-nsuflătească idealul reintregitor?

Blaga ți-a fost idol și natură, ai știut calvarul lui să-l spui, mâna ta avea pe ea arsura de la lumânarea morții lui.

Ioane, mi-e și rău, de dor de tine, tânăr geniu te mai cred și-acum, nu au reușit să ne dezbine bolile politicii nicicum.

Ne urmăm, ca strigătul cu șoapta, cum am fost, o viață, amândoi, Ioane, eu - la stânga, tu - la dreapta, celui răstignit și-n neam la noi.

Tulburi vești ne-atrag și ne apasă, ochii tăi au lacrimi de pe flori, bai acasă, Ioane, bai acasă, nu ai dreptul legitim să mori.

Cu poeții Nicolae Dabija și Dumitru Matcovschi

"Cățărătorii". Chiar așa, te rugam, Ioane, s-o luăm prudent pe această muchie de cuțit. Și numai prudență n-a fost viața noastră.

sunt plini de nădejde și de liniște. Poate că și eu, în esența mea, sunt unul dintre acești oameni în stare să poarte totul, chiar manuscrisele, în spinare, pentru că n-am

Adrian Păunescu și Ioan Alexandru

N-au reușit, într-adevăr, să ne separe și să ne depărteze maladiile de niciun fel, nici măcar cele politice, de care am suferit amândoi, el - la dreapta, eu - la stânga. Și, iată, acum, acestea toate devin părți din dialogul meu de peste suferință și de peste moarte cu un geniu, care s-a născut printre noi, a trăit printre noi și, la moarte, conform propriei sale voințe, s-a întors acasă, printre noi, să-și așeze mormântul în

pământul natal, ca să nu-și lase țara să fluture bezmetic pe hartă: Ioan Alexandru.

Ani și ani, trebuie să fi tânjit Ioan să ajungă acasă. Viu, n-a putut reveni. Mort, el s-a reîncorporat pământului țării. Și trebuie văzut, dacă nu cumva Ioan va răsări din nou, în formă de mesteacăn. I-am dedicat lui Ioan Alexandru, în 1985, poezia "Făt frumos din mesteceni". Nici măcar nu știu dacă a apucat s-o citească. I-o restituie acum.

Făt Frumos din mesteceni

*La marginea pădurii de mesteacăn
Unde argintul fulgeră din tot
A fost găsit un Făt Frumos în leagăn,
Care-a venit, prin lacrimă, înot.*

*Era un Făt Frumos făcut din frunze
Și împletit din paie de ovăz,
Avea atâtea calități ascunse
Că nu-l puteai percepe doar prin văz.*

*Creștea-ntr-un an cât alții cresc în zece
Și-n zece ani cât alții într-un veac,
Dar inima în piept îi era rece
Și-n simțăminte el era sărac.*

*Și leagănul creștea cu el deodată
Și a ajuns rădvan împărătesc
Și caili se rugau de el să-i bată,
Să-i vadă împăratul cum gonesc.*

*Mărite împărate, hai prin lume,
Strigau slujbașii lui înspăimântați,
Să te cunoască oamenii din lume,
Alți codrii cu puterea ta să bați.*

*În tronurile lumii să te legeni
Că te-ai născut ca simplu Făt Frumos...
Dar el iubea pădurea de mesteceni
Și-o străbătea cu pasul lui, pe jos.*

*Și cum cresc în grabă fără seamăn,
Așa îmbătrâni și așa muri,
Mesteacănul privind-l ca pe-un geamăn,
Încremeni, străfulgerat în zi.*

*Ca-n vechiul leagăn, ca-n modestul leagăn,
Sătul de-al luptei codrilor marasm,
El, Făt Frumos, intră într-un mesteacăn
De unde picură, prin frunze-n basm.*

*Alți codrii se apleacă sub topoare,
Războaiele și rădăcinile au scos,
Numai pădurea albă - viață are
Că-i protejază pacea Făt Frumos.*

*Din când în când apare-n câte-un leagăn,
Sub formă de copil cu ochi de ied,
Și-atuncea vin bunicii de mesteacăn,
Și-n jurul lui, ca la o taină, șed.*

*Dar mama lui, care-i atât de bună
Nu-i lasă mult, că poate-l obolesc,
Și ei se-ntorc în calcar și în lună,
Sub vânturi aplecându-se firesc.*

*Și firele de iarbă vin încoace
Așa cum stau sub iarba lumii jos
Și spun că dacă vrem să fie pace
Nevoie-i peste tot de-un Făt Frumos.*

Și i-am mai scris o ultimă scrisoare, acum vreo doi ani, "Ioane al fulgerului". Cuvintele

au devenit realitate. Odihnește-te, Ioane al cerului! Și arată-ne calea.

Scrisoare către Ioan Alexandru

*Așa a fost, Ioane, așa a fost,
Apusenii cu minereuri și taine
cu fierul și uraniul,
cu legendele și cu piatra,
cu Goga și cu sarea,
cu gorunii și cu lacrima,
au fost în capul tău,
pe tine te-a lovit
un fulger dinspre lume,
tu îți scriseseși diagnosticul
"fier în cap",
și a venit fulgerul
și ți-a ars creierul
și ți-a calcinat firele,
așa a fost, Ioane,
cineva din generația noastră
trebuia să fie pedepsit,
trebuia să i se ia cuvântul
trebuia să rămână
numai ochi către Dumnezeu,
poetul cu fier în cap
a plătit și plătește.*

*Electricitatea din natură
l-a nimerit în zona fragilă,
în geniul său, în partea
decupată din Apuseni
a creierului său,
așa ți-a fost soarta, Ioane,
ca, de la un timp,
să taci și să crezi,
de ani și ani, ca o statuie,
a propriei imobilități.*

*Miroase a fulger peste minereurile de fier,
trebuie făcut ceva.
Răstignitul trebuie să se ridice.
Apără-l și eliberează-l, Doamne,
că e cel mai bun fiu al tău,
purta fierul plugului desjelenitor
sub oasele capului,
de la el putea reîncepe
reconstrucția moral-națională,
așa cum stă el, acum,
într-un căruț, nemișcat,
nu scrie, nu vorbește,
nu vrea, nu speră,
Ioan Alexandru a rămas
esența lui Ioan Alexandru,
el atâta face:
crede.*

*Ai fier în cap, Ioane,
tu provoci fulgerul,
tu sfidezi fenomenele,
tu iubești esența,
tu iubești,
tu nu te temi,
tu crezi,
lăudat fie numele tău,
martir al credinței divine,
Ioane cu fier divin în cap,
Ioane al fulgerului.*

A.P. 2000: Vocea mea de astăzi cade în gol. Vocea mea de atunci se face țândări pe un coridor de întuneric, despre care nu știu unde duce. Au trecut 30 de ani de la întâlnirea mea cu Ioan Alexandru, cuprinsă în cartea „Sub semnul întrebării”. Eram încă în elan, și el, și eu. Nu ne gândeam la moarte decât ca la o temă de poezie. Ba nu, teama de moarte există mereu în poezi. Numai că nu este, niciodată, singura. Se află înlăuntrul ființei poetului, și speranța, și pofta de a spune, și umilința, și aroganța, și otrăvurile tinereții, în vecinătatea fricii de moarte.

Acum, Ioan Alexandru nu mai e. Lunga lui repetiție generală, pentru examenul absenței absolute, ne-a ajutat să suportăm mai ușor plecarea lui definitivă. Ioan Alexandru a murit înainte de a îmbătrâni lăsând morții ingrata misiune de a-i adăuga detalii văduve de frumusețe la superbia lui de adolescent încăpățânat și genial. Ultima întrebare, pe care ar trebui să i-o pun, acum, când dialogul cu dialogul nostru se încheie, nu poate fi decât:

– Ce face Isus Hristos, Ioane?

Psalm pentru Ioan

*Cu tine, Ioane, prea tragicul nostru,
căzut în tranșea de gând și de stea,
eu simt că mai mor înc-odată strămoșii
și moare în somn generația mea.*

La moartea lui Ioan Alexandru

Amurgul a venit de dimineată și am uitat să mai întreb de tine, că mă temeam ca nu cumva să aflu, că, în continuare, nu ți-e bine.

Și-acum, deodată, fiul tău mă cheamă, o veste de-ntuneric să îmi spună c-ai adormit, Ioane Alexandre, spre veșnica odihnă. Noapte bună!

De-ar ști Ardealul, azi, pe cine pierde, ar izbucni în plâns, măcar pe hartă, de-ar ști pe cine pierde România, o vreme s-ar simți ea însăși, moartă.

Dar noi continuăm zădărnicia, sporim frivolitatea tutelară și nici nu ne mai pasă de ce pierdem și am uitat ce e aceea țară.

Și Ioachim îmi spune că urmează să te întorci, definitiv, acasă, la București, la Topa sau Rohia, ca semn că-n veci de țara ta îți pasă.

Ai adormit, Ioane Alexandre, așa precum doar sfinților se-ntâmplă, cu capul pe biroul tău de lucru și Biblia deschisă lângă tâmplă.

Și, poate, dintre toți copiii țării, tu nici nu ești poet ca toți poeții, tu n-ai nevoie să mai urci la ceruri, tu ești în ceruri, chiar, din timpul vieții

*Tu cel mai curat și mai bun și mai tandru,
te stingi ca și mielul de jertfă, acum,
și câtă nevoie de tine e-n țară,
și tu ești gătit pentru ultimul drum.*

*Colegi într-o bancă la filologie,
la orice examen am fost amândoi,
și uite că e un examen pe care
il dăm separat, pentru viața de-apoi.*

*Tu pleci înainte de noi cu urgență,
te cheamă Hristos ca să-i fii ajutor,
în lupta credinței cu fiara din oameni
deschide-ne, Ioane, un drum, tuturor.*

**De ziua morții, 16, luna
toamnei, anul de final, 2000**

Pagini dedicate lui
Ioan Alexandru,
de colegul său,
ADRIAN
PĂUNESCU

1989, Ioan al Crucii, în fața mulțimii, cu aceeași credință în Dumnezeu

În structura Universității Spiru Haret nu există filiale

• Precizări cu privire la informațiile apărute în presă referitoare la finalizarea controalelor efectuate în universitățile particulare aflate în stadiul de acreditare la nivelul Camerei Deputaților

În legătură cu informația, apărută în pag.12 a cotidianului *Adevărul* din 21-22 octombrie 2000, referitoare la finalizarea controalelor efectuate de CNEAA și MEN în universitățile particulare aflate în stadiul de acreditare, informație în cuprinsul căreia se menționează: „Controlul a evidențiat și faptul că Universitățile Spiru Haret (și altele – n.ns.) funcționează cu filiale pentru care nu au autorizare provizorie”, se impune următoarea precizare:

În Raportul de control, întocmit de reprezentanți ai CNEAA și MEN în urma controlului efectuat în ziua de 18 octombrie a.c., **nu s-a consemnat existența de filiale la Universitatea Spiru Haret.**

La pct.2 – **Baza legală a organizării și funcționării** – din Raport se scrie clar:

„a) Pentru facultățile și specializările autorizate, baza legală a funcționării o constituie Hotărârile de Guvern prin care s-a statuat măsura autorizării funcționării provizorii (vezi Anexa).

b) Pentru entitățile prevăzute în anexa nr.3, baza legală o constituie textul citat (art.7 din H.G. nr.535/1999, cu discuțiile făcute mai sus)”, iar la pct.5 – **Considerații finale** – se subliniază:

„a) Comisia apreciază ca fiind corespunzătoare toate domeniile supuse controlului;

b) Cu privire la entitățile academice prevăzute în Anexa nr.3 și la problemele de

drept ridicat (precizate deja), urmează să se pronunțe autoritățile care au dispus controlul;
c) Comisia susține propunerea făcută de CNEAA și MEN privind acreditarea prin lege a Universității Spiru Haret din București”.

Precizăm că, potrivit organigramei Fundației România de Mâine, în cadrul căreia s-a constituit și funcționează Universitatea Spiru Haret, organigramă pe care o publicăm, doar în structura acesteia – atestată juridic – există filiale, înființate potrivit art.16 din Statutul Fundației România de Mâine, care prevede: „Fundația poate constitui filiale în centre universitare și în județe, cu aprobarea Consiliului”, filiale ce au fost înregistrate la Judecătoria Sectorului 1, București, conform art.2 al.3 din Legea nr.21/1924, **neavând în subordine unități de învățământ.**

Menționăm, totodată, că toate facultățile, colegiile și specializările din cadrul Universității Spiru Haret funcționează legal, potrivit Hotărârilor de Guvern prin care s-a statuat măsura autorizării funcționării lor provizorii și art.7 din Hotărârea de Guvern nr.535/1999.

Referitor la art.7 din Hotărârea de Guvern nr.535/1999, în baza căreia funcționează unele specializări din cadrul unor Colegii, acesta prevede: „În cadrul aceleiași universități (prin urmare, nu este vorba de filiale – n.ns.), pentru specializările care sunt deja autorizate sau acreditate în structura formei de învățământ de lungă durată, se pot școlariza studenți în forma de învățământ de scurtă durată (colegii universitare), fără a fi necesară procedura de autorizare de către Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare”.

Subliniem, în același timp, și faptul că în nici o Hotărâre de Guvern publicată în Monitorul Oficial nu apar filiale ale Universității Spiru Haret.

Anexăm lista facultăților, colegiilor și specializărilor din structura Universității Spiru Haret, cu specificarea bazei legale de funcționare, care se regăsesc în Organigrama publicată.

*

Cât privește neregulile apărute în activitatea unor universități particulare, nereguli comentate în mass-media, acestea ar fi putut fi preîntâmpinate, în condițiile în care Comisia juridică a CNEAA și-ar fi făcut cu onestitate datoria, dacă ar fi urmărit, încă în faza acordării autorizațiilor de funcționare provizorie, modul de înființare și funcționare a acestora, știut fiind că exista cadrul legal reglementat de Legea nr.21/1924, Legea nr.88/1993 și Legea nr.84/1995.

Este de-a dreptul inexplicabil faptul că, din rapoartele CNEAA înaintate MEN pentru acreditarea universităților particulare lipsesc tocmai pct. a) și b) ale art. 104 din Legea învățământului, reținându-se, ca teme legal, numai pct. c) al acestui articol. Cele două puncte sunt, însă, esențiale, întrucât prevăd:

„Învățământul particular funcționează potrivit legii, dacă:

a) este organizat și funcționează pe principiul nonprofit;

b) este organizat pe principii nediscriminatorii și respinge ideile, curentele și atitudinile antidemocratice, xenofobe, șovine și rasiste”.

Dacă nu s-ar fi eludat pct. a) al art. 104, s-ar fi identificat universitățile particulare care s-au înființat în baza prevederilor Legii societăților comerciale, ca S.R.L.-uri, cu scopul de a realiza profit.

În ceea ce ne privește, sesizând grava omisiune din raportul CNEAA înaintat MEN, am intervenit, la nivelul Direcției Generale Învățământ Superior și Cercetare Științifică din cadrul MEN, pentru ca, în Expunerea de motive ce însoțește Proiectul de Lege pentru acreditarea Universității Spiru Haret, să fie

consemnat art.104 în totalitate [pct. a), b), c)] din Legea învățământului, care atestă caracterul nonprofit al instituției noastre, fapt ce se regăsește în Expunerea de motive la Proiectul de Lege de acreditare a Universității Spiru Haret, semnată de Primul Ministru, Mugur Isărescu.

Trebuie menționat și faptul că rapoartele înaintate MEN sunt generale, vagi, stereotipe, fără a reflecta specificul universităților. De aceea, și Expunerile de motive la proiectele de Lege, care, deși individuale, sunt aproape identice, cu toate că între universități există diferențe evidente, atât în ceea ce privește baza legală, cât și cea materială.

În încheiere, considerăm că, înainte de dezbateră și adoptarea proiectelor de Lege privind acreditarea universităților particulare de către Camera Deputaților, sunt necesare a se face publice baza juridică de înființare și funcționare a fiecăreia, modul de utilizare a resurselor financiare, patrimoniul propriu al fiecărei instituții. În acest cadru, **menționăm că Universitatea Spiru Haret a funcționat, de la înființare, în condiții de strictă legalitate, a investit, din resurse proprii, fără credite bancare, donații sau sponsorizări, peste 500 miliarde lei în baza materială proprie, respectând pe deplin principiul nonprofit.**

Analiza de fond propusă ar elimina pericolul ca Parlamentul să acrediteze SRL-uri – ce au adus atât de mari prejudicii învățământului românesc –, acordându-le acestora o nemeritată consacrare ca instituții de învățământ superior.

Prof.univ.dr. AURELIAN BONDREA,
Rectorul Universității Spiru Haret

LISTA

facultăților, colegiilor și specializărilor, cu specificarea bazei legale de funcționare Anul universitar 2000-2001

Nr. crt.	Facultatea (Colegiul)	Specializarea	Baza legală a organizării și funcționării
1.	Drept, București	* Drept	H.G. nr. 568/28.VII. 1995
2.	Management Financiar-Contabil, București	* Management Financiar-Contabil	H.G. nr. 568/28.VII. 1995
3.	Limbi și Literaturi Străine, București	* Limba și literatura străină A – Limba și Literatura străină B Limba și Literatura străină (engleză sau franceză) – Limba și literatura română	H.G. nr. 568/28.VII. 1995 H.G. nr. 442/31.VII. 1998
4.	Educație Fizică și Sport, București	* Educație fizică și sport * Educație fizică și management în sport * Kinetoterapie	H.G. nr. 225/4.IV. 1996 H.G. nr. 696/17.VIII. 2000 H.G. nr. 696/17.VIII. 2000
5.	Filosofie și Jurnalistică, București	Filosofie și jurnalistică	H.G. nr. 568/28.VII. 1995
6.	Sociologie – Psihologie, București	* Sociologie – psihologie	H.G. nr. 1371/3. XII. 1996
7.	Marketing și Comerț Exterior, București	* Marketing și comerț exterior	H.G. nr. 294/16.VI. 1997
8.	Geografie, București	* Geografie	H.G. nr. 294/16.VI. 1997
9.	Istorie, București	* Istorie	H.G. nr. 294/16.VI. 1997
10.	Medicină Veterinară, București	* Medicină veterinară	H.G. nr. 568/28.VII. 1995
11.	Matematică – Informatică, București	* Matematică - informatică	H.G. nr. 294/16.VI. 1997
12.	Arhitectură și Urbanism, București	* Arhitectură și urbanism	H.G. nr. 225/4.IV. 1996
13.	Muzică, București	* Pedagogie muzicală	H.G. nr. 294/16.VI. 1997
14.	Management, Brașov	* Managementul firmei	H.G. nr. 294/16.VI. 1997
15.	Științe Juridice și Administrative, Brașov	* Administrație publică	H.G. nr. 442/31.VII. 1998
16.	Psihologie – Pedagogie, Brașov	* Psihologie-pedagogie	H.G. nr. 535/1.VII. 1999
17.	Drept, Constanța	* Drept	H.G. nr. 442/31.VII. 1998
18.	Management Financiar – Contabil, Constanța	* Management financiar-contabil	H.G. nr. 442/31.VII. 1998
19.	Management Financiar – Contabil, Craiova	* Management financiar – contabil	H.G. nr. 442/31.VII. 1998
20.	Drept, Râmnicu-Vâlcea	* Drept	H.G. nr. 535/1.VII. 2000
21.	Management Financiar-Contabil, Râmnicu-Vâlcea	* Finanțe și contabilitate	H.G. nr. 442/31.VII. 1998
22.	Finanțe și Contabilitate, Câmpulung Muscel	* Finanțe și contabilitate	H.G. nr. 442/31.VII. 1998

Nr. crt.	Facultatea (Colegiul)	Specializarea	Baza legală a organizării și funcționării
23.	Colegiul Universitar Pedagogic, București	* Institutator – o limbă străină (franceză) * Institutator – muzică * Institutator – o limbă străină (engleză) * Institutator – religie	H.G. nr. 472/27.VIII. 1997 H.G. nr. 472/27.VIII. 1997 H.G. nr. 535/1999 (art. 7) H.G. nr. 535/1999 (art. 7)
24.	Colegiul Universitar Pedagogic, Blaj	* Institutator – desen * Institutator – educație fizică * Institutator – o limbă străină (franceză) * Institutator – o limbă străină (engleză)	H.G. nr. 472/27.VIII. 1997 H.G. nr. 696/17.VIII. 2000 H.G. nr. 535/1999 (art. 7) H.G. nr. 535/1999 (art. 7)
25.	Colegiul Universitar de Finanțe – Contabilitate, Blaj	* Finanțe – contabilitate	H.G. nr. 535/1999 (art. 7)
26.	Colegiul Universitar Pedagogic, Câmpulung Muscel	* Institutator – desen * Institutator – o limbă străină (engleză) * Institutator – muzică	H.G. nr. 238/17.VI. 1997 H.G. nr. 238/17.VI. 1997 H.G. nr. 696/17.VIII.2000
27.	Colegiul Universitar Pedagogic, Constanța	* Institutator – o limbă străină (engleză) * Institutator – o limbă străină (franceză)	H.G. nr. 535/1999 (art. 7) H.G. nr. 535/1999 (art. 7)
28.	Colegiul Universitar de Administrație și Birotică, Constanța	* Administrație și birotică	H.G. nr. 535/1999 (art. 7)
29.	Colegiul Universitar Pedagogic, Craiova	* Institutator – o limbă străină (franceză) * Institutator – o limbă străină (engleză)	H.G. nr. 535/1999 (art. 7) H.G. nr. 535/1999 (art. 7)
30.	Colegiul Universitar Pedagogic, Râmnicu-Vâlcea	* Institutator – muzică * Institutator – o limbă străină (franceză)	H.G. nr. 442/31.VIII. 1998 H.G. nr. 535/1999 (art. 7)
31.	Colegiul Universitar de Administrație și Birotică, Râmnicu-Vâlcea	* Administrație și birotică	H.G. nr. 535/1999 (art. 7)
32.	Colegiul Universitar de Administrație și Birotică, Caracal	* Administrație și birotică	H.G. nr. 535/1999 (art. 7)
33.	Colegiul Universitar Pedagogic, Cluj	* Institutator – muzică * Institutator – o limbă străină (engleză)	H.G. nr. 535/1999 (art. 7) H.G. nr. 535/1999 (art. 7)

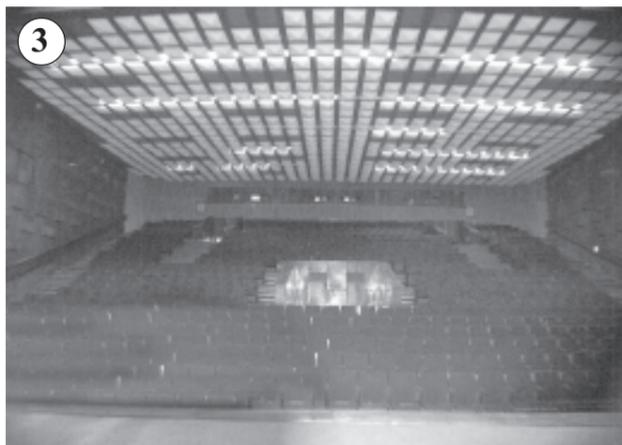
UNIVERSITATEA SPIRU HARET ȘI-A ÎMBOGĂȚIT PATRIMONIUL

Facultatea de Management Financiar-Contabil
va funcționa în noul sediu din
B-dul Basarabia nr. 256 (fostul CLUB FAUR)

1 **Imagine generală a noului sediu**

2 **Holul de la intrare**

3 **Aula, de 800 de locuri, a Facultății de Management Financiar-Contabil**

ÎMPREUNĂ – EGYÜTT

Bartók, apostol al frăției

În lumea înt-reagă este sărbătorit în aceste săptămâni geniul muzicii maghiare, Béla Bartók. Cu 55 de ani în urmă, a trecut în eternitate, muzica-nul și pianistul maghiar de renume mondial, unul dintre cei mai cunoscuți compozitori ai acestui secol, Béla Bartók. A decedat în Spitalul West Side din New York, înainte de a împlini 65 de ani.

Nu există în întreaga spiritualitate maghiară o altă personalitate care să fie legată prin atâtea fire de cultura populară, de creația fiilor pământului patriei noastre – români, maghiari, germani. Deci este de o mie de ori motivat faptul că noi, cetățenii acestei patrii, ne amintim împreună de opera nemuritoare a lui Béla Bartók, marele prieten al poporului român, admirator al muzicii și folclorului românesc, și atât de apropiat de marele compozitor, George Enescu.

Iată ce scria, în 1912, Béla Bartók în prima sa scrisoare în limba română prietenului său, Ioan Bușitia: „Alăturat vă trimit un volum de versuri de la Ady, care e cel mai tânăr, dar și cel mai deosebit poet al nostru, după Petőfi și Arany... În prima sa poezie, Ady spune că maghiarii, românii și slavii trebuie să se solidarizeze în această țară, deoarece toți sunt frați sub exploatare. Nici când nu am avut un poet care să aibă curajul să scrie ceva asemănător”.

La aceste cuvinte, aș adăuga: nicidecum nu a existat un compozitor maghiar, care să fi avut curajul să se angajeze atât de direct, clar și ferm în a susține cultura progresistă a națiunii române, limba acesteia, muzica sa populară, creația specifică a acesteia în muzică, prietenia româno-maghiară, precum Béla Bartók. Chiar și în anii cei mai întunecați ai fascismului hitlerist, el afirma cu fermitate ideea sa călăuzitoare – frăția între popoare. A preferat să-și asume, în mod voluntar, emigrația în SUA, decât să se lase ingenuchi în fața dominației lui Horthy Miklós, a terorii fasciste.

Nu poți citi fără emoție acele cuvinte imnace, impresionante confesiuni despre cultura poporului român, despre folclorul românesc, despre limba română, despre înfrățirea dintre popoarele noastre. Amintesc din mesajul său adresat prezentului doar câteva rânduri: „M-am împrietenit cu românii, dacă acasă nu pot lega prietenii... Ceea ce doresc cel mai mult este ca între Ungaria și România să fie pace. Am cules peste 3000 de cântece populare românești... Scopul vieții mele este să continui și să închei studiul muzicii populare românești...”

E de necrezut, dar, din păcate adevărat, că acest creator uriaș, pătruns de spiritul european a fost atacat în cel mai incalificabil mod de forțele politice șovine ale vremii, deopotrivă române și maghiare, acestea afirmând că, pe de o parte, a românizat muzica populară maghiară, iar pe de altă parte, muzica populară românească a maghiarizat-o. Răspunsul lui Béla Bartók la aceste atacuri josnice a fost categoric:

„Trebuie să spun că există multe trăsături comune ale folclorului muzical din Ungaria, Slovacia și România. Dar în ciuda influențelor comune, folclorul muzical al fiecărei țări are și trăsături specifice. Adevărul meu ideal călăuzitor, de care sunt perfect conștient de când mă știu compozitor, este idealul înfrățirii între popoare, împotriva oricărui învrăjbiri și împotriviri. În măsura în care îmi stă în puteri, această idee mă străduiesc să o slujesc în muzica mea. Pentru acest motiv, nu mă sustrag de sub nici o influență, indiferent că aceasta provine din izvoare slovace, românești, arabe sau din orice altfel de obârșii, aceste izvoare nu trebuie decât să fie curate, proaspete și sănătoase”.

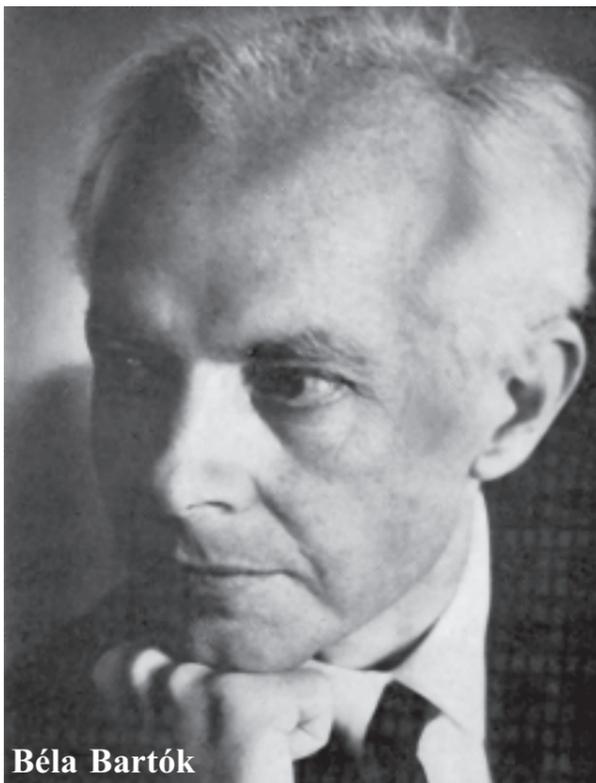
Nu pot să nu citez cuvintele lui Béla Bartók, atât de potrivite pentru a fi amintite astăzi unor politicieni maghiari de la noi: „Tânjesc după un cântec românesc sau după vorbirea românească”. În lumina mesajului, adresat de Béla Bartók nouă, este și mai tristă atitudinea acelor care declară în presă că liderii democrat-

maghiari din România au făcut cea mai mare greșală atunci când au luat cuvântul în Parlamentul României în limba română. Citesc în săptămâna-lul orădean „Erdélyi Napló” (Jurnal de Ardeal) următoarele: „În rândurile seculor este socotită drept o mare performanță să nu înveți românește sau să înjuri la auzul vorbirii românești”. (15 august 2000).

Iată, realitatea demonstrează cât de mare nevoie avem de opera lui Béla Bartók – aici și acum – și de ideile sale europene. Dacă eu aș fi primul general al Bucureștiului (se înțelege, această speranță a mea nu are nici o șansă de realitate) aș așeza alături de statuia lui George Enescu din fața Conservatorului și statuia lui Béla Bartók.

Pentru că Bartók nu este doar al maghiarilor, ci și al românilor și al întregii lumi.

HAJDU GYÖZŐ

Béla Bartók

CE FĂCEA DUMINICĂ DUPĂ AMIAZĂ, TUDOR GHEORGHE CEL SIMFONIC

Adrian Păunescu: – Tudore, mă Tudore, mă, deschide telefonul. Hai, moșule.

Tudor Gheorghe: – Ce e, moșule? Te-ai întors de la Craiova, ori ești pe drum?

– Nu, nu sunt pe drum. Te sun din București, că terminăm primul număr din seria nouă a “Opinie naționale”...

– Am auzit.

– Și vreau să-mi spui câteva vorbe, că m-aș simți vinovat să lipsești.

– Hai, repede, că mă duc la spectacol. Dar cum să nu-ți răspund eu ție?

– Ce spectacol?

– Spectacolul “Tudor Gheorghe, Toamna, Simfonic”, două spectacole, de fapt, unul a fost ieri, 21 octombrie 2000, celălalt azi, 22 octombrie, la care chiar mă duc, după ce vorbim, amândouă la Teatrul de Operă și Ion Dacian.

– Ce e în spectacol?

– Poezie și muzică. Fiindcă, într-un peisaj poetico-muzical precar, de kitschuri penibile, care ne asediază zilnic, m-am simțit dator să intervin și să prezint o alternativă.

– Ce alternativă anume?

– Poezii mari și poezii majore, reprezentative, ale literaturii române, de la Macedonski, Arghezi și Blaga,

la Goga și Topârceanu, ca să rămânem, acum, numai la clasici. Și muzica românească, de asemenea.

– A cui?

– A lui Tudor Gheorghe. E muzica mea, într-un aranjament simfonic excepțional, al lui Marius Hristescu, aranjament pentru orchestră simfonică și cor. Cânt cu Filarmonica George Enescu și Corul ei.

– Ajunsăși simfonic, fine! Ajunsăși la Filarmonică, Tudore, din Livezi.

– Ajunsăi, ce să fac. Peste 100 de oameni deosebiți cântă în spatele meu! Îți dai seama ce pas e asta, pentru un om care a cântat o viață întreagă singur?

– E primul spectacol?

– Nu, nu. Premiera a avut loc la Târgu Jiu, la Sala Sporturilor. Să-ți spun o chestie amuzantă. Directorul sălii, domnul Gorjeanu...

– Un domn de la Gorj?

– Nu, domnule, așa-l cheamă, Gorjeanu, cu care tocmai stăteam de vorbă, înaintea spectacolului, se uită la oamenii ăștia, care nu mai terminau de venit în sală, și mă întreabă: cine-or fi ăștia, măi frate? Ce-o fi cu ei? Eu: nu te speria, ăștia sunt cu mine. El: Toți? Eu: Da, orchestra și corul. El: Am mai văzut eu orchestre și coruri, dar nu erau atâția, crede-mă.

– Și banii pentru oameni de unde-i scoateți, Tudore?

– Din încasări, Filarmonica își plătește oamenii. Și sunt încasări. Rezistă greu ușile săliilor în care se țin spectacolele.

– Sponsorizări?

– Nu, moșule!

– Deocamdată, moșule! Dar și când or porni, n-o să le poți cuprinde nici într-o orchestră simfonică și într-un cor, de la Târgu Jiu la Craiova. Mulțumesc de dialog!

– Mă duc la spectacol.

– Succes și iartă-mă că nu pot veni. Și mai spune-mi ceva! Ai o poezie de-a ta, pentru primul număr al “Opinie naționale”?

– Acum, nu, dar ai tu, că ți le-am dat eu, după spectacolul pe care mi l-ai organizat la “Academia populară”, mai ții minte?

– Țin minte. Și caut o poezie. Că vreau să se vadă dimensiunea reală a unui mare cântăreț român, poet extraordinar, el însuși: Moș Tudor Gheorghe!

O poezie de Tudor Gheorghe:

POETUL

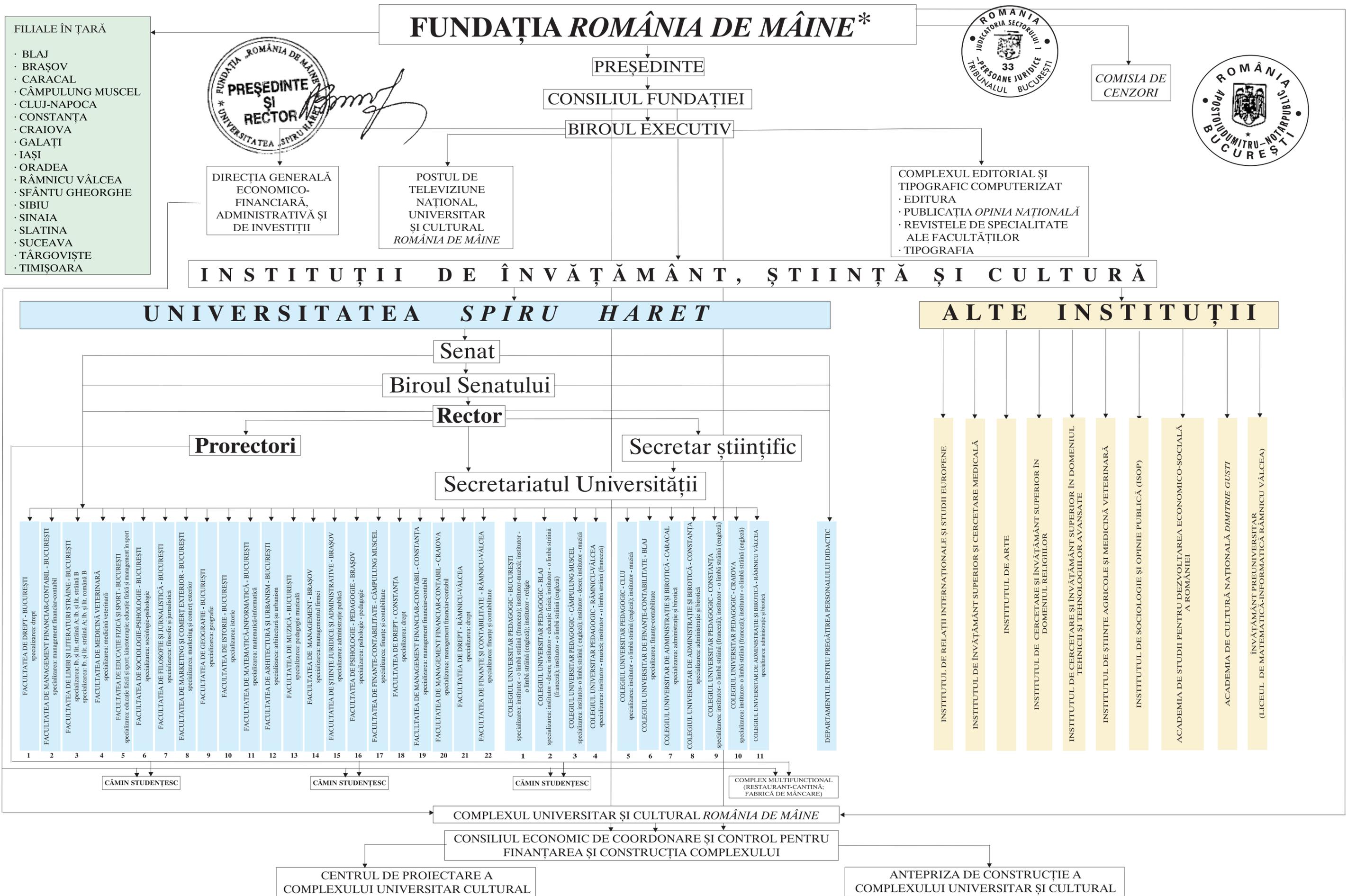
Poetul cântă de se-nchiagă
Lumina ruginie-a serii
Nici un descântec nu dezleagă
Această vraje a-nchegării.

Încremenită de uimire
Noaptea luceferii și-i strânge.
Tăcerea e o răzvrătire
A morții, când poetul plânge.

Când râde, cearcănul amiezii
Se face uger și se-nfloare
Să vină și să sugă iezii
Rămași orfani de căprioare.

Acum de-o vreme tace, bietul,
De spaimă tremurâ slujbașii.
Domnilor, a tăcut poetul!
Semn rău. Ne-or blestema urmașii!

Locul Universității Spiru Haret în structura – atestată juridic – a Fundației România de Măine

* CONSTITUITĂ CONFORM PREVEDERILOR LEGII NR. 21/1924

Sintagma **România profundă** a fost lansată, după câte știu eu, de către academicianul Eugen Simion – și a prins imediat, în inimile celor pentru care țara nu înseamnă doar un teritoriu cuprins între frontiere. Termenul a fost preluat, de pildă, de omul de stat Ion Iliescu și ridicat, în ultimele luni, la rangul de politică a viitorului. Dar a fost proiectat și într-o acțiune concretă de către

omul de afaceri și politicianul care este Dan Voiculescu, într-o inițiativă pe care o voi descrie, deschizând drum pentru alte idei, alte proiecte, alte inovații – tehnice, sociale, economice – de care are România nevoie acum, pentru a se așeza pe linia de plutire.

Voi depune 10 miliarde de lei, a declarat dl Dan Voiculescu, într-un **fond de risc pentru inovații** și cer viitorului Parlament al României să oblige toate marile averi făcute după Revoluția din 1989, să cotizeze cu 6% din valoare la acest fond, **pentru a pune cu adevărat în mișcare cercetarea științifică românească, marile minți pe care le au românii.**

Extraordinara declarație a și fost urmată – lucru rar la noi! – de constituirea unei Fundații Academice, a cărei sarcină este să construiască mecanismele de selectare, punere în aplicare și apoi valorificare a invențiilor și inovațiilor de valoare. Om de cuvânt, profesorul Dan Voiculescu a și depus într-un cont al acestei fundații suma rotundă promisă: 10.000.000.000 lei.

Implicat indirect în inițiativă, i-am prezentat inginerului Victor Nițelea – unul dintre animatorii proiectului – ideile mele privind organizarea revoluționarului fond de risc: am susținut o formulă elastică, cu 4 – 5 specialiști, „vectori sociali” circulând liber prin institutele de cercetare și laboratoarele universităților

100 de idei pentru România Fondul „România profundă”

noastre, cu un juriu de oameni de știință care să analizeze și să decidă dacă ideea prezentată de un inventator sau altul este originală și aplicabilă, cu efect material și am insistat pe construirea unei „punți” administrative între noua instituție (privată) și Agenția Națională pentru Știință, Tehnologie și Inovare (ANSTI), ai căror specialiști ar urma să îndrume acțiunea spre laboratorul, atelierul, fabrica unde se vor realiza prototipurile și seria zero a inovației, invenției propuse. În plus am descris proiectul și în fața conducătorilor ANSTI, obținând de la președintele agenției, profesorul universitar Lanyi Szabolcs, asigurarea că structura responsabilă cu cercetarea se va implica, chiar cu entuziasm, în susținerea proiectului „**România profundă**” (dl. Lanyi Szabolcs chiar solicitând imediat ajutor, sub forma unor juriști care să amendeze Legea cercetării, înlesnind funcționarea generosului fond de risc).

Cunoscător al lumii inventatorilor fiind, eu mi-am permis să sugerez domnilor Voiculescu și Nițelea demararea acțiunii încă înainte de organizarea fenomenului. Adică: implicându-se imediat în trei proiecte de inovare, susținătorii „României profunde” pot obține rezultate fulgerător, am susținut eu. Iată și lista celor trei proiecte pe care le-am recomandat: 1. **Valorificarea ceaiurilor Elthes**, prin reechiparea unui hotel la Băile Felix și demararea, simultan, a unei puternice campanii de publicitate în Europa Centrală, în urma căreia, coada pe care ar face-o bolnavii de ficat ce se vor deplasa la Oradea, pentru a se trata la doctorul Elthes de afecțiunile hepatice pe care le au se va întinde până la Viena! (un pământean din cinci este sau a fost bolnav de ficat); 2. **Dotarea cu un computer puternic** și contact la **Internet** a tânărului informatician Costin Raiu, încă student la Universitatea Politehnică din București, dar deja unul dintre specialiștii promițători – pe plan internațional – în crearea de programe antivirus pentru computere; 3. **Construirea, cu doar 10-20 milioane lei**, a machei experimentale a unui motor care – dacă reușește – va funcționa cu ... apă (nu dau numele inventatorului, nici nu fac descrierea brevetului de invenție pe care, subliniez, l-a obținut deja, am ratat cu ani în urmă, lansarea extraordinarului material ecologic de construcție numit **durref**, tocmai grăbindu-ne cu publicitatea și atrăgând șacalii din construcții împotriva invenției!).

Această rubrică, repet, va prezenta pentru cititori, mari idei folosite de România de astăzi. Număr de număr aceste idei vă vor fi înaintate spre referendum, rugându-vă să răspundeți prin „vot”, scriindu-ne dacă da sau nu sunteți de acord sau respingeți propunerile pe care vi le vom face. Așteptăm și idei de la cei care au. Idei de construcții, ideea de care să profite **toți** oamenii și care să ne redea, tuturor, încrederea în noi înșine.

Eu mă declar un optimist incurabil, dar și unul dintre cei mai bine informați jurnaliști pe care îi are țara. Iar știrile pe care vi le aduc sunt: **avem cu ce, avem cu cine și, veți vedea, vom ști și cum.** Așa că accordați-ne încrederea, suflați-vă mâinile și hai să facem din anii care urmează perioada de aur a României veacului XXI.

ALEXANDRU MIRONOV

Relansare economică fără investiții?

între infra și supra

– În ultimele întâlniri cu oameni de afaceri, cum a fost cea care a avut loc la ASE nu de mult, premierul a dat asigurări că se va relua creșterea economică. Cum credeți că va fi posibil acest „revirement economic”, această revigorare în condițiile în care investițiile au cunoscut o scădere severă, în 1999 cu 12,3% față de 1998, iar în semestrul I s-a menținut aceeași traiectorie, dar, ce-i drept, sensibil ameliorată?

– Evident, relansarea creșterii economiei durabile nu poate fi realizată fără revigorarea procesului investițional și al economisirilor la nivel de agent economic. Aceasta este o axiomă! Din păcate, politiciile investiționale până în prezent nu i s-a acordat atenția cuvenită. Mai degrabă în prim planul preocupărilor au stat mix-uri de politici monetariste, vizând unilateral economia nominală și „macrostabilizarea” care, de fapt, nu a existat în perioada de tranziție. Fără investiții eficiente, creșterea exportului și a producției nu pot fi de durată! Acest lucru ar trebui să fie clar pentru oricine.

– Și totuși. În fața acestei descurajatoare realități tot se mai sustine, paradoxal, că investițiile se află într-o fază ascendentă, când peste 200.000 de firme ale întreprinderilor mici și mijlocii și-au „mărit” capitalul cu derizoria sumă de 2,5 milioane de lei. Pentru cine se încearcă să se creeze o asemenea iluzie?

– După o scădere de-a dreptul dramatică a investițiilor în anii 1997-1999, potrivit statisticilor oficiale, față de perioada corespunzătoare a anului 1999, în semestrul I 2000 investițiile totale au reprezentat 99,5%. Față de scăderile din anii anteriori, creșterile investiționale din sectorul privat în primul semestru al anului 2000 sunt total insuficiente pentru a putea vorbi de o recuperare fie chiar și parțială a declinului.

– Mediul economic din România este puțin prietenos pentru investitori, cum afirma președintele Camerei Comerțului și Industriei din România și a Municipiului București. Și mai puțin atractiv, mai agresiv a devenit climatul economic când la trei luni de la aprobare, după ce, așa peste noapte, au fost suspendate, anulate cu duritate toate facilitățile vamale fiscale, în special la importul de echipamente tehnice, deși erau garantate pentru 5 ani prin Legea privind investițiile străine.

– Într-adevăr, în pofida declarațiilor proreformă și propiață, mediul economic în România rămâne nefavorabil investițiilor, principalele obstacole în calea acestora fiind: persistența unei inflații galopante careia nu i s-a putut pune stavilă în întreaga perioadă de tranziție; blocajul financiar cronicizat; incoerența, inconsistența, instabilitatea și inconsecvența în domeniul legislației instituționale și al elaborării și implementării de strategii, planuri de acțiune; manifestarea fenomenelor de corupție; elaborarea și aprobarea cu mare întârziere a bugetului public consolidat, nivelul ridicat al dobânzii la creditele pe termen mediu și lung; fiscalitatea împovărătoare și șablonată; lipsa de transparență, comunicare și coordonare interinstituțională; neglijarea sau sacrificarea microeconomicului, a economiei reale prin exacerbarea rolului politicilor macroeconomice, monetariste, a economiei nominale; lipsa unei politici de stimulare a investițiilor; preluarea fără discernământ a unor rețete neadevurate cazului economiei românești de la o serie de consultanți zburători (flying consultants) din străinătate care, între două avioane, nu reușeau să cunoască în profunzime problemele reale ale economiei românești; perceperea injustă a restructurării, nu în sensul distrugerii creatoare, ci al demolării fără a pune nimic în loc etc.

Enumerarea obstacolelor de mai sus ar trebui să conducă la desprinderea unor învățăminte pentru viitor.

– Deci, în loc de certitudine legislativă incertitudine, care descurajează investitorii.

– Investiția este o cheltuie certă pentru a obține în viitor un rezultat scontat, marcat de o marjă mai mare sau mai mică de incertitudine. Factorii finanțatori ai procesului investițional mai sus menționați la care se adaugă o serie de erori decizionale subiective amplifică impactul incertitudinii și, implicit, reținerea din partea investitorilor care nu mai pot face anticipații raționale și calcule de eficiență privind termenul de recuperare a investițiilor.

– Totuși, sectorul de stat pare a fi privilegiat, în anul 2000 beneficiind de un volum de investiții valorând 16.000 milioane de lei. Este mult, este puțin?

– Cred că sectorul public, față de nevoi, a dispus de un volum mic de investiții, nu a fost relevant. Ar fi putut să înregistreze un volum mai mare de investiții prin evitarea cheltuielilor supradimensionate și ineficiente, cu menținerea unui aparat birocratic de stat umflat, cu lefuri foarte mari pentru demnitari și manageri ai societăților cu capital de stat (în condițiile de declin economic și înregistrări de pierderi și, nu în ultimul rând, cu turismul intern și exterior ineficient al mării majorități a parlamentului și altor demnitari).

Este de reținut că investițiile private și publice într-o economie de piață sunt complementare și au rolul lor bine definit în restructurarea și mersul reformei. Cea mai mare greșeală fiind tocmai contrapunerea lor. Este normal ca în România să crească ponderea investițiilor din sectorul privat în total investiții, dar aceasta în condițiile creșterii lor în termeni absoluți în ambele sectoare și nu în condițiile diminuării lor absolute, cum s-a întâmplat în ultimii ani. Au fost ani când ponderea sectorului privat a investițiilor chiar a înregistrat un recul!

– Dar, până la urmă, important rămâne modul în care s-au folosit aceste fonduri. Dintr-un document prezentat recent senatorilor și deputaților, de fapt, un proiect de lege pentru aprobarea contului general al bugetului pe anul 1999, Curtea de Conturi face dezvăluri incredibile. Aflăm că investițiile au scăzut foarte mult în condițiile unor datorii la fel de mari în evoluția unor indicatori macroeconomici față de prognoza inițială. Astfel, la Fondul special al drumurilor au rămas necheltuite 154,2 miliarde lei; la fondul special pentru dezvoltarea sistemului energetic nu s-au utilizat 34

miliarde lei, iar la Fondul pentru susținerea investițiilor de stat excedentul fiind 134 miliarde lei. Și se știe. Fiecare leu neinvestit înseamnă un ritm mai lent de dezvoltare. Cum se explică această lipsă de interes?

– Alocarea eficientă a investițiilor, indiferent de nivelul la care ne referim, este o decizie care presupune un înalt profesionalism, incompatibil cu improvizația, incompetența și algoritmul politic de pe urma căruia s-au comis atâtea erori. Neutilizarea unor fonduri de investiții are o explicație, pe lângă iresponsabilitate și neprofesionalism întârzierile în aprobarea bugetelor locale și central, incapacitatea de a absorbi asistența externă, lipsa de experiență în elaborarea unor studii de fezabilitate. Dacă analizăm cauzele tergiversării nepermise a creării cadrului instituțional pentru utilizarea, de exemplu, a fondurilor comunitare RICOP și SAPARD, atunci apare clar conflictul dintre grupurile de interes, lipsa de transparență și coordonare interinstituțională și așa mai adăuga, sacrificarea, cu sau fără bunăștiință a interesului național pentru efemeridele unor injuste interese personale și de grup și instituționale.

Subliniez cu toată convingerea că interesul național nu este o vorbă goală! Acesta trebuie cât mai corespunzător stabilit, cunoscut și promovat în cea mai clară concretă a sa, la fiecare nivel decizional al investițiilor, întrucât el poate și trebuie compatibilizat cu interesele individuale, de grup, în contextul pieței concurențiale și al racordării la procesul privatizării.

– Nu lipsa capitalului este motivul pentru care România n-a beneficiat de investiții, ci avalanșa de schimbări legislative care au dus la instabilitate și corupție, cum s-a subliniat și la Forumul Național de Investiții.

– Cred că relativa lipsă de capital autohton și străin s-au potentat reciproc și în sens negativ, conducând în final la un bilanț atât de nefavorabil al tranziției. Sigur că instabilitatea legislativă a avut și ea partea sa de contribuție.

– Este adevărat că nu numai birocrăția sufocantă, instabilitatea legislativă sunt cauzele acestei realități, „tratată” tot mai frecvent ca pe o fatalitate, în care investițiile străine sunt în valoare de doar 6,8 miliarde de dolari, în zece ani, România situându-se pe locul șase din cele zece țări est-europene aflate în tranziție, deși este a doua piață ca mărime din zonă, ci și lipsa responsabilității civice? De 50 de ani România n-a avut

• Convorbire cu prof. univ. dr. Gheorghe Zaman, directorul Institutului de Economie Națională, decanul Facultății de Management Financiar-Contabil •

organizații civice, a căror voce distinctă să se facă auzită, că în tot acest răstimp dialogul între puterea politică și societatea civilă n-a existat. De unde și decizia guvernului de a înființa Consiliul Economic Consultativ al primului ministru, ca o structură a societății civile, independentă politic. Să fie oare această decizie un prim pas spre îmbunătățirea relației autorități-investitori?

– Răspunsul comportă două aspecte.

Primul se referă la raportul dintre investițiile autohtone și cele străine (care nu reprezintă mai mult de 12-13% din total investiții). Fără a neglija aportul investițiilor străine, subliniem că pentru relansarea economică extrem de importantă sunt și investițiile autohtone. Senzația mea este că o bună parte dintre specialiști își pun mai mari speranțe pe capitalul străin, în raport cu ceea ce acesta poate oferi pentru economia românească. După cum știm, investitorii străini n-au dat nici năvală în România și nici nu sunt dispuși să-și sacrifice propriile interese de dragul celor ale economiei românești. În atenția lor este firesc să stea propriile lor interese care pot corespunde într-o măsură mai mare sau mai mică cu cele ale economiei românești și capitalului național pe termen scurt, mediu și lung. Dezvoltarea propriilor investiții și crearea unei piețe interne funcționale reprezintă un criteriu pentru aderarea României la UE, explicit statuat în documentele comunitare.

Al doilea aspect vizează rolul societății civile. În România acesta încă n-a ajuns pe poziția „cânelui de pază” (watch dog!) al guvernării. Prea puțin sau deloc este luată în considerație societatea civilă în demersul decizional guvernamental, inclusiv în materie de strategie și politică investițională. În această privință este nevoie să se acționeze pozitiv, coordonat și continuu din ambele părți.

Fără suportul și semnalul (atenționările) unei societăți civile puternice, se comit grave erori, iar o societate civilă slabă, subordonată politicului și pasivă riscă să devină un factor de permanentă stare conflictuală și slabă eficiență a guvernării.

În încheiere, cred că este absolut necesar să învățăm din durerosele lecții și experiențe ale tranziției românești în domeniul investițiilor, întrucât a greși este uman, dar a persevera în greșeală este diabolic (errare humanum est, perseverare diabolicum).

ADELA DEAC

Din perspectiva economiei reale

N-AVEM NICI BANI DE-NMORMĂNTARE

Și totuși grija noastră cine-o are, Măcar cu niște bani de-nmormântare? Nu mai avem nici lacrimi, spre-a mai plânge

Și-am tot plătii, dar nu mai avem sânge.

Avem pe chip, imagine deșertă, Mototolita țării noastre hartă, Dar sărăcia ni-i așa de mare, Că n-avem bani nici pentru-nmormântare.

A.P.

performanțe, contraperformanțe

Cercetarea românească în prag de colaps

Sentimentul de abandon pe drumul sinuos al tranziției pe care îl încearcă de multă vreme cercetătorii din institutele de cercetare-dezvoltare a devenit acum, după rectificarea bugetului, și mai acut, deoarece suma de 9 miliarde lei cât a fost alocată cercetării este descurajator de mică.

O amară umilință s-a aruncat din nou asupra institutelor de cercetare care, după rectificarea bugetului consolidat, nu primesc decât 9 miliarde de lei alocație, rămânând astfel în postura de jalnică prioritate națională. Subfinanțarea cronică în care se zbate cercetarea științifică de atâta vreme, prelungindu-i durerea agoniei, continuă, deși premierul semnase, nu de mult, un Memorandum în care se prevedea suma de 323 de miliarde de lei, promisă după rectificarea bugetului. În acest fel sinucigaș, soarta cercetării românești devine disperată, pentru că, este limpede, schimbările de amabilități, intențiile binevoitoare nu pot ține loc nici de salarii, nici de modernizarea dotărilor, aflate într-o stare de degradare inimaginabilă.

Așa s-a ajuns, probabil, datorită escaladării inflației și a nerespectării sumei preconizate la rectificarea bugetară, în situația inadmisibilă în care cercetarea este susținută de la buget cu fonduri de o sută de ori mai puține decât cele acordate în unele țări europene dezvoltate cu care dorim cu ardoare să ne integrăm. Mai exact, se estimase că, în acest an, vor fi investite în cercetare 3 euro pe cap de locuitor, față de până la 300 de euro, în unele țări ale Uniunii Europene.

Dar, deși cercetarea are nevoie acută de finanțare, nici măcar suma prevăzută de Legea cercetării, respectiv, 0,8 la sută din PIB, nu revine acestui domeniu, anul acesta atingând cota „record” de 0,18 la sută. Păcat de programele naționale performante elaborate de institutele de cercetare care, nesuținute de fondurile necesare realizării lor, rămân simple obiecte de arhivă. Când există institute de cercetare care abia au reușit să achite salariile pe luna iulie, în septembrie, nu se pot nici măcar concepe posibilități de modernizare a bazei materiale, cu toate că aceste salarii sunt inacceptabil de mici - salariul mediu al unui

cercetător fiind, în prezent, de circa 1.800.000 lei, al unui stagiar sub un milion, iar cel al unui doctor în științe, cu 30 de ani vechime și cu funcții de conducere de până la 3 milioane lei.

De aici și exodul cercetătorilor către Europa Occidentală, America și Canada, unde nu numai că munca lor este bine retribuită, ci și respectată la valoarea ei reală, de invidiat. S-a creat astfel o situație dramatică. Există institute din care jumătate din cercetători au plecat către mări și țări mai tentante, care le oferă șansa realizării ca specialiști și dacă vor mai părăsi institutele încă 20%, institutele respective vor concura la autodesființare.

Și dacă fondurile financiare întârzie, totuși, ceva se întâmplă în această lume fascinantă încă a cercetării științifice. O campanie diabolică a dezlănțuit F.P.S pentru privatizarea cu orice preț a institutelor de cercetare care, unul câte unul, dispar fără îndurare din incertul peisaj economic românesc. Un asemenea destin i-a fost hărăzit și unicului Centru de teledetecție satelitară al României, care aparține Institutului de Studii și Proiectări pentru Îmbunătățiri Funciare (ISPIF) și cărui a se pregătește separarea și transformarea lui în societate comercială. Acest Centru asigură scanarea întregii suprafețe a României și detectează starea culturilor, inundațiilor și căderilor de teren, toate asemenea date fiind stocate într-o arhivă ce prezintă un mare interes. Așa dar, această instituție va fi cu ostilitate separată, privatizată, destinele ei fiind predate unui investitor anonim, până acum.

Disperată de această perspectivă, conducerea Agenției Naționale pentru Știință, Tehnologie și Inovare (ANSTI) a făcut un apel patetic, solicitând premierului să stopeze procesul de privatizare a institutelor de cercetare-dezvoltare. Un strigăt în deșert. Pentru că privatizarea acestor institute continuă în aceeași optică, adică prin separarea brutală a onora, ceea ce echivalează, cum recunoaște și guvernul, o fraudă de proporții.

Și când te gândești că în celebra Strategie de dezvoltare pe termen mediu, elaborată de guvernul Isărescu, cu cinism se preciza că cercetarea are o importanță strategică. În realitate însă, acest sector a fost marginalizat prin fondurile precare acordate la rectificarea bugetară. Deși Agenția Națională pentru Știință, Tehnologie și Inovare solicitase 323 de miliarde de lei, urmând ca totalul alocațiilor pe acest an să se ridice la 850 miliarde lei, guvernul Isărescu abia a catadicsit să subvenționeze cercetarea-dezvoltarea cu suma modică de 9 miliarde de lei. Aceasta în condițiile în care, potrivit Legii bugetului pe anul 2000, cercetarea ar fi avut dreptul la o alocație bugetară de 3.200 miliarde de lei.

Iată o realitate umilitoare, care împinge mai mult cercetarea românească spre colaps. Dar ocupați, vai, cu cele pământești, guvernanții nu au răgazul să realizeze dimensiunile acestei drame chiar și pentru eventuala relansare economică.

ADELA DEAC

OECD confirmă:

ROMÂNIA ESTE LIDER MONDIAL ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR ETNICE

Mă prenumăr printre ziaristii care, plecând de la realitățile cotidiene ale școlii românești, i-am înfățișat cu consecvență democrația, cu toate virtuțile și serviciile lui. Între virtuțile acestuia se situează modelul educațional pe care România îl oferă în domeniul învățământului pentru minoritățile etnice. Am evidențiat cu diferite prilejuri faptul că deși minoritățile etnice din România, luate la un loc, nu depășesc 10% din totalul populației, totuși ponderea școlilor și claselor cu predare în limbile minorităților se situează cu mult deasupra acestui procent. Explicația ca atare se află într-o prevedere specială din Legea învățământului românesc care consacră posibilitatea ca asemenea unități de învățământ în limbile minorităților să funcționeze chiar și în cazul unui număr redus de elevi, respectiv 5-7 copii. În felul acesta, copiii minorităților etnice, aflați în localități dintre cele mai îndepărtate și mai izolate, pot să urmeze instrucția școlară în limba lor maternă, în mod gratuit. Gratuitatea învățământului românesc cuprinde ciclul primar (clasele 1-4), gimnazial (5-8), liceal (9-12), profesional, de ucenici și universitar (în cea mai mare parte). Manualele școlare în limbile tuturor minorităților se distribuie gratuit de la clasa I la clasa a 8-a, adică pe toată durata învățământului general și obligatoriu din România.

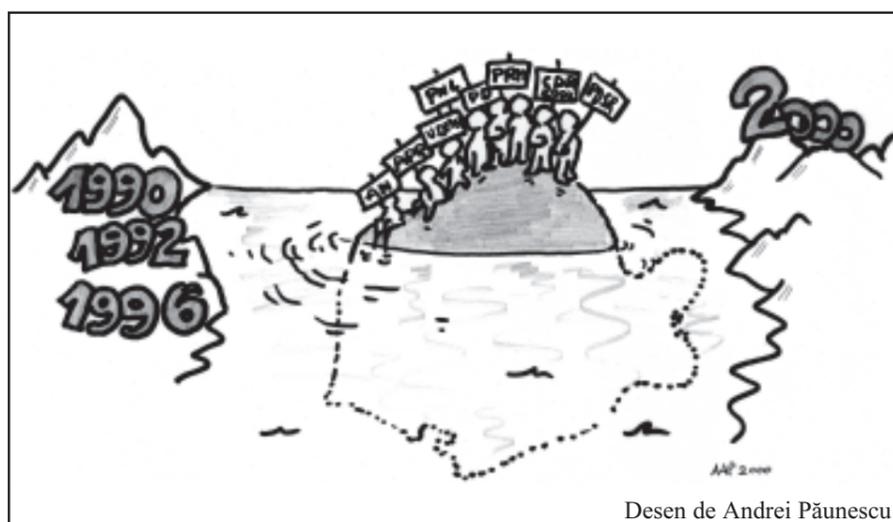
Învățământul gratuit în limba maternă funcționează chiar și în cazul în care minoritatea respectivă nu depășește 0,1% din totalul populației țării. Așa se face că pe anul școlar în curs, în România funcționează peste 2800 de asemenea școli și secții în predare în limbile minorităților și numărul lor se extinde continuu. Astăzi acest învățământ funcționează în limbile maghiară, germană, ucraineană, sârbă, slovacă, cehă, croată, bulgară, poloneză, rusă, turcă, tătară, greacă, armeană și tromani (țigănească).

Nu mică ne-a fost bucuria prilejuită deunăzi la o conferință de presă de la Ministerul Educației Naționale. De ce? Pentru că aici a fost lansat, sub egida unei instituții mondiale de prestigiu (Organization for Economic Co-operation and Development - OECD), Raportul pentru România din seria analizelor pe care acest organism le consacră politicilor naționale în domeniul educației. Acest document a fost elaborat de specialiști din Statele Unite ale

Americii, Italia, Franța și din partea Băncii Mondiale, iar aproape fiecare capitol cuprinde bogate referiri la populația școlară aparținând minorităților etnice din România. Și bucuria tocmai de aici izvorăște, din faptul că ideile și concluziile enunțate de noi de-a lungul anilor sunt aici pe deplin confirmate. Iată doar un citat dintre cele mai grăitoare: „Alte două priorități ale sistemului de învățământ din România sunt asigurarea drepturilor la exprimarea culturală și folosirea limbii materne și organizarea de activități educaționale în zonele defavorizate din punctul de vedere economic. Prima prioritate își găsește expresia în drepturile minorităților (inclusiv a grupurilor cu nevoi educaționale speciale) de a fi educate în limba maternă (un domeniu în care România este recunoscută ca un lider mondial), încorporarea istoriei și tradițiilor fiecărei minorități în curriculum și prin materialele didactice, asigurarea de manuale gratuite pentru învățământul obligatoriu în limba maternă a fiecărei minorități, indiferent de mărimea acesteia (politică ce dă naștere unor probleme legate de costuri) și pregătirea cadrelor didactice în limbile minorităților naționale” (OECD - OCDE, Analiza politicilor naționale în domeniul educației: România, pag.60).

Din păcate, analizei foarte temeinice, pe care se sprijină respectivul Raport, îi scapă, cel puțin deocamdată, un aspect tot atât de important ca și cel concretizat mai sus, anume că, în unele localități din România unde populația de etnie românească este minoritară, adeseori ea nu mai beneficiază de aceleași drepturi la instruire în limba proprie. Descentralizarea și autonomia administrativă din România îngăduie minoritarilor de altă etnie decât cea română să facă presiuni asupra celor din jur spre a-i forța să învețe într-o altă limbă. Așa se face că în zonele și localitățile unde românii sunt minoritari, iar maghiarii majoritari, românii sunt forțați să urmeze de regulă școli în limba maghiară. Acest proces de deznaționalizare prin școală a românilor este integrat, în mod abuziv, în conceptul de discriminare pozitivă a minorităților din România, ignorându-se faptul că tocmai el se transformă implicit într-un prag în calea colaborării interetnice.

MIHAI IORDĂNESCU

Desen de Andrei Păunescu

Contraperformanță: România - pe locul 68 în topul corupției mondiale

Mălul tranziției la economia de piață a adus cu el unul dintre cele mai de temut flageluri - corupția. Dacă în urmă cu 10-15 ani România nici nu era luată în calcul de către analiștii în domeniu, fiind pur și simplu ignorată, datorită faptului că acest fenomen nu se manifesta cu atâta virulență ca astăzi, acum, iată, după atâtea eforturi zadarnice de combatere, corupția a proliferat teribil, proiectând țara pe locul 68 (din 90) în topul corupției mondiale. Este concluzia tristă la care a ajuns Asociația Română de Transparență care a evaluat recent așa-numitul indice de percepție a corupției pe anul 2000, realizând o clasificare, din acest punct de vedere, a unui număr de 90 de țări, comparativ cu nivelul mediilor internaționale de afaceri perceput în rândul funcționarilor publici și politicienilor acestor țări. Deși relevanța acestui sondaj de identificare și evaluare a fost sensibil diminuat de faptul că numai 90 de țări din 200 au acceptat să fie monitorizate în acest scop, pentru România, indicele de percepție a corupției pentru anul 2000 este de-a dreptul șocant. „Progresul” înregistrat de țara noastră în acest sens este îngrijorător, iar tendința de proliferare tot mai evidentă, descurajatoare. Pentru că, anul trecut, România era ceva mai „curată”, ocupând locul 63, cu un indice de percepție a corupției de 3,4, apropiat de cel realizat de Bulgaria, Egipt, Ghana și Macedonia. O asemenea deteriorare a făcut ca România să fie percepută drept una dintre cele mai corupte țări din Europa Centrală și de Est.

Vor declanșa oare aceste evaluări senzaționale o adevărată campanie națională împotriva structurilor mafioate care au generat o performanță de nimeni dorită? Greu de crezut. Marile fraude petrecute în procesele de privatizare și concesionare cu complicitatea FPS-ului, demersurile unor înalți demnitari în comerțul ilegal cu alcool, ilegalitățile săvârșite pe terenul vama, în comerțul cu petrolul și produsele agroalimentare, dimensiunea neașteptată pe care a cunoscut-o, în ultimii ani, corupția în aparatul administrativ și instituțiile publice ne lasă fără prea mari speranțe. S-a ajuns ca orice banală aprobare de la circumscripția financiară, primărie, ca de altfel, orice consultație medicală să nu poată fi obținută fără a nu se oferi o mică „atenție”.

În fața acestei ofensive a corupției ar fi naiv să se creadă că ea poate fi nici măcar diminuată numai cu simple constatări, cu rapoarte și informări statistice pe care, în mod frecvent, ce-i drept, le realizează Consiliul Suprem al Apărării. Cazurile flagrante semnalate în domeniul corupției și crimei organizate cunosc un drum sinuos, din 12 dosare, două au fost finalizate în justiție, prin condamnări penale, dintre care șapte sunt sentințe definitive. În ceea ce privește infracționalitatea în domeniul financiar-bancar, din 40 de dosare instrumentate, abia 17 au fost soluționate în instanță, doar unul fiind finalizat. În afacerile ilegale cu petrol din 13 dosare aflate pe rol, cum se spune, doar trei au fost soluționate prin condamnare. Ca să nu mai amintim despre cazurile celebre de fraudă înregistrate în comerțul cu țigări și cafea, de actele de corupție la nivel național, cum este scandalul FNI, de cele vizând privatizarea sau concesionarea fostelor I.A.S.-uri. Datorită cumplitei rețele mafioate a fost distrusă, pur și simplu, flota românească, falimentate cele mai credibile bănci din România.

Așa s-a ajuns ca acum să ocupăm un loc de frunte în topul corupției mondiale, fără ca guvernanții să realizeze dimensiunea umilitoare a acestei performanțe, neputința de a stopa perfida tendință de proliferare a corupției, de „calmare” a extinderii, ca un cancer, a economiei subterane care a atins aproape 40% din P.I.B.

O realitate zguduitoare, care ar trebui să dea frisoane celor aflați la cârma economiei naționale.

ADELA DEAC

Campionul olimpic, Marius Urzică

A 24-a Ediție a Jocurilor Olimpice de la Sydney, ultima a acestui Mileniu a reprezentat un succes, cu rezonanță mondială pentru sportul românesc, care, prin cele 26 de medalii câștigate 11 de aur, 6 de argint și 9 de bronz – s-a situat pe locul 11 între națiunile lumii, înaintea unor puteri economice ca: Japonia, Canada, Suedia etc.

Printre sportivii români care au cucerit titlul olimpic, un loc aparte îi revine gimnastului de valoare mondială Marius Urzică, care a adus prima medalie

de aur din istoria participării noastre la Jocurile Olimpice, pentru gimnastica masculină, la cel mai dificil aparat, calul cu mănere.

Profesorul de educație fizică, Marius Urzică s-a născut la 30 septembrie 1975 în Toplița, județul Mureș, unde, de la fragedă vârstă de 6 ani, a început să practice gimnastica. După mărturisirile sale în cei 19 ani de gimnastică, cu câte 4-8 ore de antrenamente zilnice, a reușit să cucerească mai multe titluri naționale, 2 titluri europene, un titlu de campion mondial universitar, un titlu mondial în 1994, locul 2 pe echipe la europenele din acest an și medalia de aur la Sydney – 2000.

Universitatea noastră a avut cinstea să-l primească ca oaspete de onoare, pe acest eminent reprezentant al sportului românesc, care, cu recunoșcerea-i modeste s-a întâlnit cu studenții, purtând cu ei un dialog deschis și sincer.

A vizitat Facultatea de Educație Fizică și Sport, precum și Studioul de televiziune al Fundației Românie de Măine, unde a fost înregistrat într-un dialog cu decanul facultății de specialitate, conf. univ. dr. Septimiu Todea.

Atât medalionul realizat în studiul televiziunii noastre, cât și dialogul purtat cu studenții și cadrele didactice ale universității, stau mărturie în aprecierea unei personalități deosebite, a unui caracter dărz a unui luptător hotărât, care este sigur, ca și în următorii ani, o să cucerească titluri europene și mondiale și că, în mod cert, o să concureze și la Ediția a 25-a a Jocurilor Olimpice de la Atena din anul 2004.

Avem acordul domniei sale, să anunțăm studenții și cadrele didactice din universitatea noastră, că în viitorul semestru al acestui an universitar o să devină cadru didactic în cadrul Facultății de Educație Fizică și Sport.

Să-i urăm succes în noua carieră universitară și să fim alături de el în zilele următoare, când soția o să-i aducă primul urmaș, un băiețel, și sperăm că va fi un viitor mare campion.

timpul liber

PROBLEMA E CAMPIONATUL INTERN

Există o categorie de gesturi care nu trebuie niciodată făcute, pentru că, indiferent de rezultatul direct, bun sau rău, care se obține, rezultatul de ansamblu este măcar stânjenitor, dacă nu chiar grav.

În cazul de față, e vorba de numirea lui Ladislau Bölöni la cârma naționalei de fotbal a României, într-un context extrem de dificil, în care într-un post cheie din conducerea tehnică a federației de specialitate se află Emerich Jenei, iar noi ne luptăm pentru locurile calificabile la Mondialul din 2002, cu Italia și Ungaria. În plus, totul se întâmplă după plecarea celor mai mari doi fotbaliști ai garniturii care a făcut carieră în ultimii 10-15 ani, Hagi și Gică Popescu, când e clar că formația noastră e slăbită.

Dacă ne calificăm (Doamne, ajută!), comentarii înveninați (de teapa celor care ne-au făcut, de-a lungul anilor, „brutele Europei”, „țigani stadioanelor” și așa mai departe) vor spune că în lipsa superjucătorilor care i-au salvat în ultimii ani, românii incapabili au apelat la profesionalismul maghiarilor, aducându-i în posturile tehnice cheie ale naționalei, ca să dreagă situația.

Dacă nu ne calificăm, ceilalți comentarii, care nu văd decât dușmani printre unghurii din România și abia așteaptă să aibă un scandal, vor spune că în lipsa superjucătorilor care i-au salvat în ultimii ani, românii incapabili au apelat la profesionalismul maghiarilor, aducându-i în posturile tehnice cheie ale naționalei, ca să dreagă situația.

Să ne închipuim ce s-ar întâmpla dacă, după egalul de la Budapesta din 1998 și după prima victorie împotriva Ungariei, obținută abia în 1999, după 63 de ani de partide pierzătoare sau egale, în noua ediție de calificări țara vecină ne-ar învinge. Ar fi o situație imposibilă. Acuzele ar depăși granițele logicii, realitatea indubitabilă că suntem în reconstrucție de echipă iar Ungaria e în ascensiune ar fi acoperită de puterea palmaresului din ultimii ani, care ne avantajează și nimeni nu ar avea de câștigat.

Iată de ce Bölöni nu ar fi trebuit să fie numit la națională, nici dacă ar fi avut rezultate excepționale, ca antrenor, în Europa, unde, în mod real, el nu a reușit decât să reziste, câteodată, în prima ligă franceză, cu Nancy. Contextul este, așadar, problema unde s-a greșit cel mai mult prin aducerea fostului mare jucător. Retrogradat cu Nancy, contracandidat al Ungariei în preliminarii, încă destul de tânăr și cu prea puține relații în fotbalul de acasă, Bölöni a greșit și el, acceptând când nu era momentul, un asemenea post, riscând astfel, să-și rezeze din elanul remarcabil cu care a plecat în meseria de tehnician într-un campionat occidental de frunte.

Nu naționalitatea lui Bölöni și Jenei, nu retragerea lui Hagi și Popescu, nu adversara de grupă Ungaria, nu forma Italiei, nu dezintegrarea echipei de aur a României sunt, în parte, problema, ci combinarea lor într-un context nefericit, inadecvat, pe fondul unui campionat intern care-și pierde zilnic jucătorii talentați, vânduți pe te-miri-ce, la vreme sau la nevreme.

La asta ar fi trebuit să se gândească liderii federației care, în atâtea ocazii, au dovedit, până acum, și profesionalism, și diplomație.

Dar, o dată glonțul plecat pe țevă, nu ne rămâne decât să sperăm că răul pe care-l va produce va fi cât mai mic.

ANDREI PĂUNESCU

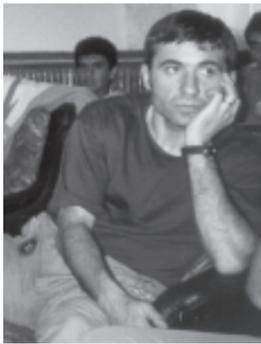
Hagi, ba fachir fermecător, ba sârmă ghimpată

Au explodat titluri cât pumnul în presa turcească atunci când ziaristiții „otomani” au aflat că Hagi îl suduise pe antrenorul său Mircea Lucescu, în momentul în care Il Luce îl înlocuise, spre finalul partidei cu scoțienii, din Liga Campionilor. Maeștri în a adulmea orice fisură apărută în echipa Galatasaray, ziaristiții au speculat enervarea lui Hagi, anunțând că s-a instăpănit discordia între români. Diplomat, cum îl știm, Lucescu a pus extingtorul pe scandal, declarând că n-a fost vorba de nici o înjurătură din partea lui Hagi, ci, „sultanul” cu crampoane doar a refuzat să dea mâna, după ce antrenorul i-o întinsese pe a lui și că aceste iritări sunt firești, la jucătorii scoși de pe teren.

Realitatea este că nervii lui Hagi sar cam rău din țâțâni, în ultima vreme. Nu mai amintim că-și face dreptate, cu coatele, pe teren și că îi boscorodește pe arbitrii, chiar pentru un aut banal. Dar Hagi a început să stea pe capul cochipierilor ca o soacră, îi muștruluiește în timpul partidelor, neiertându-i nici pentru cea mai mică stângăcie. Oricum, ultimul care merita să-i suporte o mojiție era chiar Lucescu. Și asta pentru faptul că Il Luce i-a fost reazem de nădejde, într-un moment delicat al carierei. Obișnuit să fie dirijorul de netăgăduit în România, Hagi a fost lucrat la Real Madrid pentru a nu monopoliza bagheta de șef, s-au coalizat împotriva lui jucătorii mai vechi ai Realului și pasele ajungeau, din an în paste, la Gică. Micul complot anti-Hagi a dat roade și starul român a lustruit banca de rezerve. Hagi, un fotbalist la care moralul contează foarte mult, s-a desumflat și s-a afundat într-un con de umbră. Hagi debutase la națională, din inițiativa

lui Lucescu și acesta a simțit că aplombul lui Gică se pulverizează, așa că i-a propus să vină la Brescia, pentru oblojirea rănilor sufletești și pentru reînceperea suifului spre un vârf de formă. „Am să te antrenez până nu vei mai avea sudoare, mă vei urî, dar, la Mondialele din America, toți vor constata că ești cel mai bun”, i-a spus Lucescu, care l-a alergat pe Hagi, până acesta mătura, cu limba, gazonul, dar Campionatul Mondial din America a arătat lumii întregi un Hagi strălucitor. Și foarte sigur pe el. Astfel că, în meciul decisiv din grupă, cu naționala SUA, Hagi era considerat inamicul numărul unu.

Era o zi de fierbințeală neobișnuită la Los Angeles, transpirația țâșnea prin piele. Când tricolorii au pătruns pe gazon, un vuiet imens de fluierături s-a deslănțuit, toate huiduielile, servite ca aperitiv, îl ținteau pe Hagi, pentru a-i înmuia picioarele. Asupra lui Hagi s-a abătut și o „grindină” de cubulețe de gheață, aruncate de spectatorii americani, care-și goliseră cutiile frigorifice. Hagi, cel remontat sufletește de Lucescu, însă, nu s-a speriat, nici n-a tras vreo înjurătură spre fanii mitocani, el era sigur pe el și i-a permis un gest de boier, a ridicat din iarbă

un cubuleț de gheață, l-a curățat, l-a pus în gură, pentru a se răcori, după care a făcut cu mâna a mulțumesc, spre peluza ostilă. Iar în timpul partidei, gleznele unduioase ale fachirului Hagi au pus la cale driblinguri năucitoare pentru fotbaliștii americani, iar pasele lui semănau deruta în liniile defensivei americane.

La conferințele de presă, Hagi a explicat forma lui de vârf, prin antrenamentele excepționale pe care le-a făcut, dar n-a rostit numele lui Mircea Lucescu. Hachițele lui începuseră să-și facă de cap încă din acea vreme. Gică este o fire controversată, e în stare uneori și de gesturi sensibile, după cum alteori șuieră vorbe pișcătoare, semănând cu un mănunchi de urzici. După ce Prunea făcuse gafa cea de junior, în partida cu Suedia, în urma căreia am ajuns la păguboasele penaltiuri, portarul naționalei plângea la Mondialele din America, în hohote. Hagi a fugit tot terenul, l-a îmbrățișat și i-a spus: „Ți-ai făcut datoria pentru România, dacă mai plângi te strâng de gât, cu mâna mea!”. Așa că Prunea a ridicat fruntea. Însă la următoarele mondiale, Hagi s-a purtat ca o sârmă ghimpată cu ziaristiții români, căroro le-a adresat cuvinte impardonabile: „Plimbați ursul de-aici!”. Încăpățânările lui i-au jucat adesea feste, într-o vreme refuza carnea la masă, mânca doar salate și pește, iar medicii au pus pe seama acestei diete aiurea desele rupturi musculare de care Hagi a suferit. Se vede treaba că fentele sunt aplaudate pe teren, dar sunt mai greu digerabile în viață.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Intenționăm ca într-un viitor nu prea îndepărtat să publicăm în revistă conținutul emisiunii „Meciul meciurilor” din mai 1999, în urma căreia Hagi s-a întors la echipa națională. Poate că faptul va avea o semnificație pentru viitorul fotbalului românesc și pentru ideea de regăsire a valorilor.

PISICA ALBĂ, PISICA NEAGRĂ

Prostul gust, incompetența, lipsa de profesionalism a celor care aleg ce, când, în ce fel se poate difuza o emisiune, pe un post de televiziune, mai mult sau mai puțin românesc, din România, întrece orice închipuire. Mă trezesc schimbând în neștire canalele, cu ajutorul telecomenzii lipite cu scotch, care, datorită lipsei de orice înțeles, de substanță, a mai tuturor emisiunilor difuzate, la orice oră din zi și din noapte, a devenit mai importantă și i se dă o mai mare atenție decât unui telefon mobil care sună, decât ecranului, cu o diagonală mulțumitoare și nici nu mai contează dacă televizorul e în culori, oricum tot ce se vede este, din punct de vedere măcar estetic, numai alb și numai negru. Este problema criticilor de film dacă „Black cat, white cat”, filmul lui Emir Kusturica, le-a solicitat o strămbare din nas, eu cred că este, de departe, cel mai amuzant și plin de viață din cariera unică a cineastului. Nu e prețios, nu e pretențios, nu e serios, e un western deghizat în ceva ce seamănă foarte mult cu viața reală, care poate fi chiar viața noastră, pe o linie mai domestică, mai perfectibilă, dar în nici un caz mai morală. O comedie de-adevăratețe, care mi-a mai diluat neîncrederea în tot și în toate, măcar în ceea ce privește cinematografia balcanică.

Dacă e să oprești „la Prima”, sâmbăta seara, după ce ai alergat toată ziua, cu telecomanda în mână, între bucătărie și sufragerie, după ce ai aspirat, cu sonorul televizorului la maxim, ca nu cumva să pierzi ceva important, după ce „Vrei să fii miliardar?”, însă n-ai prea învățat carte și după ce mintea îți este chinată cu faptul că nu îți amintești cu cine seamănă caricatura din seara de dinainte de duminică, realizată cu talent special de Octavian Andronic, te trezești, chiar dacă ai sau nu chef, într-un decor de

un roșu usturător, mai ales la ochi, la „Sex cu Nadine”. Aici vin tot felul de te miri ce-or fi ei, pe-aici, prin „Țara lui Impozit Vodă”, parafrazându-l pe Adrian Păunescu, și-și dau cu părerea despre ce și cum și cu cine și când, pe bancheta din spate a mașinii, care nu trebuie să fie neapărat Dacia. Ghinionul face ca filmele difuzate, la aceeași oră, pe celelalte posturi de televiziune, să fie mai proaste și mai urâte decât într-un coșmar, pe care l-ai putea avea, dacă te-ai culca, fără să urmărești emisiunea în cauză. Mi se face silă, mi se face rușine și apăs butonul, culmea și el roșu, al telecomenzii, care mă ajută să văd negru în fața ochilor, adică să-mi dau seama că e trecut de miezul nopții și că televizorului îi stă mai bine închis, la ora aceea indecentă.

Duminică la prânz caut, din instinct, o emisiune care-mi plăcuse, în cele mai multe ediții ale sale, la Antena 1. O găsec, însă, pe Prima TV, e drept într-o schiță creionată, dar care mă face să nu mai schimb canalul, decât atunci când nu înțeleg de ce nu sunt pe Antena 1, urmărind „Duminică în familie”. Îmi dau seama că acea emisiune a murit nedrept. Strâng seama că pe un trofeu, pe care l-am obținut la concursul zilnic de cercetași prin televiziunile mai mult sau mai puțin românești, din - culmea! - România, și mi se face groază de seara care va urma, inundată de tichete, care de care mai colorate și udate, pe viu, cu sudoarea unor actori, care, cândva, îmi făceau cel puțin Revelionul mai fericit, cu talentul lor, care se iesește, la fel cum aș iese eu, pentru nimic, timp prețios din viața mea, dacă aș urmări o înșelătorie în direct, o minciună gogonată, o bătaie de joc. Dar, mai mult decât orice, mi se face, iarăși, rușine.

ANA IFRIM

OPINIA TV

În urmă cu câteva zile, a avut loc o nouă întâlnire a oficialilor români cu cei din Republica Moldova. Aici a fost reactualizată o problemă mult dezbătută, dar cu o soluționare parcă tot mai îndepărtată: insuficiența cărților românești în spațiul dintre Prut și Nistru. Eforturile făcute în această privință, pe perioada ultimilor zece ani, sunt remarcabile, dar efectele se resimt pe spații izolate, îndeosebi în mediul urban. În zonele rurale, cu populație predominant românofonă, cărțile din România ajung foarte rar. Cercetări recente arată că fondul de carte românească atinge cote foarte scăzute, de la 0,3 la 3-5% în localități majoritar românești (Donușeni, Ocnița, Drochia, Edineț), mai cu seamă în zonele defavorizate din punct de vedere cultural. De aceea, mai multe foruri, organisme și instituții de învățământ din Republica Moldova, cărora li se adaugă și Ambasada României de la Chișinău, au adresat autorităților românești succesive solicitări de a li se trimite cât mai multe cărți și publicații care să schimbe semnificativ raportul dintre literatura în alfabet chirilic și cea în alfabet latin. Argumentul acestor solicitări este unul singur, dar decisiv: aprovizionarea cu cărți românești a Basarabiei are o însemnătate crucială pentru apropierea acesteia de România, în vederea reunificării lor viitoare.

Pornind de la aceste realități, Ministerul Educației Naționale a elaborat Programul cadru de dotare a bibliotecilor de învățământ din Republica Moldova, program intitulat CĂRȚI PENTRU BASARABIA – 2000.

Obiectivul general al acestui program este ca, într-un timp optim, în Basarabia să ajungă circa 3 milioane exemplare de cărți și alte publicații, astfel încât să revină cel puțin o carte de persoană la o populație românească de circa 3 milioane. Între necesitățile cele mai urgente se înscriu cărțile de literatură română clasică, literatură universală, literatură pentru copii, cărți de istorie a românilor, de cultură generală, dicționare, manuale școlare și alte materiale privind procesul instructiv-educativ. Toate acestea, îndeosebi pentru învățământul preuniversitar. Pentru învățământul superior sunt solicitate tratate, cursuri, reviste și lucrări de specialitate.

Până la acest punct, prevederile Programului-cadru „Cărți pentru Basarabia – 2000” sunt clare. În schimb, la capitolul privind modul de îndeplinire, cele înscrise aici suferă de inadecvare. Soluțiile prevăzute aici nu aduc nimic nou și reprezintă, pur și simplu, o improvizație. Anume sunt prevăzute intervenții pe lângă inspectoratele școlare județene și pe lângă cele patru biblioteci centrale universitare plus Biblioteca Pedagogică Națională, pentru a colecta cărți în acest scop. Ce fel de cărți? „Cărțile de care instituțiile menționate se pot dispensa”. Aici este punctul vulnerabil al acestui program. Pentru că de vreme ce obiectivele unui astfel de program sunt puse pe seama unor cărți „de care te poți dispensa”, asemenea obiective se pulverizează. Întrucât nici una dintre instituțiile menționate nu se poate dispensa de o carte bună, o carte de valoare celor solicitate de românii de peste Prut. Și

atunci în mod fatal se ajunge la improvizații. Accentul pus pe ceea ce prisosește va avea un singur efect: cantitatea va anula calitatea. Singura soluție rezonabilă în această privință este ca în lotul volumelor prevăzute a fi expediate peste Prut să intre cărți noi sau din cele retipărite. Scop în care este nevoie de o Hotărâre a Guvernului României în baza căreia fiecare editură să aibă obligația de a expedia, pe adresa și la cererea Ministerului Educației Naționale, un număr de exemplare din titlurile cele mai reprezentative. Numai pe această bază respectivul Program va prinde viață. Altminteri, va rămâne la stadiul unei ficțiuni. Cum și când să expediezi 3 milioane de cărți și alte publicații, înscrise ca obiectiv general al respectivului Program, de vreme ce pentru perioada 15 noiembrie 2000 – 15 noiembrie 2001 se prevede trimiterea unui număr de numai 100.000 cărți și alte publicații? Cu acest ritm, obiectivul general prevăzut nu va putea fi îndeplinit decât în circa 30 de ani.

Schimbări importante se impun și în cadrul procesului de expediere a cărților. El trebuie să fie coordonat de Ministerul Educației Naționale astfel încât transporturile să ajungă direct la școlile moldovenești, fără a se mai apela la intermediari (organismul central sau local din Republica Moldova) care, în multe cazuri, sunt dominate de rusofoni. Care rusofoni „subtilizează” pachete de cărți până la dispariția lor fără urmă.

MIHAI IORDĂNESCU

Urmasul tragicilor artiști români din Basarabia, Doina și Ion Aldea Teodorovici, mărturisește:

Am venit la Academia de Muzică din București, pentru a continua ceea ce au început părinții mei

Cristofor, când avea doar câteva luni, în brațele mamei sale

Cam prin 1991, când erau vii părinții, a avut loc emisiunea „Șapte ani de acasă cu familia Aldea-Teodorovici”. Atunci, la 8 ani, nu am știut ce îmi vor dezvălui anii următori, ba chiar mai mult – compătimeam copiii fără părinți și spuneam – cât de crudă și aspră poate să fie viața acestor copii fără părinți.

Nu știu. Cred că Dumnezeu a auzit atunci cuvintele mele și peste un an și ceva m-a lipsit și pe mine de fericirea de a avea părinți. După tragedie, totul îmi părea confuz și inexplicabil, trăind într-o așteptare continuă că vor veni, mă vor îmbrățișa, iar eu le voi spune cât de mult îi iubesc. Ca, abia după câțiva ani, să-mi dau seama că ei nu mai sunt prezenți decât în sufletul meu, în visele mele, în gândurile mele și că, în viața această cea de toate zilele, ei nu mai sunt și nici nu vor mai fi.

Ultima dată când am vorbit cu tatăl meu a fost cu 3-4 zile înainte de plecarea lor în nemurire. Eram la bunici când deodată îl auzim la ușă. Vine la mine și îmi spune: „Măi Pușchin (așa mă numea el), plec în călătoria asta la București și când mă întorc îți promit că o să fac posibil ca tu să pleci la învățătură în Londra, iar dacă Dumnezeu nu ne va ajuta cu fapta asta, măcar la București te asigur că îți vei continua studiile”.

După seara aceea nu mi-am mai văzut părinții, niciodată. Dar tot timpul aveam dorința – să pot să-mi îndeplinesc visul părinților – de a pleca la studii în București, căci în Londra e mult prea complicat financiar.

Și pentru că sufletul meu este plin de muzică, mi-am zis: că n-am de ce să nu încerc la Conservatorul din București?!

Deci, am învățat toată vara asta, pentru a intra la Conservatorul de aici, de la București.

În primul rând, aici, la București, sper, prin învățarea serioasă a muzicii, a compoziției, să mă pot afirma pe scena românească și nu numai. Însă un imbold puternic reprezintă pentru mine și continuarea a ceea ce au început părinții și nu au avut timp să ducă la bun sfârșit. Sper că voi reuși și îi voi face mândri pe părinții mei, care mă privesc de acolo, din ceruri.

CRISTOFOR
ALDEA-
TEODOROVICI

În 1992, la Cenaclul „Totuși iubirea”

- **Andrei Păunescu: Domnule Profesor, cum explicați fenomenul că, într-o țară care dispune de atât de puține resurse pentru știință, pentru sănătate, se obțin performanțe de excepție în domeniul medical?**

- **Irinel Popescu:** Aș dori să comentez acest lucru din mai multe puncte de vedere. Unul, al tradiției Școlii de Medicină Românești, care întotdeauna s-a considerat și a fost considerată și de alții o școală de vârf, europeană.

Au fost vremuri în care sumarul revistei românești „Chirurgia” era publicat în mod regulat în „Journal de Chirurgie”, care era revista franceză oficială de chirurgie. Au fost vremuri în care profesorul Gavrilu era lider mondial în chirurgia esofagului. Au fost vremuri în care profesorii Burlui, Făgărășanu, Setlacek și alții erau chirurghi de talie europeană, cu mari realizări, apreciate pe plan european și mondial. Există o tradiție a școlii românești de chirurgie care a fost inserată la acest nivel întotdeauna în circuitul internațional. După părerea mea, este o obligație morală nu numai de a nu abandona această tradiție, ci de a o continua și, dacă se poate, de a o ridica la nivelul cerințelor de astăzi. O obligație morală față de cei care ne-au instruit, față de cei care ne-au impregnat un anume spirit și o anumită mentalitate în ce privește valoarea școlii românești de medicină generală și de chirurgie în particular.

În al doilea rând, aș porni de la necesitățile bolnavilor și ale sistemului de sănătate. Sigur că o țară care își poate permite să cheltuiască circa 60 de dolari pe cap de locuitor nu se poate compara cu alte țări care cheltuiesc ...

- ... **60 de dolari la ce interval?**

- ... pe un an. Așadar, nu ne comparăm cu țări care cheltuiesc anual peste 1000 de dolari, unele dintre ele ajungând la 2000 sau chiar 3000 de dolari pe cap de locuitor, cum sunt Statele Unite. Deci, evident, nu ne putem propune să obținem aceleași lucruri cu cei 60 de dolari ai noștri, față de cele câteva mii din alte țări. Ca atare, noi trebuie să stabilim o anumită ierarhie de priorități, în limita banilor pe care îi avem. Să stabilim ce constituie prioritate și ce nu. E o opțiune foarte dificilă și care, trebuie să recunosc, trebuie privită cu multă responsabilitate. Nu aș vrea să înțelegem că un răspuns e simplu de dat la această problemă. Din contră, repet, problema trebuie privită cu multă responsabilitate. Din punctul meu de vedere, însă, ar fi o mare greșală dacă, chiar în limita acestor resurse pe care le avem, nu am privi medicina în tot ansamblul ei, de la medicina de bază, până la medicina de vârf. Pentru ca amputarea oricăruia dintre segmentele actului medical în sine duce la niște consecințe cu totul și cu totul negative.

Am să mă refer în special la această categorie de vârf, dacă vreți, la cazul particular al transplanturilor. În cazul în care aceste metode nu ar fi disponibile în România, s-ar întâmpla ce s-a întâmplat până în urmă cu nu multă vreme: bolnavii, în măsura în care știu că există o metodă terapeutică în stare să le poată salva viața, indiferent de costul ei, și indiferent unde se aplică metoda, vor căuta cu orice preț să ajungă acolo. Este normal că un om nu poate accepta ideea să moară, doar pentru că la noi în țară nu există acest procedeu disponibil. De aici încolo, știți bine, s-a creat un fond al Ministerului Sănătății pentru tratamente în străinătate. Ministerul Muncii participă și el la acest fond și chiar în cursul acestui an ne-a ajutat foarte mult. Totuși, acesta nu este un fond nelimitat, ci este un fond limitat, pe de o parte. Pe de altă parte, bolnavii proiectați într-un mediu străin trăiesc o adevărată dramă. Unii dintre ei nici măcar nu știu limba țării respective, așa încât eforturile noastre financiare până la urmă e posibil să nu ducă la rezultatul scontat. Nemaivorbind că și acolo apar complicații. Am avut bolnavi care au decedat în străinătate în urma acestor tratamente și cu atât mai mare a fost întreaga dramă pe care au trăit-o, și ei, și familiile lor. La aceasta se adaugă faptul că, în felul acesta, statul nostru a consumat niște resurse pe care, dacă le-am fi folosit aici, ele conduceau exact la ceea ce s-a ajuns, adică la dezvoltarea unor programe naționale care, cu bani mult mai puțini, la prețuri mult mai mici, reușesc să facă același lucru pe care-l fac programele din străinătate. Deci, iată una din consecințele amputării segmentului de vârf al medicinei, pe motiv că resursele noastre materiale nu o permit. Aceste resurse tot se vor consuma, bolnavii, unii dintre ei, tot vor ajunge acolo, dar valuta respectivă, în loc să rămână în țară, va pleca în străinătate.

Un alt aspect este acela că, de regulă, totuși, cei care ajung în străinătate sunt oameni cu niște posibilități materiale care, chiar dacă beneficiază de ajutorul Ministerului, unii reușesc să-și plătească singuri intervențiile. Dar chiar și cei care beneficiază de ajutorul Ministerului, totdeauna vor avea niște fonduri în plus, pentru cheltuieli neprevăzute și așa mai departe. În mod cert, categoriile defavorizate, oamenii care nu că nu se pot trata la Paris, dar nici măcar un billet de avion nu-și pot permite, vor fi excluși cu totul de la această gamă de tratamente. Deci, nu mi se pare etic să excludem complet niște oameni de la o serie de procedee terapeutice care astăzi fac parte din arsenalul medicinei contemporane și care ar trebui să fie total prohibite pacienților români din motive financiare.

SĂ NU DEVENIM O MEDICINĂ DE MÂNA A DOUA

O altă fațetă a problemei este că școala românească de medicină de care vă vorbeam ar începe să fie din ce în ce mai demotivată, ar începe să intre, ea însăși, din ce în ce, în pielea unei medicine de mână a doua sau a treia, care nu și-ar putea propune decât să rezolve probleme curente, banale, obișnuite.

S-a pus de multe ori întrebarea de ce pleacă tinerii noștri în Occident. În orice caz, acesta ar fi unul dintre motive. În mod sigur, noi nu le putem oferi salariile din Occident, în momentul de față. Dar, dacă nu le-am oferi

nici măcar șansa să facă o medicină apropiată cât de cât de medicina occidentală și de medicina actuală care se practică pe plan internațional, atunci, în mod sigur, le-am oferi un motiv în plus să plece. Deci, din toate motivele pe care am încercat să le expun, care țin și de tradiția școlii românești, și de motivarea tinerei generații, încercarea de a le oferi acestor tineri posibilitatea de a face o medicină avansată aici, în România, și sfârșind, repet, cu interesele bolnavilor, care trebuie, de altfel, puse pe primul plan și care, așa cum spuneam, nu trebuie să le ia o șansă pe care în mod normal ar trebui să o aibă în ziua de azi, toate astea fac ca, după părerea mea, medicina să fie privită în tot ansamblul ei de la procedeele minore până la cele de vârf și să încercăm să acoperim toată această gamă de procedee. Sigur că, fixând o anumită ierarhie de priorități, depunând eforturi financiare foarte mari – și eu pot să vă spun că în problemele transplantului de ficat care s-a făcut, noi am beneficiat de foarte multe cofinanțări. Au fost clinici din străinătate care ne-au ajutat cu diverse medicamente, cu diverse soluții de preservare, au fost firme de medicamente care ne-au ajutat, au fost firme de medicamente publice sau firme private care ne-au ajutat – e un efort de care, atunci când am început tot acest program în care ne-am angajat, am știut că ne vom confrunta cu el.

Ca atare, fără să simplificăm lucrurile, fără să negăm că finanțarea unor asemenea procedee este o problemă dificilă, totuși, categoric îmi mențin părerea că asemenea procedee trebuie să rămână în arsenalul terapeutic al medicinei românești, pentru bolnavii din România.

- **Când s-a realizat primul transplant de ficat din România?**

- Primul transplant de ficat din România s-a

Neputința dătorului de zile de viață, de a fi prezent la înmormântări

realizat pe 21 iunie 1997, în Spitalul Fundeni. Din păcate, pacientul nu a supraviețuit decât două zile acelei operații și a decedat pentru o insuficiență multiplă de organe.

- **Dar primul caz reușit?**

- În aprilie, pe 15 aprilie 2000.

- **Pacientul este bine?**

- Pacientul este și astăzi, acasă, într-o condiție bună, și-a reluat profesia și se simte foarte bine.

CÂTA PUTERE REALĂ AVEM SĂ NE PLĂTIM SĂNĂTATEA

- **Pentru că sunteți nu numai un specialist în medicină, ci sunteți acum și un factor de decizie în Ministerul Sănătății, spuneți-ne, în plan statistic, față de perioadele trecute, cât costă astăzi sănătatea pentru un om de rând și care sunt astăzi sumele alocate pentru sănătate față de perioadele anterioare?**

- O dată cu apariția Casei Naționale de Asigurări, după părerea mea s-a făcut un progres semnificativ. Noi am plecat în 1990 cu un buget pe undeva cu puțin mai mult de 10 dolari pe cap de locuitor și, iată, am ajuns acum la 60 de dolari. Indiscutabil, este un progres. De asemenea, modul în care au fost colectați banii de către Casa Națională de Asigurări s-a dovedit surprinzător de eficient. Este unul din puținele fonduri, în momentul de față, de solidaritate, care a fost colectat atât cât și-a propus, chiar puțin peste așteptări. Ca atare, fără să vorbim de condiții de lux, așa mai menționa un lucru: raportat la Produsul Intern Brut (pentru că aceea de fapt e momentul adevărului, noi nu putem pretinde jumătate din PIB pentru sănătate, chiar dacă asta ne-ar apropia poate de Slovenia sau Italia, ca și cheltuieli pe cap de locuitor, dar asta ar da peste cap toată economia națională), noi în sănătate, trebuie, să admitem un procent rezonabil din PIB care să fie alocat sănătății și pentru prima oară în acest an, acest procent atinge o limită rezonabilă. Din estimările făcute, este pentru prima oară când depășește 4%.

- **E adevărat că avem azi 60 de dolari față de 10 – în 1990. Dar asta s-a întâmplat concomitent cu creșterea exagerată a prețului medicamentelor. Puterea reală de a plăti sănătatea a crescut sau a scăzut, față de acum 10 ani?**

- E foarte greu să vă spun, pentru că aici trebuie făcute niște calcule de-o exactitate și de-o complexitate

Un membru PNȚCD, prof.dr. Irinel Popescu

OAMENI CU OPȚIUNI AU ACEEAȘI ȘI ACEEAȘI SUPRAVIEȚUIREA

mare. Aproximativ, după părerea mea, a crescut. Lăsând la o parte sincopa produsă în acest an, datorită reținerii la bugetul de stat a unui fond important din suma destinată Asigurărilor de Sănătate și, de asemenea, datorată și adoptării tardive a Legii Bugetului, în rest, în ultimii ani, s-a constatat că spitalele dispun de materiale mai bune, de medicamente mai multe și, deci, în general, de condiții mai bune pentru îngrijirea bolnavilor. Dar, așa cum spuneam, în realitate, finanțarea sănătății reflectă puterea economiei românești și cred că lucrul cel mai important pe care aș dori să-l menționez este că, repet, pentru prima oară, procentul din PIB alocat sănătății a depășit 4%. Evident, sunt țări în care e 7-8%, 10%, media europeană e undeva pe la 8%. Mai întâi că nu e posibil o creștere bruscă. Toate țările care au ajuns la asemenea medii au crescut încet-încet procentul alocat

dar ele sunt colectate prin mecanisme diferite și au această destinație specială de la bun început.

- **Suntem cu puțin înaintea unui moment electoral important. Alegerile generale din noiembrie 2000. Ce face omul politic, membru al P.N.Ț.C.D. Irinel Popescu în această perioadă, vizavi de proiectele începute, de ceea ce se derulează și de ceea ce ar trebui făcut în continuare.**

- În 1997, Convenția Democratică, atunci când a venit la putere, a preluat niște programe deja începute de guvernul anterior. Aceste programe, cele mai multe, au fost continuate. Poate că unele dintre ele nu concordau cu viziunile politice ale Convenției și au mai fost ajustate, în concordanță cu aceste viziuni. Dar au fost modificări minore. Cea mai mare parte dintre ele au fost, pur și simplu, continuate ca atare: programele cu Banca

Mondială, programul de infor-maizare etc. Ceea ce sper eu de la guvernul următor, indiferent care va fi acesta, este să preia programele începute de noi și să ducă reforma mai departe. După cum știți, se spune în momentul de față că reforma s-a oprit la poarta spitalelor, lucru cu care sunt perfect de acord. În cei patru ani de guvernare ai C.D.R., după mine, au fost și destule realizări, au fost și multe lucruri care nu au fost duse până la capăt, din motive obiective sau subiective. Ele, cred eu, trebuie continuate de o manieră constructivă, așa încât guvernul viitor să preia ce s-a făcut bine

Transplantul de ficat?

Irinel Popescu, născut la Filiași - Dolj

în această perioadă, să ducă mai departe și să schimbe lucrurile care nu concordă cu viziunile politice, în cazul în care aceste viziuni vor fi altele și să le restructureze de maniera pe care o crede de cuviință.

Sănătatea prin metode alternative? Ca om, mă bucură orice caz salvat.

- **Ce părere aveți, ca specialist în medicină clasică, de realizările indubitabile ale practicanților de metode alternative. Nu vorbesc de șarlatani, care sunt peste tot, ci de cei care obțin vindecări spectaculoase printr-o medicină neclasică, apelând la bioenergie, la dieta naturistă. Cum priviți aceste fenomene reale care nu pot fi negate?**

- Există o medicină alternativă care este aproape la fel de bine codificată ca și medicina clasică. Pentru domeniile care fac parte din această medicină alternativă am respect și uneori chiar recomand pacienților mei tratamente homeopate, de exemplu, sau tratamente prin acupunctură. De aici încolo, există o serie de domenii care, întâi, nu fac parte din medicina alternativă...

- **...din sănătatea obținută cu metode alternative...**

- ...Da, dacă ajungem în această sferă, aș vrea să vă spun că mă bucură orice caz izolat. Mi s-au relatat și mie. Chiar astăzi, domnul ministru al Sănătății, Hajdu Gabor, povestea de cazul unui copil cu osteosarcom, operat de două ori, un copil de origine maghiară, tratat cu citostatice în Ungaria și trimis acasă să moară și care s-a vindecat cu un tratament pe baza unui preparat din turbă. Partea proastă cu astfel de tratamente este că ele nu pot fi reproduse pe loturi mari și aici aș vrea să mă înțelegem foarte bine pentru că, mai ales în ce privește cancerul, care este o boală necruțătoare și nemiloasă, noi am fi primii fericiți dacă ar exista metode care să-și dovedească o eficiență uniformă față de această boală cumplită. Deci, repet, de aici încolo, mă bucur pentru orice caz izolat și nici nu mai îmi pun întrebări dacă cu un tratament de genul acesta bolnavul s-a vindecat. Sub aspect științific, aici poate invocată și evoluția naturală a bolii, care, uneori, în mod spontan – există cazuri foarte rare de cancer care se vindecă spontan iar argumentația științifică ar trece dincolo de spațiul pe care ni-l putem noi permite în cursul acestei discuții. Inșă, repet, ca om, mă bucur pentru orice caz salvat. Ca doctor, nu pot fi convins decât de un lot mare în care, cu aceeași metodă, pentru aceeași boală, să fie obținut uniform același rezultat.

(Continuare în pag. 21)

POLITICE DIFERITE OPȚIUNE PROFESIONALĂ VOCAȚIE EXCEPȚIONALĂ: PRIN TRANSPLANT

- Andrei Păunescu: Domnule profesor Brădișteanu...

- Șerban Brădișteanu: ... Corectez, sunt doctor ...
- ... aș vrea să ne spuneți cum explicați dumneavoastră fenomenul că, într-o țară ca România, cu atât de puține resurse pentru știință, pentru sănătate, se obțin rezultate excepționale într-un domeniu care are nevoie, poate mai mult decât alte domenii, de resurse, de sprijin? Cum se face performanță, cum faceți dumneavoastră înșivă aceasta, când situația economică a țării este, azi, aceea pe care o cunoaștem?

- În primul rând, medicina românească este o medicină de tradiție și a creat mereu vârfuri în ceea ce privește profesionalismul, fie că s-au dezvoltat în țară, fie că s-au dezvoltat dincolo de granițe. O parte au revenit, o parte au rămas acolo, dar cert este că, din punct de vedere cerebral, specialiștii au evoluat și au făcut-o în totală discordanță cu dotarea care era în țară înainte și, în foarte multe domenii sau în foarte multe zone ale medicinei, și actualmente, rămasă mult în urmă. S-a mers în ultimii ani, aș spune, pe o politică dublă. Pe de o parte, s-a încercat să se asigure o protecție socială, cât a fost permis de către buget și de resurse, prin care s-a încercat să avem un număr cât mai mare de bolnavi acoperiți cu medicamente și servicii sanitare și, în același timp, s-au dezvoltat câteva domenii medicale de vârf, pentru a nu rămâne o țară cu o medicină amputată, în care să avem numai nivelul de jos de profilaxie și tratament minor, să nu avem posibilitatea de a rezolva în țară și niște cazuri de excepție. Pe de o parte, trebuiau rezolvați niște oameni, pe de altă parte, trebuia creată baza pentru viitor, când, sperăm că vor fi resurse și se va putea aloca mai mult din buget pentru sănătate. Iar baza medicală a fost dezvoltată în câteva centre, realizându-se câteva vârfuri de dotare. A fost politica Centrelor de Excelență, după aceea a fost politica Centrelor de Transplant, a Centrelor de Cardiologie, care a fost susținută atât de guvernele care au trecut, cât și de guvernele actuale. Și o porțiune din bugetul sănătății a fost investită în dotarea acestor centre. Multe? Puține? Sigur, veți spune că sunt puține. Sunt puține față de numărul de locuitori, față de numărul de cazuri de îmbolnăvire, dar acestea au fost posibile din buget. Iată o explicație a dezvoltării, iată o explicație a câtorva intervenții de excepție care au fost făcute în țară. Deci, operațiile nu s-au făcut în niște laboratoare neutilitate, doar cu inteligență sclipitoare, ci s-au făcut în niște centre utile, sigur, în care au fost niște oameni pregătiți pentru a lucra cu aparatele și pentru a stăpâni tehnicile de care era nevoie la astfel de cazuri.

PREGĂTIREA UNUI INDIVID ȚINE FOARTE MULT DE EL ÎNSUȘI

- Sunt semnale că și generația de medici, de specialiști, care se pregătește acum, va fi la nivelul profesorilor, al marilor specialiști de azi sau de până acum? Este transmisibilă meseria, la cei tineri, de la profesioniștii de 40, 50, 60, 70 de ani?
- Părerea mea personală este că pregătirea unui individ ține foarte mult de el însuși. Ține de condițiile pe care le are și, sigur, dintr-o masă de studenți meritorii, se vor pierde mulți, dar vor fi câțiva care vor fi, poate, peste acele generații. Deschiderea granițelor către Occident, libera mișcare a oamenilor și a informației, literatura mai multă care se găsește în momentul acesta în țară mă fac să fiu optimist și să cred că sunt premise să avem specialiști mai buni decât noi. Intervine și factorul uman. Eu pe factorul uman mă bazez. Acești tineri, din care mulți pleacă în străinătate, o parte rămân acasă, se vor întoarce și de acolo, vor crește și cei de aici și eu cred că, totuși, generația care va fi va putea să facă mai mult decât noi și sper să aibă și condiții mult mai bune. Creierul

mai dezvoltat și condițiile mai bune, asta este speranța mea. Semnale concrete nu pot să vă dau, lucrând într-un domeniu atât de izolat, aș spune, de supraspecializat ...
- ... cum se numește domeniul?

- ... lucrez în chirurgia cardiacă și în transplantul cardiac. Este o râmuriță a medicinei, este o fâșie din medicină.

SĂ NU NE SPRIJINIM INCOMPETENȚA SAU NEREALIZĂRILE PE LIPSA DOTĂRII

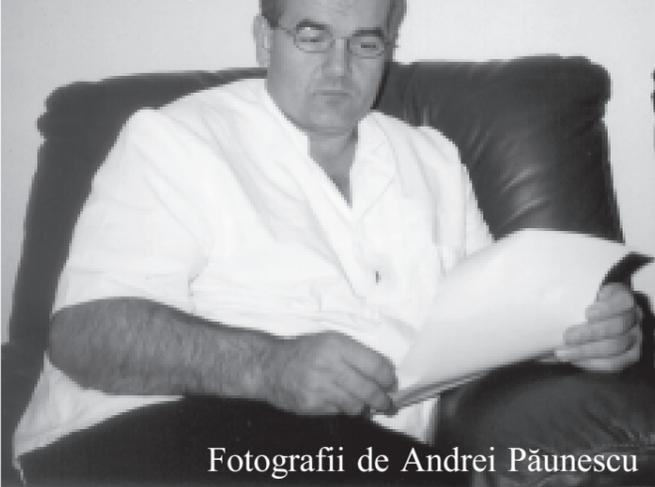
- Dumneavoastră, domnule dr. Șerban Brădișteanu, ați realizat primul transplant de inimă din România.

- Da. Primul transplant de cord făcut în România a

- Răzburarea dv. profesională a fost extraordinară. Ați obținut, la București, într-o secție abia creată, ceea ce trebuia să faceți mai demult la Timișoara, într-o secție mai veche.

- La Timișoara, eram pregătiți pentru transplant încă de atunci (ianuarie 1997), aveam toată partea tehnică realizată și probabil că l-am fi făcut acolo. Am venit la București cu o parte din echipă. Interesant e că echipa cu care lucrasem acolo, practic, a părăsit Centrul o dată cu mine și toți sunt împărțiți prin diferite zone ale lumii. Nu e vorba de o răzburare profesională, ci de o întârziere a acestei metode, este vorba de o serie de oameni care nu au mai beneficiat de prestația mea chirurgicală. A trebuit să plec și să operez prin străinătate, să fac tot felul de alte lucruri, în loc să stau în țara mea și să lucrez, ceea ce puteam să fac de mult, să fi plecat în străinătate să operez,

Transplantul de inimă? Șerban Brădișteanu, născut la Sadova - Dolj

Fotografii de Andrei Păunescu

Omul care avea să realizeze, în 2000, primul transplant de inimă din România fusese dat afară în 1997 de ministrul CDR al sănătății

fosť făcut în acest spital (Spitalul de Urgență), în condițiile pe care le vedeți. Vreau să vă spun că, în momentul în care s-a făcut aici primul transplant de inimă, în țară erau centre mai bine utilitate, mai bine dotate, mai bine finanțate decât Spitalul de Urgență. Și iacătă că omul, echipa noastră a acestui spital, poate prin profesionalism și abnegație, a făcut mai mult decât dotarea pe care a avut-o. Să nu ne sprijinim incompetența sau nerealizările pe lipsa dotării, că nu este adevărat.

- De când sunteți în București? Este cunoscut faptul că ați avut, nu cu mult timp în urmă, un accident biografic în carieră.

- Culmea este că sunt în București, angajat în Spitalul de Urgență, din februarie 1999, iar când m-am angajat, nu exista Secția de Chirurgie Cardiacă a acestui spital și, la un interval de opt luni de zile, realizăm transplantul de cord, pe care nu-l realizase nici un alt centru superdotat de chirurgie cardiacă din țară.

- Asta după ce abia avuseseti gustul amar al invidioșilor care vă loviseră. Ce s-a întâmplat?

- Da, este adevărat, am plecat din Târgu Mureș la Timișoara, unde am avut ghinionul ca rectorul facultății și ministrul sănătății, imediat după instalarea Convenției Democratice, să dorească foarte mult postul meu de director al Centrului de Cardiologie din Timișoara și să mă destituie, bineînțeles. Și nu e vorba că m-a destituit din funcția de director al Centrului, fapt pe care pot să-l înțeleg, dar m-a destituit din funcția de șef de Clinică de Chirurgie Cardiacă, ambele funcții fiind obținute prin concurs, și era vorba de concurs profesional cu probă operatorie ca medic primar, șef de clinică de Chirurgie Cardiacă. Și, totuși, el mă destituie, ba, mai mult, îmi ia și posibilitatea să operez, îmi ia posibilitatea să fiu chirurg, încercând să mă depositeze, pur și simplu, la Iași, culmea, pe aceeași funcție de șef de Secție de Chirurgie Cardiacă, inexistentă acolo. Cu alte cuvinte, la Timișoara nu eram bun să operez, dar în Moldova eram foarte bun să operez....

- ... să faceți și acolo inițierea. Când s-au întâmplat toate acestea?

- Undeva, în 1997, în 24 ianuarie cred.

- Foarte repede, cred că a fost una dintre primele măsuri luate de ministrul sănătății, proaspăt numit.

- Da, unul dintre primele lui ordine a fost destituirea mea. A trimis o comisie fantomă la Timișoara, să mă destituie. Profesorul Brukner mi-a și mărturisit cu regret că a fost obligat să participe la această comisie și să-și pună o semnătură acolo. Pe undeva, am luat-o ca o scuză din partea lui și, ulterior, ca o încercare de reparare, cât a fost ministru, dar n-a apucat să fie mult.

dar am preferat să stau aici.

- Acum câteva zile, când v-am sunat, erați plecat, tocmai vă pregăteați să reveniți în România.

- Da, eram la un Congres de Chirurgie Cardiacă la Frankfurt, unde erau foarte mulți chirurși din țară și de-asta spun că foarte mulți tineri participă, învață, văd cărți, văd metode noi, participă la congrese, schimburi de experiență, deci eu cred că medicina noastră va merge înainte și va merge foarte repede înainte.

- Se întorc mulți din cei care pleacă să studieze sau din cei care prind câte un post în străinătate?
- Vreau să spun că, dacă din 10 se întorc 2, este suficient și este un mare câștig pentru țară.

- Câți ani aveți, domnule doctor?

- 49.

- De unde sunteți, unde vă sunt originile?

- Sunt născut în Sadova-Dolj, dar copilăria și toată adolescența mi le-am petrecut la Târgu Jiu, în Gorj, unde am făcut liceul și unde am început, practic, și medicina, în ghilimele, de fapt practica chirurgicală, întrucât tatăl meu era chirurg acolo.

- Sigur că transplantul acesta de inimă în premieră este deja istorie și este cea mai mare reușită a dumneavoastră. Înainte de transplantul de cord, care a fost momentul cel mai frumos al carierei dumneavoastră?

- Fără discuție, am un moment de referință al carierei mele și acesta este cazul profesorului Vlaicu de la Cluj, care fusese operat pe cord deschis și a făcut o complicație foarte gravă, un anevrism de aortă rupt. L-am operat în condiții de urgență și a fost primul caz cu oprire circulatorie totală, cu o răcire la 15 grade și care a evoluat foarte bine. Din fericire, și astăzi trăiește și predă la Universitatea din Oradea. Pe atunci, era profesorul Clinicii Medicale din Cluj și a fost cazul de cotitură care a atras atenția lumii medicale din acea vreme că, totuși, eu reprezint ceva. Cazul fusese, înainte, operat de altă echipă și am intrat pentru această urgență în absența profesorului Deac, care nu era la Târgu Mureș, ci la București, cu ceva probleme, și a trebuit să rezolv un caz care, practic, ar fi fost de competența unui profesor. Toată lumea a rămas mirată că, uite, există și altcineva care poate să opereze așa ceva. De atunci, aș spune eu că mi-am modificat traiectoria.

MEDICINA NECLASICĂ? NU POT DECĂT SĂ ACCEPT LUCRURILE POZITIVE PE CARE LE FAC ALȚII

- Domnule doctor, cum priviți dumneavoastră, ca mare specialist în medicina clasică,

rezultatele excelente care se obțin în medicina neclasică, alternativă, prin bioenergie, tratamente naturiste și alte metode?

- Sincer vorbind, nu am o pregătire în această direcție, dar nu pot să neg, nu am argumente științifice cu care să neg rezultatele unei astfel de medicine. Nu pot decât să accept lucrurile pozitive pe care le fac alții, poate cu mijloace neclasice, în sensul că nu ne sunt nouă clasice și nu suntem noi pregătiți să le percepem drept clasice. Singurul lucru pe care aș vrea să-l subliniez este că, în afară de rezultatele acestor oameni, meritorii, pozitive, mai există și o altă categorie de fapte ale unora care au făcut mai mult rău acestei medicine, prin șarlatanie, de care trebuie să ne disociem clar. Dar este o diferență între șarlatanie și medicina neclasică sau metodele neclasice nouă, repet, pentru că noi nu suntem pregătiți în această direcție. Nu înseamnă că trebuie negate aceste rezultate și metode, că nu trebuie acceptată evidența unei vindecări care mie îmi scapă, pe care eu nu pot s-o explic prin niște argumente științifice, nu înseamnă că ea nu există și nu înseamnă că nu e cineva mai dotat ca mine sau mai informat decât mine, care poate explica. Deci nu pot să neg aceasta. Nu sunt împotriva acestor metode și nu pot să le neg.

- E un punct de vedere foarte deschis, generos și foarte onest. Sunt oameni care, făcându-și meseria într-un anumit fel, nu admit nimic, decât ceea ce stăpânesc ei.

- Da.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL PARTICULAR – O CONCURENȚĂ DE TEMUT PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE STAT

- Ce părere aveți despre învățământul particular din România, care este tot mai dinamic în ultimul timp, care dă rezultate bune și care, desigur, ca orice sistem nou, creează și situații discutabile, sincope?

- Învățământul particular este, fără discuție, o alternativă. Singurul lucru, repet, este că el trebuie făcut cu onestitate, cu profesionalism și s-ar putea să fie o concurență de temut pentru învățământul de stat, cu aceste condiții: onestitate și profesionalism, în ceea ce privește pregătirea studenților. Mi-ar fi plăcut și mie să fiu absolventul unui colegiu privat dintr-o oarecare țară. Bănuiesc că nici acolo, în învățământul privat, nu au pornit toate, de la început, la un nivel foarte ridicat, pentru că nu au fost, poate, nici cadrele didactice suficiente la început, nu au fost nici mijloacele materiale, dar, văzând că este o alternativă, el se poate dezvolta pe parcurs.

ESTE O DIFERENȚĂ ESENȚIALĂ ÎNTE VASELE NOASTRE ȘI VASELE OCIDENTALILOR

- Ați vorbit mai devreme de un moment foarte fericit al carierei dumneavoastră. A existat și un moment de mare durere, de neîmplinire al doctorului Brădișteanu?

- Cel mai mare moment de durere a fost atunci când m-au destituit de la Timișoara, când am văzut că nu mai pot să operez, când, practic, mi se interzisese accesul la omul bolnav, la sala de operație. Acela cred că a fost cel mai dureros moment al vieții și carierei mele.

- În România, față de țările occidentale, unde există mai multă grijă față de sănătate, care este ponderea bolnavilor, raportat la totalul populației, în specialitatea dumneavoastră? Există la noi mai mulți bolnavi decât în țările civilizate?

- Sigur că da. Sunt mai mulți, există o patologie mai variată și, din păcate, o patologie care denotă, pe de o parte, o profilaxie primară prost făcută în copilărie, mă refer la bolile reumatice și, de aici, bolile valvulare, care sunt o consecință a afecțiunilor reumatice, și o altă mare categorie de bolnavi existenți la noi, bolnavii coronarieni, care reflectă stresul și nutriția dezechilibrată din țara noastră și din țările noastre (sud-est europene), în general, pentru că nu au fost aceleași condiții, nici de urmărire, nici de alimentație, nici de activitate.

- Tot mai mulți analiști și cercetători de azi, adversari ai chimizării, cu motivație științifică, spun că neșansa noastră de a trăi într-o țară săracă, unde nutriția și tratamentele au rămas în urmă, s-a transformat în șansa de a nu fi bombardat populația cu chimicale, cum s-a întâmplat în Occident după război. Mai pe scurt, că sărăcia ne-a fost un fel de scut împotriva alimentației sintetice, care, s-a dovedit că atacă fibra intimă a organismului uman. Unde este adevărul?

- N-aș putea să vă spun despre fibra intimă a organismului uman, dar aș putea să vă spun despre vasele și coronarele românilor, care sunt deplorabile, în comparație cu coronarele și cu vasele germanilor, americanilor sau francezilor pe care le-am văzut. La noi, predomină vasele mici, cu multe obstrucții, cu pereții îngroșați, chiar și la tineri, pe când la ei, cardiopatia coronariană apare, de obicei, la vârste mult mai avansate, pe niște vase bune, este un aderom singular, deci o altă patologie. Sigur că nu pot să spun acest lucru, bazându-mă pe niște statistici foarte mari, de zeci de mii de cazuri, ca să trag o concluzie semnificativ statistică, dar, cel puțin aparent, la ce am întâlnit în sala de operație, în cazurile operate în Franța, față de operațiile din România, este o diferență esențială între vasele noastre și vasele lor. Însă cum vor fi peste 20 de ani vasele în România și cum vor fi peste 20 de ani vasele în Franța, ca să putem judeca clar influența sinteticului asupra peretelui vascular, o să vedem.

(Continuare în pag. 21)

GENERDASELE NOASTRE GUVERNE CARE NE ÎNDATOREAZĂ PERMANENT

De puține ori în istorie, un guvern al unei țări a făcut eforturile, pe care guvernele bucureștene ale ultimilor ani le-au întreprins, cu geniu, cu sârguință și cu succes, pentru a îndatora cât mai vartos țara lor. A lor în sens posesiv, dar și pentru că a altor guverne nu e. Și este vorba nu numai despre banii, luați împrumut de la alții, ca să fie plătiți cu dobânzi aproape artistice, în dimensiunea lor parabolică, de către urmași, bani care nu au folosit aproape la nimic, ci și despre căutarea, cu tot dinadinsul, pretutindeni în lume, a unor indivizi și a unor instituții care să fie obligate să considere că poporul român, prin statul român, le e de ani și ani dator și trebuie să-și achite urgent datoriile. Iar acolo unde aceste datorii n-au existat, nici în vis, guvernele de pe Colentina au știut să le inventeze. Strașnice guverne, acestea de la București, iubitoare de popoare, mai mult chiar decât iubitoare de propriul popor. **Misionare**, dacă nu chiar **comisionare**, executivele din Piața Victoriei. Piața victoriei lor asupra propriului popor.

Nu a călătorit ministru al acestor guverne, în vreo capitală străină, să nu obțină de acolo o cerere de restituire, a unor bunuri, a unor valori, a unor datorii ale României, către respectiva capitală. În fond, ce aștepta poporul român, dacă nu să fie dator? Ce a dorit fiecare român, când n-a mai putut și a ieșit în stradă, decât să devină dator? Dator tuturor și pentru totdeauna. **Acesta e visul de veacuri al României umile: să tot plătească și să nu i se recunoască nici o plată.** De ce, altfel, ar fi muncit din greu acest popor, dacă nu pentru a fi jupuit și suprajupuit, adesea chiar și subjuguit, de guvernele sale, hotărâte să se facă necesare și simpatice altor guverne din străinătate, recunoscând datorii care există și, mai ales, datorii care nu există, ale poporului român, către popoarele lor și la Stockholm, și la Berlin, și la Tel Aviv, și la Moscova, și la Washington, și la Paris, și la Budapesta, și la Roma, și la Cairo, și la Sofia, și la Haga, și la Ankara, și la Londra, și la Kiev, și la Oala-Bi-Di, și pretutindeni, ca să nu ne tihnească niciodată, să tot avem de dat și să nu aibă nimeni să ne dea?

Am plătit, de-a lungul timpului, grele datorii de război, acum trebuie să plătim, probabil, și, la fel de grele, datorii de pace. Pace la care am contribuit, și noi (uneori decisiv), dar ce mai contează faptele?

În realitate, cu ce se poate ocupa un guvern sănătos decât cu îndatorarea pe toate căile, a poporului său? Poporul trebuie să devină, nu o creație, ci o creanță ieftină a guvernului său. Poporul trebuie să se bucure de această caldă relație cu lumea: îndatorarea lui permanentă. Pluriîndatorarea. Familia victimei trebuie obligată să plătească, să deconteze, s-ar putea zice, opera obositoare a călăului, precum și dobânzile aferente, pentru anii în care victima a ezitat să-și plătească ratele. E o logică în toate și e o dreptate. Conform acestei logici și acestei dreptăți, datoriile reale ale altora față de noi nici nu trebuie ținute minte.

Noi suntem mereu vinovați. Noi suntem mereu datori. Noi suntem mereu debitori. S-a dovedit, în anii mai vechi, că diverse companii de extracție a petrolului și chiar țări mari, ca SUA, datorează României, pentru că datorează savantului român Ion Basgan, miliarde de dolari, pentru că au folosit și folosesc metoda sa brevetată și recunoscută, de scoatere a petrolului de la mari adâncimi pe principiul sonicității, descoperit, el însuși, de un alt român, marele Gogu Constantinescu? S-a dovedit. A întreprins vreun guvern român ceva pentru a aduce bani acasă? Bineînțeles că nu a întreprins. De ce ar fi făcut-o? Ca să se îmbuibe poporul român și să nu mai fie dependent de propriul său guvern? Să nu mai fie ascultător față de putere?

Popoarele sătule pot da reacții nedorite la provocările istoriei. Ce garanție de stabilitate în umilință poate prezenta, în fața altor guverne, guvernul unei țări care își câștigă toate drepturile meritate și, în acest context, își plătește corect toate datoriile?

Acestea și încă altele sunt motivele pentru care sunt de dorit guverne care îndatorează poporul lor, tuturor partenerilor de dialog, guverne care, cu obrazul în asfalt, cere iertare altor capitale și negociază în genunchi, poziție în care li se ia și măsura de pardesie, ca să se facă drastice economii la stofă, să nu cheltuiască prea mult din banii contribuabililor iar aceștia să se poată concentra asupra istoriei lui misiuni de a plăti mereu datorii și dobânzi, pe care guvernele bucureștene au grijă să le contracteze, sau dacă nu le contractează să le recunoască mereu, cu altruism planetar.

O, biet popor român, dator la toți și toate,
Tu ai să-ți dai, probabil, și oasele în rate.

ADRIAN PĂUNESCU

Amestecate

• **Nici n-a fost bine dată în funcțiune** (a doua oară) Autostrada București-Pitești, că au început deja să se fure panouri de semnălizare sau reflectorizante, parapete metalice și chiar gardurile de împrejmuire. Ca urmare, suntem, din nou, în situația de a înregistra un record al absurdului: Administrația Națională a Drumurilor a fost nevoită recent să angajeze o societate specializată de pază și supraveghere, care să limiteze, măcar, distrugerile. E de așteptat să se organizeze filtre severe la cele 26 pasaje superioare care leagă localitățile apropiate autostrăzii, pentru că doar pe acolo au acces mașinile agricole sau căruțele. Ce se întâmplă dacă aveam mii de kilometri de autostradă, și nu 115, plus cei 17 de la Cernavodă? Apropos, să nu ne pomenim, într-o dimineață, fără podul lui Saligny.

• **Brăila s-a apropiat, cu un pas**, de China și bine a făcut. Văzând, probabil, că aproape întreaga țară stă degeaba în așteptarea unor semne dinspre Vest, primarul Brăilei, Anton Lungu și alți oficiali locali sau întâlnit cu o delegație guvernamentală din provincia chineză Henan, cu care au semnat un protocol de colaborare în domeniile industriei de celuloză și hârtie, confecțiilor, industriei alimentare și agriculturii. În plus, în vacanțele de vară se pare că se vor organiza tabere de copii români și chinezi în cele două țări. (C. Ș. A.)

• **Vineri 20 octombrie, la Casa Eliad** din București, talentatul cantautor Cristian Buiucă din Reșița și-a lansat, la 40 de ani, primul album individual. Au vorbit sau au cântat mulți dintre reprezentanții de ieri și de azi ai folkului românesc: Doru Stănculescu, Victor Socaciu, Vasile Șeicaru, Tatiana Stepa, Vali Șerban, Adrian Ivanițchi, Dinu

Olărașu, Andrei Păunescu, Vasile Mardare, Zory David și alții. Atâta doar, că producătorul albumului a uitat să vină și casetele au lipsit cu desăvârșire. Cântărețul și-a asumat un risc, neincluzând pe album nici una dintre piesele care l-au făcut cunoscut în ultimii ani, pe care, spune el, le va așeza în al doilea material, în ordine a cronologică firească a creației sale. **Reușita** manifestării se datorează și firmei New Star Foto (Dana Doroftei și Sandu Herța) care a dus mult din greul evenimentului. De altfel, nu e prima oară, când Dana și Sandu pun umărul. O să-i tragem în poză, în curând. (A. A. P.)

PROBE DE UMROR DIN POPOR

Pe o buturugă, la Râioasa

- Ia mai zi-i, nea Gherase, din poveștile tinereților matală.
- Măi băieți. Stăteam pe o buturugă în pădure la Râioasa și răsuceam o țigară de foi.
- Când, nea Gherase?
- Parcă ieri a fost. Când să fie? Încoa, după '89! Cum stăteam eu, așa, hop, apar din pădure șapte haiduci. Șapte pistoale aveau la brâu. Eu – om liniștit de felul meu și nu prea voinic, gândesc: ce să fac? Să dau? Să nu dau? Prea mare nu-s, așa, cam ca băiatul ăsta (arată spre unul de un metru jumate). N-apuc să gândesc prea mult, că se apropie. Unul, mai cu curaj, face un pas în față, direct spre mine, și-mi spune: Fă-te, bre, șeful nostru!

„Țkodița” lui Tinel

Tinel e un băiat care a vrut mult și a putut puțin. Copil alintat, a băsmat de mic și a vorbit, de la început, stălcit. Dar nu stălceală din aceea naturală, din cauză de limbă prea lată, strungăreață sau buză de iepure. Stălceală de șmecherit. Așa că, de-l întrebai cum îl cheamă, Tinel răspundea, pronunțând un „t” atât de stricat, că înțelegeai „Cinel”. Taică-său, om cu stare, se remarcase în anii socialismului, mai ales prin „Skodița” sa, mașină străină, nu?, care, chiar dacă era mai puturoasă ca „Dacia”, i se părea mai bună, doar pentru că venea de peste graniță.

Tinel, de fapt Cinel, era și el, mândru, că familia lui avea „Țkodiță”. Doar că, de la o vreme, puștiul dulce devenise puberul sălbatic, care-și căuta destinul. Când începea Tinel să povestească, colegii se luau de cap: iar, Tinele? Hai, că le știm!

- Stați, bă, că nu știți nimic! Mă duc eu astă vară cu bătrâna și cu babacu la mare. Ne cazăm noi. Le zic: eu stau țingur, înțeles? Gata, Tinele, s-a fé – zice bătrâna. În fine, duc eu bagajul și se face seară. Să n-am parte, dacă nu erau bucăți pe toate aleile, pe toate gardurile, să încremenești. Femei te n-a văzut lumea, m-ați înțeles? Intru fulgerător la ai mei și-i zic lu babacu:

- Dă, bă, cheile de la „Țkodiță”, să fac o tură!
- Nu ți le dau, Tinele, n-ai carnet.

Chețtia ăta m-a țcos din țărîte. Mă apropie de el, să-i ard o carabă: dă, bă, cheile, n-auzi!

El, nu și nu. Mama, de colo, sare:

-Nu da, Tinele în tată-tu, că-i tată-tu. Nu da-n tată-tu că-i tată-tu, Tinele!

Babacu n-are ce face și scoate cheile. Ies eu, nici nu ajung în alee, și agăț o țuedeză marfă.

- Să mori tu?, s-au mirat colegii.

- Să mor eu, beton era țuedeza: blondă, unu – opzaci.

Bag eu 40 la oră – țuedeza nimic! Bag eu 50 – țuedeza nimic! Bag eu – să fiu al dracu! – 60 la oră, țuedeza cică:

- Tinele, ești un șofer desăvârșit.

- Da' ce, știa românește?

- Pe naiba! Nici o boabă!

ANDREI PĂUNESCU

Să ne cunoaștem mai bine pe noi înșine, citind volumul profesorului Aurelian Bondrea

STAREA NAȚIUNII 2000. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

Toată lumea vorbește, majoritatea analiștilor își dau cu părerea despre România de ieri, de azi și de mâine. Din păcate, aproape toate comentariile care apar, în presă, la radio și TV, sunt cuvinte prea rar acoperite de studii aprofundate și, mai ales, comparative, privind situația țării, și în date statistice, și în date comparative în raport cu lumea în care am trăit și trăim.

Cartea profesorului Aurelian Bondrea „Starea națiunii 2000. România încotro?” – volumul I” este o lucrare de excepție, tocmai pentru că oferă cititorului nu numai comentariile, atât de necesare mereu, ci și cifrele care reprezintă, azi și în trecut, România. Sunt luate în analiză, fără părtinire, epoci pe care, fără să le studiem atent, suntem tentați să le catalogăm ca bune sau rele. Și perioada interbelică, și perioada postbelică ne sunt relevate în acest volum, prin adevăruri, dincolo de orice păreri subiective.

Autorul folosește metoda prezentării sintetice, în tabele, a producției, serviciilor, veniturilor, nivelului de trai și a altor parametri, pentru a face mai clare trecutul și prezentul. De exemplu, aflăm, urmărind una dintre statistici, că, azi, România a ajuns la contraperformanța de a regresa la nivelul din anii 1950 (la producția de fire din bumbac), 1975 (la energia electrică), 1951 (la extracția țigieiului), 1973 (la producția de oțel), 1967 (la ciment), 1948 (vagoane de marfă) și, incredibil pentru epoca modernă în care pretindem că ne aflăm, la nivelul anului 1950 în producția de radioreceptoare și radiocasetofoane!

Și asta reprezintă numai o parte infimă a cifrelor și datelor din lucrare.

Efortul de a aduna și de a prezenta materialul este uriaș, pentru că de mult era nevoie ca o asemenea carte să existe. Dacă dorim să ne cunoaștem mai bine, să căutăm și să citim cartea „Starea națiunii 2000. România încotro?” a profesorului Aurelian Bondrea.

A. A. P.

Cu teleguța prin statistici

Foto:
Mara Constantin

OAMENI CU OPȚIUNI POLITICE DIFERITE AU ACEEAȘI OPȚIUNE PROFESIONALĂ: SUPRAVIEȚUIREA PRIN TRANSPLANT

prof.dr. Irinel Popescu

(Urmare din pag.18)

**LUCRĂM CU CAZURI GRELE:
CANCER, INFECȚII GRAVE.
REUȘITELE SUNT ANSAMBLUL.**

- Care a fost cel mai fericit moment al carierei dumneavoastră, cea mai mare realizare, când v-ați simțit împlinit?

- Eu, cel puțin din punct de vedere personal, aș spune că în medicină nu se poate vorbi de așa ceva. Aici, la Fundeni, am fost educați în tradiția unei școli de medicină și de chirurgie grea...

- ... care operează ce fel de afecțiuni, în special?
- Partea oncologică, cancere digestive – circa 60-70%, infecții grave de tip pancreatită acută, peritonită acută, complicații post-operatorii și altele. E vorba de cazuri grele, care au fost trimise aici tocmai datorită dificultății lor, au fost trimise aici de la început sau de complicații survenite în alte servicii care au fost trimise ulterior aici. Așa încât, într-o astfel de situație, inevitabil ne confruntăm cu decese și cu cazuri în fața cărora eforturile noastre sunt zadarnice. Într-o asemenea clinică, tot ceea ce rămâne, ca atitudine psihologică, este duritatea și dificultatea luptei, sentimentul neputinței, uneori, în fața gravității bolilor și neîmplinirea pentru fiecare caz pierdut. Astfel încât satisfacțiile se estompează. Pentru o sută de cazuri salvate, dacă unul singur este pierdut, acela rămâne sentimentul că n-am putut să-l rezolvăm și pe acela mai puternic decât satisfacțiile la care vă referiți. Ori e clar că, în medicină, au mai rămas foarte multe probleme nerezolvate, foarte multe dificultăți cu care ne confruntăm zilnic, pe care nu reușim să le învingem. Cred că asta este dominantă pentru noi.

- Sunteți, prin urmare, ca un părinte care nu se poate bucura de patru copii sănătoși, dacă este bolnav al cincilea. Vă gândiți doar la nereușite și nu puteți remarca și bucuriile, momentele de vârf?

- Nu, nu e vorba de momente de vârf. Reușitele sunt ansamblul. Noi am preluat această clinică de la înaintașii noștri, de la dl. profesor Setlacek mai ales, și părerea mea este că am dus-o înainte. Realizările noastre chirurgicale de astăzi, începând cu chirurgia hepatică de vârf și cu transplantul hepatic înseamnă mai mult decât ce se făcea, când am intrat noi în clinica Fundeni, ca și rezidenți.

- Când?
- În 1980.
- Când sunteți născut?
- În 1953.
- De unde sunteți?
- Din Filași, Dolj.

**DATORIA FAȚĂ DE ÎNAINȚAȘI,
FAȚĂ DE BOLNAVI ȘI FAȚĂ DE VIITOR.**

- Spuneți că tineretul de astăzi migrează în mare parte spre Occident. Probabil că unii se și întorc. Există șansa ca seriile, generațiile de vârf, care azi au 70, 60, 50 de ani să fie continuate de specialiști cu același nivel?

- Este un lucru pentru care luptăm, e una din marile noastre datorii, pe lângă datoria față de bolnavi, pe lângă datoria morală pe care o avem față de înaintașii noștri de a continua tradiția pe care ne-au lăsat-o, la fel, la rândul nostru, avem datoria de a forma o nouă generație care să ne ia locul și care să ducă înainte ceea ce facem noi astăzi.

- Cum este sănătatea românilor în comparație cu sănătatea cetățenilor din țările mai civilizate care alocă mult pentru știință? Asistăm la o disproporție între numărul nostru de bolnavi și numărul de bolnavi din vest, între gravitatea afecțiunilor și a disponibilității de îmbolnăvire?

- Există o disproporție. Nici nu avea cum să nu fie așa, dacă ne raportăm nu numai la cheltuielile lor pentru sănătate, ci și la nivelul de trai dintr-o țară dezvoltată față de cel de la noi. Începând de la creșterea incidenței unor boli sociale, cum ar fi tuberculoza, care cunoaște, din nefericire, o recrudescență și care este strict legată de nivelul de trai și de veniturile populației și ajungând mai departe la unele boli care, la o populație educată și cu anumite resurse materiale ar putea fi depistate precoce, cum ar fi cancerul de col uterin și cancerul de sân. Numai că, la noi, vedeți, bolnavele se duc atât de târziu la medic, fie că nu au timp, fie că e prea mare distanța, deci tot din motive economice, și atunci când se duc este, de cele mai multe ori, prea târziu. Și ajungând în sfârșit, la bolile ca atare, în care rezultatele noastre nu sunt la fel cu cele din Occident, cu unele excepții, poate în unele clinici de vârf și în unele domenii. În altele, sunt și ele în concordanță cu veniturile pe care le avem și cu cheltuielile pentru sănătate. Pentru că, la un caz complex – aici fac o mică paranteză și o mică divagație. De multe ori, în cazurile de terapie intensivă, pe vremea când nu circulase încă în Occident, m-am întreat care este clu-ul, care este acel factor care nouă ne scapă și datorită căruia bolnavii în Occident supraviețuiau și la noi - nu. După ce am ajuns acolo, m-am convins că nu este un singur clu, un miracol, pe care noi nu-l știm și ei îl știu. Toate detaliile sunt importante, începând de la condițiile de spitalizare, de la condițiile de îngrijire și terminând cu toată gama de medicamente necesare. Dacă, la un moment dat, unul lipsește sau unul astăzi nu e și ne vine numai mâine, sau nu avem doza care ne trebuie și așa mai departe, ei bine, din aceste motive, aparent minore, rezultă clar o diferență în rezultate. De aici, media de vârstă a populației României este mai scăzută, după cum se știe, în primul rând, datorită factorilor socio-economici, dar sigur că și partea medicală are o anumită răspundere. În al doilea rând, rezultatele noastre terapeutice nu sunt la nivelul celor din Occident. Școala românească de medicină face eforturi deosebite și cu multă abnegație pentru a se apropia, cel puțin, de Occident. Avem șansa că știm de ce să ne apropiem, avem un reper. Însă, așteptăm foarte multe

de la economia națională, pentru că numai ea ne poate oferi mijloacele cu care să și putem să ajungem la nivelul rezultatelor din Occident.

ORICE MONEDĂ ARE DOUĂ FEȚE

- Se vorbește acum, mai ales în țările din Vest de fenomenul nefast de după război, prin care, prin chimizare și sintetizare a alimentației și tratamentelor, omului i-a fost deteriorată o parte a fibrei subtile. Neșansa noastră, de a nu fi avut bani pentru a fi în pas cu moda chimizării a fost și șansa de a rămâne cu un organism mai curat?

- Da, se știe că sunt zone în Africa unde cancerul de colon, de exemplu, este aproape necunoscut. Dar, sigur, acolo SIDA e în floare, alte boli ale mizeriei sunt în floare. După cum știți, orice monedă are două fețe și orice față are și reversul. Dar nu cred că trebuie să ne bazăm pe asta. Eu nu zic să ne contaminăm de bolile civilizației, că n-ar fi bine, însă trebuie să tindem către un nivel de trai care să ne permită și nouă să ne apropiem de Europa și să ne integram în Europa.

- În afară de medic specialist, de om politic, sunteți, domnule Irinel Popescu, și profesor. Cum priviți dezvoltarea învățământului particular în România acestor ani?

- Dezvoltarea învățământului particular are și fațete bune și fațete mai puțin bune. Eu am venit după 3 ani de specializare în Statele Unite cu foarte mult respect pentru învățământul particular. Acolo, învățământul particular e foarte bine cotate, e cel mai bine cotate. Am remarcat, însă, că, din păcate, la noi, realitățile sunt puțin diferite și, fără să ajungem neapărat la recente fațete nefaste ale învățământului particular, legate de diplome acordate cu multă ușurință, totuși, e posibil ca o perioadă încă bună de timp, de aici înainte, învățământul particular să rămână mult în urma celui de stat. Nu cred că actualele condiții din România vor permite o schimbare rapidă a raportului între calitatea învățământului particular și a celui de stat.

- În ultima perioadă se fac cercetări, se obțin rezultate de excepție în genetică. Credeți că există o graniță, o limită a cercetării, dincolo de care e periculos să se amestece știința în subtilitatea genetică a organismului?

- La subtilitatea genetică, în sens pozitiv, nu cred că ar trebui să existe limite în cercetare. După cum știți, a fost o decizie epocală ca recent descifratul cod genetic să fie pus la dispoziția tuturor savanților, să nu fie patentat. Ca atare, cercetările e de așteptat să conducă la rezultate benefice pentru omenire, la vindecarea unor boli, la potențarea efectului medicamentelor, la stabilirea unor indicații și a unui dozaj mai bun și așa mai departe. Ceea ce trece dincolo de aceste granițe și ceea ce a fost condamnat, deocamdată, de biserică și de o bună parte a lumii de știință sunt lucruri de tipul clonării, care tind să folosească genetica în scopuri al căror rezultat final nu ne este clar și care riscă să scape de sub control, însuși viitorului rasei umane, al speciei umane.

- Cum se poate manifesta această ipoteză terifiantă, crearea unei ființe, a unei inteligențe care să ni se opună?

- Așa cum vă spuneam, poate tocmai neclaritatea rezultatului este cea care ar trebui să ne rețină din start să ne aventurăm pe astfel de căi pentru că după aceea va fi prea târziu. Ce se poate întâmpla e greu de prevăzut. S-a pus problema clonării unor indivizi care nu au adus nimic bun pe această planetă, din contră, și a scăpării de sub control a unui astfel de proces. Mai mult de atât, eu cred că lumea, așa cum a fost ea creată și specia umană trebuie lăsată să-și trăiască viața în limitele în care au fost create și un grad de intervenție artificială prea mare cred că ar răsturna însuși sensul existenței umane.

VIATA PROFILACTICĂ

- Ce trebuie să facem noi, pacienții sau posibili pacienți ca să nu ajungem la dumneavoastră, să nu avem, nu-i așa?, șansa de a ne fi doctor domnul Irinel Popescu. Care sunt cele mai importante coordonate ale mult discutatului trai echilibrat?

- Sunt lucruri simple, care țin de modul de viață. Sunt țări care popularizează mult acest stil de viață profilactică în care cumpărarea e pe primul plan. Cumpărarea se referă în primul rând la viicii, cum ar fi alcoolul sau fumatul, se referă apoi la diferite obiceiuri alimentare, la stres, atât cât poate fi el evitat în viața contemporană care e ea însăși un stres continuu, și, de la o vârstă, se referă la acele controale periodice, care, prin mijloace simple, măsurarea tensiunii arteriale, dozarea colesterolului în sânge, a glicemiei din când în când, pot să depisteze precoce și să stăpânească o serie de boli care, altfel, avansează și sunt depistate într-un stadiu tardiv. Deci, începând de la un mod de viață echilibrat și până la controalele acestea periodice, cam așa este clu-ul. În Occident, foarte multe țări pun accentul pe exercițiile fizice. După cum știți, în America, zeci de oameni, sute de oameni alegărilor prin parcuri, pe străzi, pentru a se menține în formă, pentru a-și regla mai bine constanțele biologice și pentru a preveni o serie de boli, în primul rând cardiovasculare, care în România, din păcate, continuă să fie inamicul public numărul 1.

**SĂ NU NE BAZĂM PE EXCEPȚII,
CI PE REGULI**

- Care credeți că este raportul între ereditate și tratament? Se cunosc cazuri de mari grijulii, precauți mereu cu sănătatea lor, care se îmbolnăvesc sau mor prematur, în vreme ce atâția vicioși notorii ajung la adânci bătrâneți, bine mersi.

- Vă dau același răspuns ca și în cazul metodelor, altele decât cele medicale de tratament. Din păcate, regulile se confirmă. Cei de care vorbiți dumneavoastră sunt excepții și nu trebuie să ne bazăm pe excepții, ci pe

reguli. Am văzut și eu fumători pasionați, care au trăit și încă trăiesc până la vârste înaintate, dar în același timp am văzut murind de cancer pulmonar oameni tineri care erau fumători de 2 pachete de țigări pe zi. Din păcate, regula rămâne regula, iar excepțiile rămân excepții...

- Nu vă întreb din punctul meu de vedere, sunt nefumător și abia v-am refuzat când m-ați servit, amabil, cu o țigară...

- S-ar putea ca la un moment dat, să se identifice o genă sau mai multe gene care protejează împotriva fumatului și acei oameni să știe că pot să fumeze până la o sută de ani și nu vor face cancer pulmonar. Există o bază ereditară și descifrarea codului genetic creează premisele ca baza aceasta să fie folosită pentru a atenționa unii oameni asupra pericolului care-i pasc și, din contră, pentru a-i liniști pe alții că nu sunt expuși unor astfel de pericole.

- În iarnă, unde vă vom găsi? Treceți, doar, printr-un moment electoral. Candidați, sunteți interesat în continuare de cariera politică sau rămâneți doar un profesionist al sănătății concrete?

- Convenția Democrată m-a solicitat să candidez pe listele de Senat la București și am s-o fac în spiritul deplinei responsabilități a unui asemenea demers.

- Vă mulțumim și sperăm să aveți cât mai multe cazuri reușite, din cele cu care vi se adresează oamenii. Noi am vrea să nu mai existe deloc bolnavi.

- Eu sunt primul care mi-aș dori acest lucru. Într-un fel, și pentru noi ar fi, poate, o viață mai liniștită, poate că ne-am găsi alte ocupații unii dintre noi...

- Ce alte preocupări aveți în afară de medicină și politică?

- Lecturile, mai ales cele cu caracter istoric, călătoriile, iar, dacă într-o zi s-ar descoperi leacul tuturor bolilor de pe pământ, eu vă asigur că aș fi primul și cel mai fericit dintre pământeni și a doua zi m-aș recalifica într-o meserie care să-mi permită să trăiesc mai departe.

- Care ar fi aceea?

**ÎN AȘTEPTAREA INTERVIURILOR
INTELIGENTE**

- Nu știu, poate ziaristică, publicistică, la fel ca dumneavoastră sau orice altceva. În anii '60 erau în revista „România literară” acele celebre interviuri ale poetului Adrian Păunescu și un singur lucru îmi aduc aminte: unul dintre intervievați, care era o personalitate remarcabilă a culturii române, spunea că aștepta de mult să fie solicitat pentru un astfel de interviu, aștepta de mult întrebările inteligente, care să-i permită să spună tot ceea ce are de spus și să-și exprime propria lui personalitate, pentru că e foarte important când

dr. Șerban Brădișteanu

(Urmare din pag.19)

**TRAIUL ECHILIBRAT ȘI
METABOLISMUL EREDITAR**

- Ce trebuie să facă, în linii absolute generale, și copiii, și tinerii, și bătrânii, ca să nu ajungă pacienții doctorului Brădișteanu sau ai colegilor domniei sale?

- Să ducă o viață echilibrată, să aibă un medic de familie care să le facă controale periodice și competente...

- ...Ce înseamnă traiul echilibrat?

- Traiul echilibrat înseamnă, întâi, o alimentație rațională, dar și mișcare, fără discuție, stres cât mai puțin, poluare cât mai puțin. Să vedem ce vom putea noi să realizăm, în țară, din toate acestea.

- Din ce ați spus adineauri, cam nimic.

- Sigur, fără discuție, pe lângă toți acești factori, intervine și rolul metabolic ereditar, genetic, cum s-ar numi mai bine, pe care sperăm să-l putem depista în viitor, prin descifrarea genomului să ne dăm seama și să-l putem trata la nivel de molecule și la nivel genetic. Deci o deficiență de metabolism lipidic, glucidic, să o putem trata prin ingineria aceasta genetică. E o chestiune de viitor. Pentru că, indiferent de regimul de viață, de regimul de mâncare și de regimul de stres, o deficiență metabolică este greu de compensat, noi înclinând poate, doar ritmul de îmbolnăvire.

- Cum se explică faptul că există oameni care au o grijă extraordinară de viața și sănătatea lor, de nutriție, de stres, de mediul în care trăiesc, dar care, fără a face nici un exces, cad pradă bolilor grave sau morții la 30-40 de ani, în vreme ce alții sunt cu alcoolul pe masă și cu țigara în gură toată viața și ajung centenari?

- Este exact ceea ce zestre genetică pe care unii au obținut-o malfactor, cu anumite deficiențe de enzime, de metabolism, iar ceilalți au un metabolism perfect, care le permite să ardă, într-un mod fără probleme, grăsimile, sau au un ficat la care cantitățile mari de alcool nu înseamnă nimic. Tocmai asta ne diferențiază, ca indivizi ai speciei. Altfel, am stabili un singur regim pentru toată lumea și am încerca să ne încadrăm acolo toți și ar fi bine. De aceea suntem fiecare o entitate, de aceea trebuie să facă fiecare controale periodice la medicul de familie, de aceea fiecare trebuie să-și dea seama ce se întâmplă cu el însuși.

**SUNT OBLIGAT SĂ TRĂIESC CU
SPERANȚA CĂ
CERCETAREA NU ARE LIMITE**

- Unde credeți că este limita cunoașterii? Acum, se discută mult despre medicina genetică și se speră că se va ajunge la un diagnostic și la o vindecare absolută, prin accesul total la zona noastră genetică subtilă. Nu credeți că există un teritoriu pe care cercetarea nu ar trebui să-l încalce?

- Eu cred că cercetarea nu are limite, eu sunt obligat să trăiesc cu speranța că se poate face ceva. Descifrarea genomului, clonările sunt niște pași care arată că cercetarea nu se oprește, că avansează. Sigur că noi

cinva ia de un interviu să aibă o anumită viziune, un anumit grad de cultură, un anumit mod de a pune întrebările, o viziune încheagată asupra interviului în ansamblu. Deci nu e o meserie ușoară și niște întrebări puse la întâmplare nu constituie neapărat un interviu. Eu mi-am amintit de acel interviu tocmai pentru că, la vremea respectivă, eram elev de liceu, iar textele din „România literară”, la care m-am referit, erau foarte citite de noi și foarte apreciate, iar faptul că unii oameni așteptau să li se ia un astfel de interviu mi s-a părut extrem de semnificativ.

În orice caz, lupta asta cu moartea, cu boala, cu suferința încercăm să o ducem și încercăm să ajutăm oamenii bolnavi și suferinzi, însă dacă s-ar descoperi într-o zi un leac universal, fiți sigur că medicii ar fi primii care să-l accepte.

**ANDREI PĂUNESCU,
16 octombrie 2000**

• La puține ore după ce am plecat din biroul profesorului Irinel Popescu, domnia sa mi-a telefonat și, afirmând că nu poate trece peste o întrebare la care a răspuns incomplet și evaziv, e vorba de întrebarea privind momentele de triumf și de tristețe, a precizat că sunt de dezvăluit publicului două momente paradoxale, două coincidențe care i-au marcat cariera. Primul, întâmplat în aprilie 2000, când un bun prieten, Andrei Sulica, după o suferință îndelungă, tratat și operat inclusiv în SUA timp de 6-7 luni, a murit la Spitalul Fundeni. Atunci, doctorul Irinel Popescu nu a putut onora invitația familiei celui dispărut de a participa și de a vorbi la înmormântare, pentru că, exact în aceeași zi, realiza primul transplant de ficat din România. Al doilea moment îl privește pe istoricul și eruditul Petre Barțașu, director al Muzeului din Râmnicu Vâlcea, pe care doctorul Irinel Popescu l-a salvat acum patru ani și jumătate, operându-l de cancer la colon. Recent, din păcate, boala a revenit. Petre Barțașu a fost operat de două ori de metastaze hepatice făcând complicații cu metastaze pulmonare, care i-au fost fatale. În acest început de octombrie, când Petre Barțașu a fost înmormântat, chirurgul Irinel Popescu nu a putut fi prezent la ceremonialul care a pregătea transplantul, care avea să devină, și el, celebru, în urma căruia fetița Timea Balogh a primit, cu succes, o parte din ficatul mamei ei supraviețuind. Altfel spus, medicul a fost, în ambele situații, obligat să o ia de la capăt și să încerce să mai dea o șansă celor vii, dacă s-a întâmplat ca unii dintre foștii săi pacienți să moară, lipsind astfel de la despărțirea de ei.

suntem entități prea mici în fața timpului, nu știm ce va fi, dar, bănuiesc, cercetările vor rezolva foarte multe.

- Nu dorim nimănui să fie bolnav, dar, în caz de nevoie, cum se poate ajunge la dumneavoastră, cine își poate permite o operație, există liste de așteptare, programări, unde și cum sunteți de găsiți?

- Pur și simplu, venind la Spitalul de Urgență din București și programându-se la asistenta șefă, fără nici un fel de problemă. Dacă vă referiți la listele pentru transplant, internăm fără nici o rezervă, investigăm și decidem dacă este sau nu de făcut intervenția, iar restul bolnavilor, conform adresării și gravității bolii, se intermează.

**ÎN ROMÂNIA, ASISTĂM LA
SUBEVALUAREA MUNCII
INDIVIZILOR SPECIALIZAȚI**

- Față de puterea de cumpărare a românului, dar și față de prețurile mai mici de la noi, este mai scumpă sănătatea în România decât în străinătate, în valori reale?

- Eu nu pot raporta prețul operațiilor de la noi cu prețul din străinătate, pentru că o serie întreagă de servicii, în care sunt incluse salariile personalului, nivelul de cost al energiei, amortizarea aparatului (care la noi nu prea există și, fiind vechi, nu prea avem ce amortiza iar la cea nouă nu avem economiști care să facă toate calculele de amortizare), acestea toate nu sunt luate, din păcate, în calcul, în costurile noastre. Și atunci, dacă un chirurg are, acolo, să zicem, un salariu de 10.000 de dolari iar aici un chirurg are 2-3-4 milioane de lei (ca. 150 de dolari), dacă o asistentă are acolo 2-3.000 de dolari iar la noi are 2-3 milioane de lei (cca 100 de dolari), nu știu cât este kilowatul acolo, dintr-o dată, în costul care este dat pe o intervenție chirurgicală și care include totul, rezultă niște diferențe marcate de preț între ei și noi. Dacă luăm prețurile medicamentelor, acestea sunt aproape de cele de aici. Cu toate că, totuși, unele sunt mai mici la noi decât acolo, ele se apropie, ca și prețul benzinei, de prețul occidental. Ceea ce dă prețul mai mic de la noi este, repet, subevaluarea muncii indivizilor specializați.

- Cât îl poate costa, la noi, adică la dumneavoastră, pe un om, aflat într-un stadiu grav, o inimă nouă? Își poate permite un cetățean român obișnuit speranța că va supraviețui, dacă are neapărat nevoie de un transplant de cord?

- Eu vă trimit la Constituție și vă spun că în România serviciile medicale sunt garantate și sunt gratuite. Deci, fără discuție, pe om nu trebuie să-l coste nimic, pentru că este asigurată. Casa Națională plătește serviciile prestate de corpul medical...

- ...Funcționează sistemul, s-a pus pe roți?

- Sigur că nivelele de salarizare nu sunt corespunzătoare, sunt întâzieri între rambursările de costuri de la Casa la Spital, de la Spital către furnizori și toate acestea produc dezechilibre în sistem.

- Ce faceți în această toamnă electorală?

- S-ar putea să fiu coleg cu tatăl dumitale la Senat. Candidez pentru PDSR în județul Vâlcea.

- Domnule doctor, vă mulțumim și sperăm să fiți de cât mai puține ori în situația de a vă demonstra profesionalismul, adică să fie cât mai puțini bolnavi.

**ANDREI PĂUNESCU,
octombrie 2000**

Cine face ordine în Ministerul Culturii?!

Mulți specialiști de artă au considerat înființarea Muzeului Colectiilor din Capitală, prin anii 70, ca pe o imensă prostie comunistă. Constată doar parțial corectă și plauzibilă. Pentru că, în acea perioadă, colecțiile particulare, câte existau prin Capitală și câteva mari orașe, aveau prea puține expozate pentru a atrage un număr mare de vizitatori. Pe când un muzeu al colecțiilor, situat în inima Capitalei, pe Calea Victoriei, dădea posibilitatea ca, dintr-un foc, să treci în revistă zeci de colecții particulare – unele deosebit de valoroase ale unor armeni – fără a mai alerga în diferite puncte, pe străzi mai dosnice și greu de găsit, unde colecția particulară nu permitea decât un acces limitat pe unitate de timp. Ca să nu mai vorbim de timpul pierdut și de banii suplimentari cheltuiți, ca și de lipsa de prezentare competentă a unor ghizi. În plus, de la Muzeul Colectiilor ieșeau cu o imagine de ansamblu, cu posibilități de comparare și cu date mult mai bine definite prin acele cataloage de muzeu.

ACCENT

Pentru bucureșteni era și o posibilitate de a scuti o deplasare până într-o localitate situată la sute de kilometri

distanță. Iar străinii aveau ce admira, pe lângă Muzeul de Artă sau cel de Istorie. Într-un cuvânt, turismul românesc avea de câștigat. După 1990, s-a pus problema desființării Muzeului Colectiilor și revenirea colecțiilor la casele care le adăpostiseră, multe din ele donate statului român în mod benevol de către urmașii colecționarilor. Faptul s-a și realizat în numeroase cazuri, așa încât colecțiile particulare trezesc oarece interes. Este adevărat că în mici localități atracția turistică poate fi dată de un muzeu de colecționari. Dar acesta presupune niște cheltuieli pe care administratorii culturii de azi nu sunt dispuși să le facă. Cu atât mai mult cu cât în fruntea Ministerului Culturii se află un domn care își apără, în primul rând, domeniul din care provine și, probabil, propriul interes. Ca să nu mai vorbim despre cât i-a fost repartizat culturii – nici 1% din PIB – de către actualul Executiv. Despre noi achiziții, ce se poate spune? Pauză!

Și, cu toate aceste neajunsuri, mai există – puțini ce-i drept iubitori de artă, colecționari, care vor să doneze ceva deosebit statului român, deseori lucrări demne de patrimoniul național. Dar se izbesc de tot felul de bariere care le temperează elanul, astfel că multe opere ajung peste hotare în alte colecții. Ajuns în acest punct, ar fi multe de spus, însă am convingerea că o vor face specialiștii de artă și noii legiuitori din viitorul Parlament al Țării.

Ce nu înțeleg eu, și cu siguranță foarte mulți iubitori de artă, este un alt aspect, legat total de administrația bunurilor culturale din patrimoniul național, oriunde s-ar afla acestea. E vorba de modul discreționar de acțiune al unor factori decizionali. Bunăoară, cum se face că un muzeu, cum ar fi casa memorială a pictorului D. Ghiață, din București, aflat sub patronajul Muzeului de Artă, nu poate fi vizitat? Pentru simplul fapt că directoarea Muzeului de artă nu dorește să respecte clauzele actului de donație, act emis în 18 mai 1971. Intrând într-un conflict de interese cu o altă persoană fizică, directoarea Muzeului de Artă preferă să țină închis un muzeu care cuprinde opera pictorului Ghiață, ce nu-i un fiștecine în pictura modernă românească, acesta alăturându-se unei școli din care fac parte Dărăscu, Pallady și încă mulți alții. Cum Muzeul de Artă se află sub tutela Ministerului Culturii, sunt mari semne de întrebare cu privire la atitudinea ce trebuia s-o adopte față de o directoare cam dictatoare. Ori funcționarii din departamentul cu pricina sunt timorați, ori poate că așteaptă întoarcerea șefului lor din deseale și lungile turnee, pe care acesta le face pe ultima sută de metri? Se omite, cu bună știință, că unde-i lege nu-i tocmeală și nimeni nu-i deasupra legii. Da, dar asta-i în alte țări, mai civilizate, și nicidecum în Țara lui Lăcustă Vodă.

TRAIAN TRUFIN

Dragă Adriane,
Poezia a fost scrisă pentru a fi rostită în emisiunea lui Adrian Păunescu, „Viața noastră cea de toate zilele”, transmisă, în seara de 12-13 septembrie, pe postul de televiziune, *Tele 7 abc*.
Îți mulțumesc pentru că nu m-ai uitat. Cred că n-ar fi rău să publici și poezia ta, tot în acest număr inaugural. Nu doresc nici

un fel de onorariu pentru acest text memorial. Te rog să le spui, la culegerea computerizată, să-mi respecte ortografia cu „î” și cu „șint”.

Mulțumesc,
ROMULUS VULPESCU
22-23 octombrie 2000

PRIVEGHI

lui Dem Rădulescu
in memoriam

*La priveghiul meu - v-ați strâns în casă
Și priviți în gol, cu ochii goi,
La singurătatea ce m-apasă:
Șint - e rolul meu - și eu cu voi.*

*Picurați-mi stropi trei în țărână
Și goliți câte-un pahar de vin -
Semn de bun rămas ce nu se-amână:
Știți și voi că n-am cum să revin.*

*Deci, păstrînd paharele-ndemînă,
Unul să-mi lăsați și mie - plin ...
Locul meu e gol, dar să-mi rămînă
Strop - din amintirea mea - tain.*

*Destrămați tăcerea gri rămasă:
Nu-i chiar Judecata - de - Apoi.
Tare-mi este greu să plec de-acasă
Cînd se curmă drumul înapoi.*

*Visele cu noaptea vi se-ngîmă
Și vă scaldă sufletu-n pelin.
Voi o s-ațiipiți cu fruntea-n mînă...
Eu, prin vis, o să vă trec puțin.*

*Premiera n-are să mai iasă:
V-am zîmbit în ultimul meu rol.
Mie însă-mi pasă, încă-mi pasă
De cortina sumbră ce se lasă
Peste-al despărțirii protocol.*

*Voi, în zori, o să găsiți pe masă
Doar paharul meu din urmă - gol.*

ROMULUS VULPESCU,
12 septembrie 2000

Din spate, parcă vine umbra morții

Mulțumim profesorului și regizorului Geo Saizescu, care, la o oră târzie de noapte, ne-a ajutat cu această fotografie

Dragă Romulus Vulpescu,

Nu mă gândeam să-l omagiem acum pe marele actor, care a fost Dem. Rădulescu, tragedianul care a avut bunătața de a ne face, din când în când, să rădem. Dar, invitându-te pe tine, Romulus Vulpescu, să scrii, încă din primul număr al noii „Opinii naționale”, mă trezesc, la postscriptumul poeziei despre Dem. Rădulescu, pe care mi-o trimiți, la

închiderea ediției, cu o idee a ta, care mă șochează: *hai să publicăm amîndoi versurile pe care ni le-a inspirat nenorocirea artistului!*

Bine, Romică, hai să fim împreună, în acest omagiu, pentru omul lângă care am respirat împreună, când era viu, în ultima sa emisiune televizată, la *Tele 7 abc*, unde, la sugestia lui Florin

Condurățeanu, îl invitase pe Dem. și vă invitase pe toți, să-l sărbătorim pe alt mare artist, Florin Piersic și care, la un moment dat, se și întristase în emisiune, că Dem., cel îndeobște hazos, a luat un ton prea grav și nu ne distrăm deloc, în prezența monologurilor sale dramatice.

„Viața noastră cea de toate zilele” avea să cunoască, după trei sau patru zile, o neașteptată moarte: cel mai mare comediant al timpului nostru, Dem. Rădulescu. Reparcurgând, ulterior, filmul acelei fantastice nopți testamentare, am constatat, cu surprindere, că, în afară de marele Dem., mai era cineva, acolo, care parcă presimțea finalul ce se apropia: eu auzeam gongul bătând a definitivă despărțire. Eu voiam toate mărturiile posibile și amănunțite și mărturii. Acum, să plângă poezia!

A.P.

CÂND MOR ACTORII

Peste vopsea și peste fard plătim impozite de sânge, am răs cu cei mai triști actori, cu amintirea lor vom plânge.

Spectacolul s-a terminat și spectatorii merg în stradă și intră vîrsta în actori și ei deodată-ncep să cadă.

Prin săli de teatre e pustiu și epigrama epitafe, vopsiții clauni plâng la circ și-i frig în cinematografe.

Și parcă nici nu mai simțim că mor artiști din șapte arte, când ei din scena lor au fost goniți demult, în altă moarte.

Ei n-au măcar un rol miștit în teatrul patriei sărace, când mor actorii unei țări ea, zidul morții ei și-l face.

Ce nebulie și blestem să răzi voios, în plină jale, cu Toma, Amza și cu Dem, ca-ntr-un refren de Caragiale.

Aplaudat și ofensat, actorul nu-și mai vine-n fire, și-n cel din urmă rol al lui, el nu mai poate să respire.

Tragedian disimulat, el pleacă-n moarte bărbătește, „Ce aer tare e aici!” Îngănă și se prăbușește.

Luminile s-au stins, brutal, în otrăvite vremi buimace, și plâng aplauzele-n pumni, dar nici în cimitir nu-i pace.

De răs am răs, că ne-a plăcut să-ndepărtăm prin răs dezastre, dar, vai, ce tragic happy-end în comedia țării noastre.

ADRIAN PĂUNESCU, 11 septembrie 2000

Lansăm astăzi
marea provocare

OPINIA – TOP 2000

Înceiem, în scurtă vreme, anul 2000. El este un an semnificativ prin sine însuși, dar poartă și o încărcătură mai bogată, decât oricare alt an, de la 1900 încoace. **Asistăm, în acest an 2000, la finalul unui deceniu bogat în evenimente, și aici, în România și pretutindeni, în lume. Dar finalul de an și de deceniu este și finalul veacului 20. Și este, vai, ultima respirație a mileniului 2.** A venit, așadar, și n-avem voie s-o lăsăm să treacă, vremea bilanțurilor definitive, a socotelilor simetrice, e vremea recensămintelor și a inventarelor, a tragerii – opriți-vă, țintași! –, a tragerii liniei, pentru a se afla totalul.

De aceea, publicația **Opinia națională** lansează, printre studenții **Universității „Spiru Haret”** și printre profesorii ei, printre studenții și profesorii bucureșteni și, de fapt, printre toți studenții și toți profesorii universităților din România, printre învățăceii și dascălii tuturor formelor de învățământ, din această țară, printre intelectuali, țărani și muncitori, printre întreprinzători și funcționari, printre șomeri și printre pensionari, printre **toți** cititorii noștri, inițiativa **Opinia – Top 2000**.

Dorim să aflăm **adevărul despre anul, despre deceniul, despre secolul și despre mileniul, care se încheie.** Vom recurge și la ajutorul profesorilor și studenților în sociologie, spre a ajunge, prin anchetele lor de specialitate, la **Opinia națională**, cu privire la toate subiectele puse în discuție.

Iată întrebările noastre, la care vă rugăm să meditați și să ne trimiteți răspunsurile, pe adresa redacției, semnând descifrabil aceste opțiuni, pentru ca la sfârșitul anchetei să putem premia pe cei mai interesanți dintre participanții la **Opinia – Top 2000**.

Vom oferi premii în bani, în obiecte și excursii în România și în străinătate.

Vă așteptăm la marele concurs **Opinia – Top 2000**.

OPINIA – TOP 2000

	Anul 2000	În România	În lume
1.	Personalitatea anului		
2.	Evenimentul anului		
3.	Plusurile anului		
4.	Minusurile anului		
5.	Gesturile de eroism și solidaritate umană		
6.	Nenorocirile și lașitățile anului		
7.	Oamenii de știință, descoperirile și invențiile lor		
8.	Poeții anului și operele lor		
9.	Prozatorii anului și operele lor		
10.	Dramaturgii anului și operele lor		
11.	Regizorii anului și operele lor		
12.	Actorii anului și operele lor		
13.	Muzicienii anului și operele lor		
14.	Plasticienii anului și operele lor		
15.	Sportivii anului și rezultatele lor		
16.	Ziaristii anului și operele lor		
17.	Teleaștii anului și operele lor		
18.	Politicienii anului și faptele lor		
19.	Care e societatea omenească în care v-ar plăcea să trăiți?		
20.	Mesajul dv. personal pentru anul care urmează!		

	Deceniul 1991-2000	În România	În lume
1.	Personalitatea deceniului		
2.	Evenimentul deceniului		
3.	Plusurile deceniului		
4.	Minusurile deceniului		
5.	Gesturile de eroism și solidaritate umană		
6.	Nenorocirile și lașitățile deceniului		
7.	Oamenii de știință, descoperirile și invențiile lor		
8.	Poeții deceniului și operele lor		
9.	Prozatorii deceniului și operele lor		
10.	Dramaturgii deceniului și operele lor		
11.	Regizorii deceniului și operele lor		
12.	Actorii deceniului și operele lor		
13.	Muzicienii deceniului și operele lor		
14.	Plasticienii deceniului și operele lor		
15.	Sportivii deceniului și rezultatele lor		
16.	Ziaristii deceniului și operele lor		
17.	Teleaștii deceniului și operele lor		
18.	Politicienii deceniului și faptele lor		
19.	Care e societatea omenească în care v-ar plăcea să trăiți?		
20.	Mesajul dv. personal pentru deceniul care urmează!		

	Secolul 20	În România	În lume
1.	Personalitatea secolului		
2.	Evenimentul secolului		
3.	Plusurile secolului		
4.	Minusurile secolului		
5.	Gesturile de eroism și solidaritate umană		
6.	Nenorocirile și lașitățile secolului		
7.	Oamenii de știință, descoperirile și invențiile lor		
8.	Poeții secolului și operele lor		
9.	Prozatorii secolului și operele lor		
10.	Dramaturgii secolului și operele lor		
11.	Regizorii secolului și operele lor		
12.	Actorii secolului și operele lor		
13.	Muzicienii secolului și operele lor		
14.	Plasticienii secolului și operele lor		
15.	Sportivii secolului și rezultatele lor		
16.	Ziaristii secolului și operele lor		
17.	Teleaștii secolului și operele lor		
18.	Politicienii secolului și faptele lor		
19.	Care e societatea omenească în care v-ar plăcea să trăiți?		
20.	Mesajul dv. personal pentru secolul care urmează!		

	Mileniul 2	În România	În lume
1.	Personalitatea mileniului		
2.	Evenimentul mileniului		
3.	Plusurile mileniului		
4.	Minusurile mileniului		
5.	Gesturile de eroism și solidaritate umană		
6.	Nenorocirile și lașitățile mileniului		
7.	Oamenii de știință, descoperirile și invențiile lor		
8.	Poeții mileniului și operele lor		
9.	Prozatorii mileniului și operele lor		
10.	Dramaturgii mileniului și operele lor		
11.	Regizorii mileniului și operele lor		
12.	Actorii mileniului și operele lor		
13.	Muzicienii mileniului și operele lor		
14.	Plasticienii mileniului și operele lor		
15.	Sportivii mileniului și rezultatele lor		
16.	Ziaristii mileniului și operele lor		
17.	Teleaștii mileniului și operele lor		
18.	Politicienii mileniului și faptele lor		
19.	Care e societatea omenească în care v-ar plăcea să trăiți?		
20.	Mesajul dv. personal pentru mileniul care urmează!		

* Din numărul nostru viitor: un document excepțional, în serial: **„Memoriile lui Ștefan Andrei”**.

* Toți doritorii de colaborare cu publicația noastră sunt rugați să sune la telefoanele 410.39.11 și 410.39.13, interioare 117 sau 122, și să înainteze propunerile lor redactorului șef al revistei, Andrei Păunescu.

* Bun venit, cu publicistică, în paginile noastre, distinșilor noștri colegi universitari și profesori din toate categoriile de școli. O probă de profesionalism, dinamism și solidaritate, în gazetărie, parcă ar fi așteptată de cititori.

* Inițiem o rubrică largă de scrisori ale cititorilor, **„Opinia la dispoziția dumneavoastră”**. Scrieți scurt și la obiect. Evitați ornamentele inutile! Spuneți concis ce vreți. V-așteptăm!

* Căutăm oameni de vocație, pentru lansare în cariera gazetărească. Veniți cu reportaje, interviuri, știri, comentarii, cronici, fapte de creație.

* Nu e obligatoriu să reluați și nu menajați opiniile noastre. Veniți cu ale dumneavoastră. Nu descurajați, polemicele civilizate sunt posibile.

* Vor fi bine primiți la redacție oamenii cu umor, în scris ori în plastică. Veniți, în numele lui I.L. Caragiale!

* Studenții rămân categoria cea mai dorită în paginile noastre. Nu se condamnă talentul. Adresați-vă cu încredere la **„Opinia națională”!**

* Angajăm redactori, reporteri, fotoreporter, conform zicalei **„Nici pâine fără, nici muncă fără!”**, în vremea în care abundă **pâinea fără și munca fără**.

La realizarea acestor prime numere comune, din noua serie a săptămânalului de cultură și atitudine, **„Opinia națională”,** au contribuit: poetul **Grigore Vieru** (membru corespondent al Academiei Române), prof. **Răzvan Theodorescu** (membru corespondent al Academiei Române), scriitorul **Dumitru Radu Popescu** (membru corespondent al Academiei Române), actorul și cântărețul **Tudor Gheorghe**, criticul și istoricul, prof. **Valeriu Râpeanu**, scriitorul **Dinu Sărau**, poetul și cărturarul **Romulus Vulpescu**, scriitorul și senatorul **George Pruteanu**, poetul, gazetarul și teleaștul **Marius Tucă**, prof. **C. Ionescu Târgoviște**, cărturarul **Dan Zamfirescu**, scriitorul și istoricul literar, prof. **Mihai Ungheanu**, gazetarul și teleaștul **Alexandru Mironov**, prof. **Irinel Popescu** – secretar de stat la Ministerul Sănătății, dr. **Șerban Brădișteanu**, scriitorul și gazetarul **Hajdu Gyózo** (președintele Asociației de prietenie „Együtt – Împreună”), ziaristul **Traian Trufin**, cântărețul **Cristian Buică**, precum și componenții echipei noastre: **Dezideriu Szilágyi**, **Mihai Iordănescu**, **Adela Deac**, **Ana Ifrim**, **Andrei Păunescu** și **Adrian Păunescu**.

Culegere text: **Mina Elena**, **Chirițescu Mariana**, **Busuiocanu Mariana**, **Camelia Golu**.

Tehnoredactare computerizată: **Gurlui Marilena**, **Drăgan Jeanina**, **Gireadă Claudia**, **Olaru Lidia**, **Dinescu Brândușa**, **Tudose Cozma**, **Sander Răzvan**. Scanare, prelucrare imagine: **Sander Răzvan**.

Opinia națională

Revista se poate procura prin abonament la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Redactor șef:
Andrei Păunescu

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
117, 122
Fax: 411.33.84

Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/ro1-B.C.R.- Sucursala Unirea.
ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
**LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE
ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE**

Publicația **OPINIA NAȚIONALĂ** este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

De la mic la mare
Ce asemănare!

scandal de interes național

Coloana ~ făcută bucăți ca și țara

Situația *Coloanei fără sfârșit*, a lui Brâncuși, este sigla cea mai exactă și mai dureroasă a României, făcută bucăți și incapabilă, deocamdată, să-și redescopere puterea unității și

solidității ei de fond. Țara e o *Coloană fără sfârșit*, fragmentată aberant, în individualități care cred că nu se mai simt bine împreună și în localități bântuite de singurătate și mizerie. De aceea considerarea *Coloanei fără sfârșit* ca excepție, de la regula națională, a dezunirii, nu se justifică. Actorii acestei drame de

la Târgu Jiu nu sunt decât părți ale marii scenaristici tragice, care bântuie ținuturile carpato-dunăreano-pontice. Este *Coloana fără sfârșit*, de-atâția și atâția ani, o grămadă de corpuri geometrice, cărora le-a fost extirpat sufletul unificator și pare că, nici în pavajul unei străzi de periferie, micile lespezi romboidale nu și-ar afla locul. Dar așa arată România privită din Univers, ca o grămadă de județe părginite, de industrii dezafectate, de promisiuni neonorate și de personalități fără cheful și forța de a fi o țară de sine stătătoare, în lume.

În urmă cu câțiva ani, un lider sindical de la Craiova mi-a sesizat dezastrul economic și social, la care a condus ruperea, în șapte unități distincte, a vechii mari uzine *Electroputere*, din localitate. Eram, atunci, senator de Dolj. Întrunirea la care participam se prelungea ilogic și rezultatele întârziu să apară, dacă nu cumva nici nu intenționau să apară. Am telefonat, dintr-o cameră alăturată, premierului Nicolae Văcăroiu, și aș putea spune acum că, pentru moment, situația s-a rezolvat. Dar numai pentru moment. Căci sentința acestor ultimi zece-unsprezece ani, din istoria României, a fost tocmai aceasta: *fragmentarea, birocratizarea, incoerența programată*. În sute, dacă nu în mii de cazuri, s-a vorbit, la modul ticălos, cu o inocență vinovată

și, nu rareori, cu o ipocrizie criminală, despre nevoia de a sparge coloșii în bucăți, uitându-se, în mod intenționat, exemplele marilor țări industriale, dar și de alumiuni de la Slatina, de pildă,

care este mai eficient ca o inginerie financiară, deși e un colos, deși are consum energetic mare, deși a fost și el ținta preferată a distrugătorilor de vocație, care au ocupat prim planul vieții publice din România a acestor ani.

Aceeași siglă a fărâmițării, a divizării și a lipirii

fragmentelor de sufletul care le dădea rost, cohensiune și utilitate, se regăsește în politica agrară, îndreptată tocmai în direcția spargerii pământurilor, parcă pentru garantarea lipsei de eficiență și de modernitate a acțiunii țaranului, în felul cum își exploatează proprietatea, pe care e bine și e moral că a primit-o înapoi. Cei mai negri ani ai socialismului, fie el și antiperformant, n-au fost atât de săraci în recolte ca anii cei mai buni ai capitalismului performant, realizat pe bucățele de teren, de pe care n-au spațiu să decoleze nici avionul, nici plugul.

A apărut, de curând, o carte fundamentală a istoriei reale a României, o carte a cifrelor, cărora li s-a scos călușul din gură și care vin să dovedească nenorocirea divizării, a dezintegrării și sfâșierii, la care

suntem supuși, în cele mai multe din elanurile, deseori sincere, pentru revenirea la o condiție umană rodnică. E vorba de cartea profesorului Aurelian Bondrea, „*Starea națiunii 2000 - România, încotro?*”. De unde să trăiască mai bine un popor, dacă degetele lui, în loc să se transforme în palmă, sau, când e cazul, în pumn, plutesc la suprafața societății, ca niște falange tăiate ale unor pianiști persecutați? Citiți această carte și comparați cifrele anilor de vârf ai diverselor epoci istorice, 1938-1950-1980-1989-1999! Sindromul *Coloanei sfărâmate*, în ideea restaurării, și, aș zice, chiar a restaurației ei, străbate societatea românească. Sigur, se poate și așa: cu fragmente, cu bucăți, cu firimituri.

Dar unitatea națională, regăsirea României cu fiicele ei, Basarabia și Bucovina de Nord, de ce nu se realizează, dacă tot suntem liberi să credem în Marea Unire și să ne iubim frățește, într-o Europă în care principala dezunire (care n-avea, la ora când se produsese, lipsa de teme, pe care ar putea părea că o are astăzi) împărțirea Germaniei, s-a remediat? Și atunci, de ce noi, românii nu?

Simplu. Pentru că autorii proiectului, căruia, cu toții, îi dăm viață în acest final de mileniu, știu legea simplă și cinică a lumii: „*Divide et impera!*”. Așa i se spune în limba latină. În grecește, tot din timpuri străvechi, i se spune „*Vierike vasileve!*”. În limba română contemporană: „*Împarte și condu!*”, sau, mai exact: „*Încaieră-i și ține-i sub biciul tău!*”, sau, poate, „*Fragmentează și asimilează, umple-ți buzunarele sau harta!*”.

Nu știu dacă, neapărat, *Coloana fără sfârșit* suportă reflexul direct al acestei filosofii de coșmar. Poate că nu. Dar e sigur că ea este sigla insuportabilă a acestei realități, care decurge din strategia îmbucătățirii și incongruenței care, iată, dinamitează identități. Amintirea *Coloanei fără sfârșit* se încovoie peste amintirea chipului celui care a creat-o, Constantin Brâncuși, de parcă el ar vrea s-o transforme în laț, să se spânzure cu ea, în semn de protest, de disperare și de lehamite.

A descoperi, într-o groapă, fie ea și de cristal, doi ochi, două urechi, o frunte, o gură, o bărbie, fiecare în sine, nu înseamnă a descoperi un cap de om viu. Căci problema noastră nu este exactitatea fiecărui detaliu desprins de celelalte, ci amprenta de fond, care e sufletul.

ADRIAN PĂUNESCU

